

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

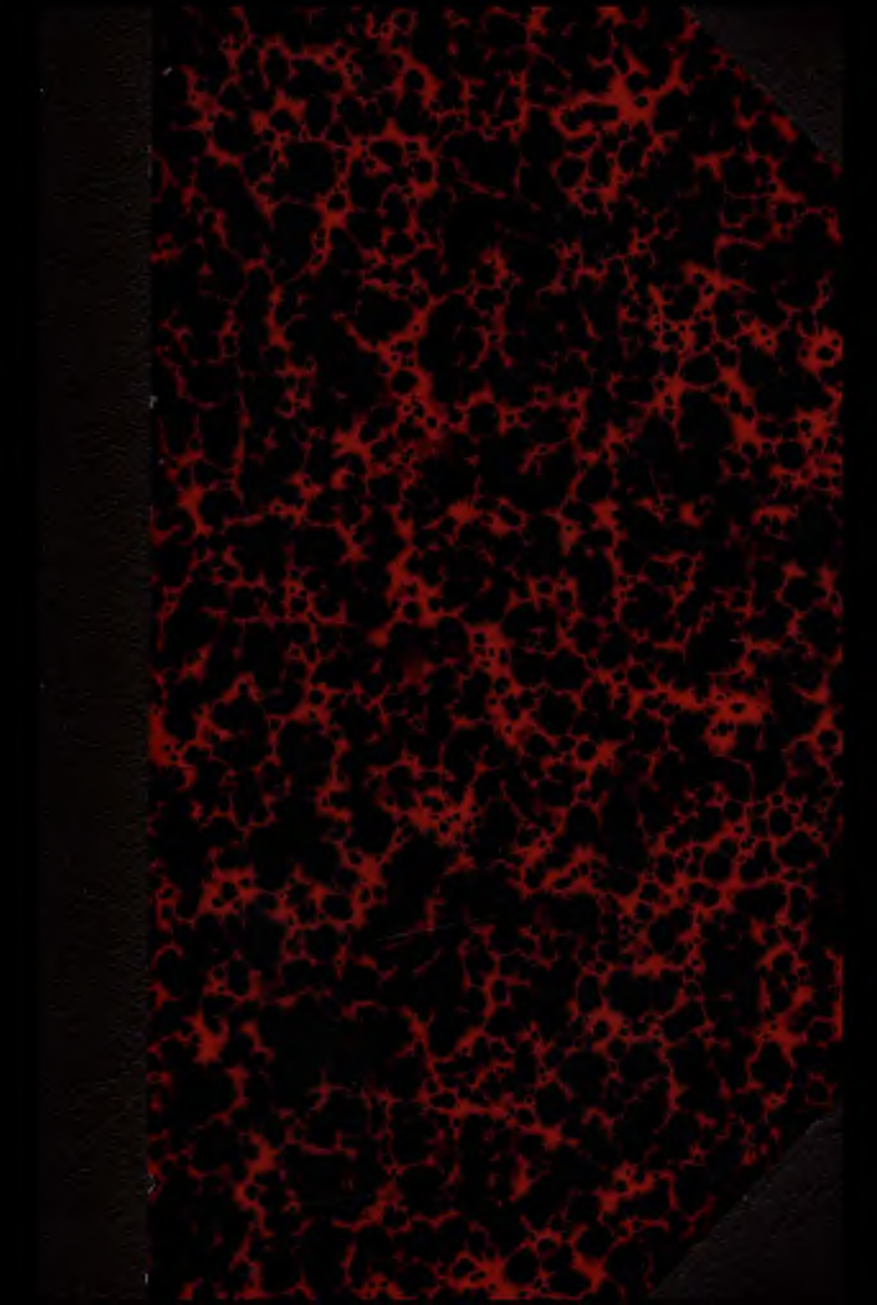
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Erindringer fra Indien

En Rejse i Oksevogn

af

P. Andersen

forhenv. Missionær i Sndlubten

København

Lehmann & Stages Forlag

Triers Bogtrykkeri (G. J. Schou)

1893

Dette lille Skrifts Forfatter, som i 13 Aar har opholdt sig i Forindien, er efter sin Hjemkomst nu og da bleven opfordret til at fortælle nogle af sine Oplevelser, til efter Selvsyn at give en Fremstilling af Forholdene i Indien. Denne Opfordring har jeg søgt at efterkomme ved at skildre en Rejse, jeg en Gang foretog. Til Fortællingen om, hvad der forefaldt paa selve Rejsen, har jeg knyttet Smaatræk af Hinduernes Karakter, deres Gudsbjertelse og Kasteinddeling. I en Rejsefortælling er det særlig Livets ydre Side, de dagligdags Forhold, der fremdrages; men desuagtet nærer jeg et stille Haab om, at Bogens Indhold ogsaa kan gøre den egnet til Oplæsning i Hedningemissionens Predsmøder og i det hele taget skaffe den en end besteden Plads paa een Gang i vor Rejse-literatur og i vor ikke omfangsrige Missionsliteratur.

D'Her. Dr. phil. O. Hansen og Cand. H. Trier, der godhedsfuldt have gennemgaaet mit Manuskript og ydet mig Raad og Vejledning, bringer jeg min forbindtligste Tak.

København d. 25. Oktbr. 1893.

P. Andersen,

Klotter ved St. Stefans Kirke.

I.

Meningen med at fremdrage følgende nu i 20 Aar gamle Erindringer fra Missionsmarken skal ikke være den at gaa nærmere ind paa Missionsarbejdets første og vigtigste Opgave, nemlig Ordets Forhyndelse og Guds Riges Udbredelse iblandt Hedningerne; derom læser man ikke saa sjældent i Missionsbladene. Hensigten hermed skal blot være at give en lille Skitse af det Liv, vore Missionærer leve, navnlig naar de paa Rejser, hvad der selvfølgelig optager en stor Del af deres Tid, færdes omkring i Landet, fra By til By, over Floder og Strømme, altid udsatte for Indiens brændende Sol eller for tropiske Regnskyl. Jeg antager, at de, der interessere sig for Missionen, ogsaa nok have Lyst til — i det mindste for en Gangs Skyld — at tage Del med i en saadan indisk Ovkørsel, paa hvilken man, foruden at lære vore Missionærers daglige Liv at kende, har hypperlig Lejlighed til at studere Landet og Folkene og disses Sæder og Skikke.

Forholdene ere paa lidet nær de samme som for 20 Aar siden. Der er anlagt nogle flere Jærnbaner, der paa enkelte Strækninger gøre Ovkørgnen overflødig. Den europæiske Civilisation har kun i de større Byer og paa

Kyststrækninger affat fine Spor. Iude i Landet leves Livet baade af Landets egne Børn og af fremmede ganske paa samme Maade som den Gang.

Vi ville begynde med de klimatiske Forhold.

I Indien kender man ikke som her i Norden fire, men kun tre Aarstider: den hede Tid, Regntiden og den kolde Tid. Noget egentlig kold Tid er der dog ikke Tale om, da Termometret aldrig kommer Frysepunktet nær, og Frost og Sne kendes end ikke af Navn i Sydindiens Bjærgegne. Den hede Tid omfatter gerne de ni af Aarets Maaneder, saa følger Regntiden, der sædvanlig varer en Maanedstid, og derefter et Par Maaneders køligt Vejr, det vil sige, Nætterne ere kølige, hvorimod Dagene ofte kunne være overordentlig varme.

Paa Vestkysten af Indien falder Regntiden i April, naar Monsunen eller Passatvinden begynder at blæse fra Sydvest. Paa Østkysten derimod begynder Regntiden først i Oktober og varer til noget ind i November med nordøstlige Vinde (N. Ø. Monsunen). Det kan dog ske, at Regntiden til Dels eller helt udebliver, og saa er Følgen ikke alene den, at ogsaa den køligere Tid udebliver, men at Misvæxt og Hungersnød hjem søger Landet.

Den hede Tid her paa Østkysten regnes fra Februar til Oktober, og i denne Tid have vi altid en skyfri Himmel og det prægtigste Solskin, fra Solen staar op til den gaar ned, og i Reglen en Temperatur fra 30—35 Grader Reaumur. I April jager dog gerne Sydvestmonsunen nogle Byger tværs over Landet, og disse ere ganske vist velgørende for Græs og Sæd, men de formaa ikke at afkøle den ophedede, brændende Luft.

De ni hede Maaneder, der ofte kunne synes lange

som ni Aar, er den drøjestede Tid, navnlig for os Nordboer, og svedende og stønnende og gispende efter Vejret længe man efter Enden. Midt paa Dagen, fra Kl. 10 til Kl. 4, tør vi næppe vove os udenfor vore Huse, og byder endelig Nødvendigheden det, maa vi være forsynede med en bred Korkhat og Paraply. I det Solen daglig vandrer som en stor brændende Ildfugle hen over vore Hoveder, bliver Jorden og alt, selvfølgelig ogsaa vore Huse, saa gennemhedet, at Temperaturen inden Døre bliver næsten lige saa høj som udenfor. Rætterne blive hede som Dagene, og at sove i Senge eller med Tæpper over sig er en ren Umulighed. Ikke sjældent sker det, at man, efter at have tilbragt den første Del af Natten inde i Huset, ofte søvnløs, badet i Sved og i Kamp med Moskitoerne, henimod Morgenstunden flytter ud i Verandaen eller helt ud paa Marken, hvor Luften i Nattens Løb er bleven koldere end inde i Huset.

At sove under en Biste (Bunkah), der i et Par Snore hænger ned fra Loftet og ved Hjælp af et Reb, der gaar ud igennem Døren, svinger frem og tilbage over Sengen, er i og for sig behageligt nok; men da dertil kræves to Mænd, som stiftetvis sove og trække Bisten, bliver det i Aarets Løb for Smaakaarsfolk, som vi Missionærer jo gerne ere i Sammenligning med de guldbeslaaede Englændere, for kostbart. Det er dog ikke det værste. Værre er det — og det sker nu ikke saa sjældent endda — at de to Mænd, naar de høre, at „Master“ er sovet ind, tage sig et lille Blund og lade Biste være Biste. Det vide de ganske vist, de ikke maa, og de vaagne derfor op i Forstrækkelser, gribe Rebet og give Bisten nogle kraftige Ryk, — det forsømte skal genoprettes. „Master“, der nu

sandsynligst ligger badet i Sved, faar en pludselig og gennemgribende Afkøling, og om han kan døje den, bliver hans Sag.

Hele Naturen vaander sig under den langvarige Hede og den dermed følgende Tørke og sukter efter Væde. Floder, Bække og Kilder udtørres, Træerne staa bladløse, Markerne ligne Sandstepper, og Kvæget driver om fra Sted til Sted uden at finde Føde og Vand. Himlen er blank som en bleggul Glasfløkke, og Jorden ligner et udtørret, forbrændt Meteor. Hvad var Indien uden en Regntid? — En øde Ørk — — et andet Sahara, hvor hverken Menneſker eller Dyr kunde leve!

Endelig indfinder Regntiden sig — den længe ventede og alt oplivende Regntid! Den falder ikke med Døren ind i Huset, men melder sin Ankomst, hvad der for saa vidt er heldigt, som der maa træffes forfæstlige Forberedelser. Tagene maa esterſes og udbedres, og Vandløb og Broer, om ſaadanne findes, maa sættes i tjenſtdygtig Stand. I nogle Dage er Vinden urolig, ſtiſtende — om Morgenen ſvag, hen over Middag ſtormende. Den farer hen over de fortorrede Marker og hvirvler tykke rød-gule Sandſtjer op i Luften. Man lukker og ſtænger hermetiſt Vinduer og Døre, men til liden Nytte; det fine Støv finder ind ad hver en Sprække og fylder ſelv Skuffer og Skabe. Tordenen ruller ſnart i Øſt og ſnart i Veſt, ſtærkeſt hen imod Aften; men endnu ingen Regn.

Den næſte Dag ſom den foregaaende: kun mere Uro i Atmosfæren, mere Kraft i Sandſtormene, kort ſagt mere Spænding i Naturkræfterne; alt og alle føle, at noget uſædvanligt foreſtaar. Brilleſlanger, Skorpioner og andet Kryp ſøge ind i Stuerne og gemme ſig under og bag enhver Genſtand, og om den tændte Lampe ſværme Biller,

Tæger og Ildfluer, saa det er umuligt at komme den nær.

Stormene tiltage og blive orkanagtige og gaa stundom over til Cycloner. Det knager i Huset, Grene piffes ned af Træerne, eller disje rykkes op med Rode. En kulsort Himmel hvælver sig over ens Hoved; strattende, øredøvende Tordenstrald bringe Luften til at dirre. Lange hvidglødende Lynstraaler krydse Himmelrummet i alle Retninger og forvandle det Gang efter Gang til et blændende Ildhav.

Endelig har Vinden fundet sit Hjørne — stiv Nordost — og Fødselsveerne ere overstaaede. Monsunen sætter ind, Regnen bryder løs, og Vandet plasser ned i Strømme.

Det tager fat, som vilde det aldrig mere høre op. Vinden og Tordenen stilne lidt efter lidt af, men Regnen vedvarer — to, tre eller flere Dage. Bække og Floder, Damme og Kilder fyldes til langt over deres Bredder, og de fortørrede Marker forvandles mange Steder til Søer. Termometret synker ned til 14—16 Grader, og man føler et Belvære, som var man henfat til en anden og bedre Verden.

Se Indien lige før Regntiden og saa nogle Dage eller en Uge efter, at denne er begyndt, og du vil ikke kunne genkende det samme Sted! De affvedne Sandstepper overtrækkes med et grønt og frodigt Græstæppe, de indtørrede og bladløse Løvtræer skyde ny Blade og vellugtende, friske Blomster; overalt er Livet kaldt frem af Død som paa en Opstandelses-Morgen. Smaa og store Bække risle gennem Markerne, hvor man før gravede dybe Brønde uden at finde Vand, og alle Betingelser ere nu! til Stede for, at et rigt og yppigt Planteliv

kan udfolde sig. Hurtig og rastløs klæder Naturen sig i sit Højtidsstrud, og man faar Syn for Sagn, at Indien er et frodigt Land.

Dog skal det ikke forties, at Regutiden ogsaa har sine smaa Ubehageligheder: ingen Roser uden Torne. Ikke alene ude i det fri kan man undertiden faa et uundgaaeligt, mindre behageligt Styrtebad, men selv inde i Husene kan man, trods det omhyggeligste Eftersyn af Taget, ikke altid være ganske sikker, og mere end een Gang har jeg midt om Natten maattet „holde Flyttedag“ med Seng og andet Tilbehør for at undgaa det vaade Element. Skal man foretage Rejser, ere de opblødte Beje, de nydannede Vandløb og de opsvulmede Floder en ikke liden Gene.

*

*

*

Det var i Aaret 1870 den 23. November, altsaa ved Slutningen af Regutiden, at den, som skriver disse Linier, skulde af Familiehensyn tilligemed sin Hustru tiltræde en Rejse fra den danske Missionsstation Siloam i Syd Arkot til Sø- og Handelsstaden Madras, Sydindiens Hovedstad, en Vejslængde paa ca. 30 Mile*).

Omtrent 25 Mile Syd for Madras ligger paa Koromandelkysten Cuddalore med Fort St. David, og lige Vest for denne By, idet vi følge Floden Ponnar, ca. 11 Mile oppe i Landet, træffe vi Trikalore, en lille Købstad (town), ved hvilken Siloam ligger. Ved Trikalore er der i og for sig ikke noget mærkeligt, og at dens Navn er bleven flettet ind i Indiens Historie, synes

*) Maalene ere alle danske.

kun at være tilfældigt, da den hverken ejer Fort eller Fæstningsværker. Historien beretter da heller ikke andet om Byen, end at den midt i det attende Aarhundrede var et Stridens Væbne mellem de Engelse, de Franse og den muhamedanske Fyrste, Hyder Ali, og at Byen adskillige Gange gik fra Haand til Haand, efter som den ene eller den anden af disse frigsførende Magter havde Overtaget. Byen har et ret anseeligt Gudetempel med fire høje pyramideformede Taarne, prydede fra øverst til nederst med mytologiske Billeder. Her findes et Hospital og naturligtvis en Bazar som i enhver Hindubyt, og her afholdes et større ugentligt Marked med Fødevarer, Tøjer og Smykker. Byen er Sæde for en Subkollektor (Herredsfoged) og en Thasildar (Byfoged) og „betragtes af de indfødte som et sundt Opholdssted, hvorhen mange ud-tjente Embedsmænd søge for at tilbringe deres Alderdom i Fred og Ro“, hedder det i en gammel Indberetning til den engelse Regering.

10 Minuters Gang Øst for Byen, idet vi følge Flodens Løb og en paa begge Sider beplantet Vej, der fører ud til Kysten, ligger Siloam, ligesom Byen paa den sydlige Flodbred. Siloam („udsendt“ Joh. 9, 7), den første af danskefødte Missionærer i Indien anlagte Missionsstation, blev opført 1869—70. Missionshuset med Façade mod Vejen og Floden danner Centrum, og udenom dette ligger forskellige Bygninger: mod Vest Kirken med Taarnet mod Nord, ikke langt fra Vejen, mod Øst Læreres og Kateketers Boliger, og mod Syd Køkken og Staldbygning og en Brønd ikke at forglemme. Jorden imellem Bygningerne er udsagt til Køkken- og Blomsterhaven, gennemstaarne af Gange. En Del grønne

Træer og Buskvekster ere fremleste, og det lille, danske Anlæg gør i det hele et tiltalende og venligt Indtryk.

*

*

*

Den nævnte Dag vare to Bandyer*) trukne frem foran Missionshusets Dør, og vi vare travlt ihjelsatte med at indpakke alt fornødent til den lange Rejse, da det ofte er vanskeligt at opdrive Levnetsmidler i de mindre Landsbyer. Der var den Gang ingen Jærnbane paa Sydindiens Østkyst, og vi vare henviste til Oksevognene, en langsom Befordring, der kun havde denne ene Fordeel, at vi lærte Landet og Folket og detses Sæder og Skikke langt anderledes at kende, end naar man, som nu, farer igennem Landet med Jltog.

Den ene Bandy — Nr. 1 — tilhørte Missionen og var af eget Fabrikat. Den var udstyret som Rejsevogn med Pakrum i Bunden, med Sovebænk og Hunder, med Markiser over Vinduerne og med Staafljedre. Et hvælvet Tag holdt Sol og Regn ude, og Indstigningen skete fra Bagenden.

Den anden — Nr. 2 — tilhørte en Hindu, d. v. s. en Sudra, i Trikalore, og var som de indfødtes Kærter af den simpleste Konstruktion: to høje, klobede Hjul forbundne med en Akse, og ovenpaa denne Vognens Bund, tre grovt tilhugne Stykker Træ, af hvilke det midterste var forlænget og dannede Vognstangen. Oven over dette Underlag var der bøjet en Maatte af flækkede Bambusrør, der rigtignok kun saa som saa holdt Sol og Vejrs ude.

*) En tohjulet Vogn, trukken af Okser eller Søster.

Indpåkningen var imidlertid tilendebragt, og vi ventede kun paa Hinduen, der havde lovet at bringe sine Økser ved Firetiden; men Klokken var nu fem, og han var ikke kommen. — Ordholdenhed er ikke Hinduernes stærke Side.

Vi sendte Bud hen til ham, og han lod svare:

„Varrubén!“ (jeg kommer!)

Det vidste vi selvfølgelig — vi havde hans Bogn. Men naar? — Derpaa fik vi ingen Bested.

Der gik igen en Timestid; men Manden kom ikke. Vi sendte atter Bud hen til ham, og Svaret lød:

„Nu er jeg der! — Sig til Durrej (Herren): jeg er der allerede!“

Dette „nu“ i en Hindus Mund betyder, skjønt det udtales med Eftertryk, „en Gang hen i Fremtiden“, og maa ikke tages for bogstaveligt. Vi maatte vente endnu en Timestid, og først efter at Solen havde skjult sig bag Ghatsbjergene i Vest, kom han til Syne paa Bejen og drejede ind paa Pladsen, drivende et Par hvide, magre Bukkelokser foran sig, hvilke efter Udseendet og efter Hornenes Længde at dømme godt kunde være paa Alder med deres Herre.

Manden selv var en mørk, tørvebrun Hindu, noget under Middelhøjde, vel formet, og med et Par smaa, sorte, stikkende, urolige Øjne, men ellers med et godmodigt, noget sløvt Udtryk. Han var i Anledning af den store Rejse til Hovedstaden bleven omhyggelig barberet, ikke alene paa Ansigt, Arme og Ben, men kort sagt over hele Legemet, som Skik og Brug er i Indien, og kun den lange Mattkepist og et mindre kraftigt, næsten uopdageligt, kort Overfæg, den eneste Haarvækst, det anstaar sig en

Hindu at bære, vare undgaaede Kagekniven. Om Overkroppen bar han et Stykke hvidt Bomuldstøj, og om Underlivet et lignende, og fra Hovedet ned over Ryggen hang et udslaaet graat Gedehaars-Tæppe, der skulde beskytte ham mod Nattens „Kulde“.

„Gya — Sami!“ raabte han ind i Huset, idet han med de hvide Okser ved Siden tog Plads lige foran Døren og meldte sin Ankomst.

Med de to Ord (Gya = Fader, Sami (Sivami) = Gud eller Herre), der ikke indeholde nogen Hilsen, vilde han blot henlede Opmærksomheden paa sig. Hinduerne bruge ikke at hilse paa hinanden, naar de mødes eller stilles, og Tamul-Sproget ejer ikke noget Ord for „God-dag“ og „Farvel“. Alligevel hilse de, men paa deres egen Maade — som vor Hindu her heller ikke forsømte —, idet de lægge Haandfladerne sammen og føre begge Hænder op foran Ansigtet eller op foran Brystet eller lige ud for Maven, og Højden, til hvilken de føre Hænderne, antyder den Afgtelse eller Respekt, de vise vedkommende. En meget ærbødig Hilsemaade er ogsaa denne, at bøje sig ned og med sine samlede Hænder berøre dens Fødder, man vil hilse paa. Det er altid lavere staaende, der hilse paa højere staaende; det omvendte vilde endog forekomme absurd.

Slægtninge, som ikke have set hinanden i længere Tid, hilse ved at trykke sig ind imod hinanden; dog passe de omhyggeligt paa ikke at berøre hinandens Ansigt. Men under ingen Omstændigheder maa en Mand omfavne en Kvinde, selv om det er hans egen Moder eller Hustru.

Den allerunderdanigste Hilsemaade er den saakaldte Sastangam (Medfald). Den anvendes kun

overfor meget højtstaaende Personer, overfor Braminer, der have opnaaet en særegen Grad af Hellighed, eller overfor Straffedommere, hvis Gunst man gerne vil opnaa, og til hvis mildeste Dom man appellerer. Den bestaar i at kaste sig næsegrus ned paa Jorden*) og at berøre denne med de otte Legemsdele: Fødderne, Knæene, Kroppen, Armene og Hovedet. Den anvendes kun sjældent overfor Missionærer, dog kan det ske, naar vedkommende vil opnaa en eller anden stor Gunstbevisning.

Al Mangel paa et tamulsk „Goddag“ og „Farvel“ tyr man som oftest til det arabiske „Salam“ (Fred), et Ord, der navnlig blandt de indfødte kristne har vundet Borgerret baade i Tale og Skrift og anvendes paa alle mulige og umulige Maader af Mangel paa ret Forstaaelse af Ordets Betydning.

„Enja — Sami . . . i“ gentog han og betonedede den sidste Stavelse med en lang Næselyd, idet han holdt de sammenlagte Hænder op foran Panden.

Noget ærgerlig over, at vi vare blevne forsinkede saa længe, viste jeg mig i Døren, og da Hinduen i det Øjeblik interesserede mig mindre end hans Træfbyr, kom mit Blik uvilkaarligt og maaske noget kritisk til at hvile paa de to gamle, magre Skikkelser. Dette opdagede han i samme Nu, og i en forbavsende Fart gættede han mine Tanker, som havde han læst dem lige ud af en Bog — en Gave, der synes at være halvciviliserede Mennesker medfødt —, og noget indigneret udbrod han:

„Gode Madu (Dkser), Sami! — Løbe som Heste!

*) En lignende Maade at hilse paa havde de gamle Hebræere, sammenlign. 1. Mosb. 19, 1; 33, 3, og fl. Steder.

— Blive aldrig trættel — Staa aldrig stille i Floden
— Ikke Mage til Madu i hele Landet! Sami...i!"

Jeg søgte at standse hans Ordstrøm ved at minde ham om, at det var bleven sent, og at vi skulde have været kørt for lang Tid siden.

„Nu køre vi, Sami!“ sagde han, idet han drejede Okserne henimod Bognen og bandt den Snor, han holdt i Haanden, og hvis anden Ende var fastgjort i et Hul i Dyrenes Næsebrusk, fast til Bognstangen. „Nu køre vi,“ gentog han og trak lidt Straa ud af Bognen og lagde for dem.

„Du spænder ikke for? — Er du ikke færdig endnu?“

„Ikke færdig endnu, Sami!“ sagde han og førte Hænderne op til Panden. „Giv blot en halv Rupi (1 Rupi = 1 Kr. 25 Øre), og jeg er her lige straks.“

Min Taalmodighed var lige ved at briske.

„Hvad skal den være til?“

Han slog sig paa Maven, og jeg forstod ham. Han havde ikke faaet sin Aftensmad endnu. Han fik den halve Rupi og gif. Der var ikke andet at gøre. Man faar dem ikke længere end de selv ville — og at nu og da en engelsk Embedsmand — det gælder dog i Reglen kun de lavere — kan gribe til Bissen, kan undskyldes, om ikke billiges. Han skulde være tilbage igen om en halv Time. Han kom naturligvis ikke, og vi maatte igen til at sende Bud, skønt vi vidste, at der ikke udrettedes meget derved.

Budet kom tilbage og skulde sige til „Sami“, at Risen sagde: „dob—dob—dob“. Det vil paa dansk sige, at den kogte. Vi kunde altsaa selv regne ud, hvor længe det vilde vare, inden han kom.

Endelig kom han, medbringende en Portion kogte Ris, pakkede ind i et gammelt Klædningsstykke, som han stak ind i Vognens Forende, og vi vare færdige til Afrejsen. — — Man maa nu endelig ikke tro, at disse Trivialiteter her ere overdrevne; det er kun, hvad der gentager sig hver Gang, vi skulle have en Indsødt til at føre for os.

II.

I Vognen Nr. 1, der indeholdt Spiisevarer, Røkken-redstaber, Gryder og Pander, kort sagt et helt Marketeri, tog min Hustru Blads tilligemed vor lille Datter, der endnu næppe var kommen det første Aar rundt. I Nr. 2 fandtes, foruden min egen Person, nogle Rejsekasser, Foder til Okserne o. s. v. Missionens graa Bukkelokser, der, hvad Kræfterne angik, godt kunde tage det op med et Par almindelige Heste, kom frem, og Kuffene spændte for, d. v. s. Naget, som var fastgjort til Enden af Vognstangen, blev lagt over Dyrenes Hals lige foran Bukken. Kuffe, Kof og Tjener toge Blads paa deres respektive Sæder, og fulgte paa Vej af en Flok indfødte kristne og af Siloams brune Skolebørn, der uafsladeligt gentog deres „salam Eyja! salam Amma! salam Misji!“ rullede de tunge Kærter hen ad Wejen, og vi følte en Lettelse ved endelig at være komne paa Gled.

Det var en dejlig Aftenstund, frisk og kølig. Det havde ikke regnet det sidste Par Dage, og Wejen var upaaklagelig. Himlen var klar og stjernerbesaaet og lige over vore Hoveder var der en Rigdom af store lysende

Stjernebilleder. Lavt i Nord kunde man skimte den gamle kendte Polarstjerne, der fra sit høje Sæde paa Danmarks StjernehimmeL var kommen i betænkelig Nærhed af Horizontens tykke Atmossfære; og nede i Syd stod det lille lyse Stjernebillede, man har kaldt „Sydforset“. Roligt og majestætisk, som rugende over Verdensrummets dybe og uransagelige Hemmelighed — tavse og dog talende — tindrede de ned til os og spredte Lys paa vor Vej.

Hen over Ghatsbjergene laa fra Syd til Nord en tyk, sort, ulmende Skymasse, der tilshneladende kun hævede sig nogle faa Fod over Bjærgkædens ujævne Ryg. Det var ifølge Hinduernes Vejrspaadom et sikkert TegN paa mere Regn, og — vi fik den.

Vi kørte i østlig Retning paa højre Side af Bonnarfloden, der fra Høilandet Mysore efter at have passeret Ghatsbjergene fortsætter sit Løb jævnt og bugtet ud over det flade mod Øst heldende Sletteland, der danner Koromandelkysten. Floden er mange Steder fra en halv til en hel Fjerdingvej bred. I den tørre Aarstid er den som oftest tør eller har blot en lille Strøm midt i Flodlejet; men naar Monsunen sætter ind, kan den paa nogle faa Timer, paa mindre end en Nat, fyldes til øverste Rand. Man hører en underlig brusende, skvulpende Lyd, og har man ikke hørt den før, begriber man ikke, hvorfra den skrider sig. Den kommer nærmere og nærmere, og snart ser man en mægtig Vandbølge vælte og rulle sig frem paa den tørre Sandbund og brede sig ud over det hele Flodleje. Mennesker og Dyr, der opholde sig i Flodfengen, maa isomt søge Land, da Strømmen har en umaadelig Magt og river alt med sig, selv Træer og Huse, der have vovet sig for langt ind paa dens Ene-

mærker. Stationen Siloam var ved et usædvanligt Højvande i 1884 nær bleven skyllet bort, og i nogen Tid laa den lille Koloni som en Ø i Hævet omgivet af Vand paa alle Sider.

Her og der strøg Vejen lige hen ad Flodbredden, og det var smukt at se Stjernehimlen glitre i den urolige Strøm. Et Par Steder laa rygende Rester af Baal, hvor de indfødte Dagen før havde brændt deres Døde og strøet Asken i den „hellige“ Flod, der dog, hvad „Punnijam“ angaar (d. v. s. Evne til at udslette Synd og give himmelsk Lykke), staar langt tilbage for den højhellige Ganges. At bade sig i Ganges renser baade Sjæl og Legeme, og at dø ved dens Bredder giver evig Salighed. Befolkningen hernede i Sydindien, som aldrig faa Ganges at se, nøjes med blot at tænke paa den, og opnaar saa den samme Lykke. Den barbariske Skik at opbrænde Enken tillige med hendes afdøde Mand er dog heldigvis affskaffet, takket være det engelske Regimente. Store langbenede, skaldede Nadselgribbe stod paa Brandpladsen, jævne og dvaffe, og gloede paa os, da vi kørte forbi, uden at røre sig af Pletten.

De gamle hvide Okser syntes at ville holde, hvad deres Herre havde lovet, og de første 3 Mil fulgte de godt med. Men nu blev Vejen tung og sandet med dybe Hjulspor, og de begyndte at fække langt agterud. Ruffen, som var uden Tømme og Bist, maatte forlade sit Sæde i Bognens Forende og flytte ud paa Bognstangen for at holde Dyrene i Vand, og her satte han sig med Fødderne paa Stangen, bogstavelig som en Høne paa sin Bind, holdende en Oksehale i hver Haand. Hvis han nu med en lille Smule Skaansomhed havde drevet Okserne

frem ved at rykke dem i Halen, var der aldeles ikke noget at sige om den Ting. „Ethvert Land sin Skik.“ Men snart begyndte han at strue og dreje i denne Legemsdel paa den mest hensynsløse Maade. De gamle Kræ, der kendte „Historien“ og følte Smerterne, satte affted i raast Trav hen ad den ujævne Vej. Vognen hoppede og vippede og svingede, og jeg vidste næsten ikke, hvor jeg selv blev af. Heldigvis varede det ikke ret længe, og med et stød de igen næsten stille. Manden drejede igen paa Halerne, foldede dem sammen og gav dem skarpe Knæk. Okserne løb igen, og saaledes fortsattes den næste Mil.

Da jeg som ung kom til Indien, kunde jeg ikke forstaa, at der fandtes saa mange haleløse Okser. Ibland Trækdyr findes der saa godt som ikke en eneste naturlig Hale. Men snart gik Hemmeligheden op for mig. De ere knækkede Led for Led fra den ene Ende til den anden, groede sammen igen ofte i en skæv siksakagtig Retning, knækkede paa ny, indtil de tilsidst ere knækkede helt af eller hænge og dingle sammenholdte alene ved den ydre Hud. — Her var noget for en Forening til Dyrenes Befrielse at tage fat paa.

Der er i Hinduernes Karakter noget dobbelt — to hinanden modsatte Sider, og da det er et Folk, der altid gaar til Yderlighederne og altid holder af at overdrive enten i den ene eller den anden Retning, komme disse to Sider i deres Væsen til at træde saa meget desto stærkere frem. Den første Side og den, vi fremmede først saa at se, er deres umaadelige store Høflighed og Artighed, deres indtagende, vindende og smidige Væsen og deres Lyft til at behage. Disse Egenskaber hos dem gør, at man straks faar det Indtryk, at Hinduerne ere et særdeles mildt og

venneskælt Folkesfærd, hvis fine Følelse og gode Sans ikke tillader dem at gøre selv det mindste Dyr Fortræd. Men alt dette er egentlig kun noget hødt, noget laant, en Masse, de tage paa over for fremmede og overordnede, og hvormed de skjule deres eget Seg. Og Grunden hertil er Mangel paa fysisk Mod; de have ikke Mod til at vise sig, som de ere, det vil støde, mene de, og at støde ere de frem for alt bange for. Overfor overordnede maa man altid optræde hødthgt højet og betjene sig af de allerhøjestes Vrestitler, selv om man ikke mener det mindste dermed.

Overfor Ligemænd og underordnede lægges alt dette til Side. Her ruttet ikke med Høfligheder og Artigheder. Den Mængde Retsfager, de føre mod hinanden, hvor Nabo trækker Nabo for Domstolene og ikke giver tabt, før den sidste Dre er gaaet i Prokuratorens Lomme, turde være bekendt. De forskellige Kaster ligge altid i Strid med hverandre; som Regel have de højt Kaster Overtaget, og har en sølle fattig, hjælpeløs Paria en god Ager eller en Ko, hviler Hinduen ikke — hvad Midler han end skal anvende — før han kan sige: „den Ager eller Ko er min.“ Under Hungersnøden i 1877—78 var jeg med at uddele Penge til Syd-Arkots Manijafarer (Oldermænd), for at de igen kunde uddele til de nødblidende i deres Distrikt, men de fleste af dem — blev det siden opklaret for Retten — stak Pengene i deres egen Lomme og lode de hungrende dø i Hundredvis udenfor deres Dør. Vi oplevede den Gang, at Mødre, drevne af Nøden, kastede deres smaa Børn i Floden, ja mere end det, at de spiste dem.

Det gælder saabel Kvinderne som Mændene, at

egentlig blide Karakterer ere Hinduerne ikke. En Kvinde hugger uden videre alle Lærerne af sin Høne, for at den ikke skal strabe i Haven. Naar et Svin skal slagtes, bliver det, før man tager Livet af det, mørbanket med tykke Stave og flaaet saa længe, at det stakkels Dyr tilfids næppe kan give en Lyd fra sig, og det alene, for at Flæsket kan blive fastere og mere velsmagende! En gammel Ko, som ikke mere er til Nytte, bliver, da det er et helligt Dyr, som ikke maa dræbes, dreven ud paa Marken paa et ensomt Sted for at dø af Sult og Tørst.

Hinduerne have som ethvert Folk deres Skyggesider, men det udelukker ikke, at der ogsaa kan findes noget naturligt godt hos dem, noget barnligt og noget godmodigt, hvad jeg gerne kunde nævne som deres tredie Side. Forholdet mellem Forældre, Børn og paatrøende er altid fortroligt og hjerteligt, men ogsaa vi fremmede have ikke vanskeligt ved at vinde deres Venstab og Hengivenhed; have de først sluttet sig til os, forlade de os ikke; og selv om vi forlade dem, ville de mindes os i lange Tider. Dette gælder dog ikke saa meget Braminerne som de lavere Kaster. Min Erfaring, bygget paa et 13-aarigt Ophold iblandt dem, er, at lige straks føler man sig meget tiltalt af dem, saa noget frastødt, idet man opdager hos dem Egenstaber, man ikke havde ventet; men saa efterhaanden, jo længere man lever iblandt dem, og jo nøjere man lærer dem at kende, kommer man til at holde mere og mere af dem, og hvorfor? Fordi man lærer at skrive en Del af deres Unoder paa Uvidenhedens og Forsædrenes Regning.

Den første svage Morgenrødme havde lige vist sig paa den østlige Himmel, da Kuffen Nr. 1 meldte, at vi vare ved Badestedet, hvor vejfarende fra Syd og Nord i Regntiden pleje at sætte over Floden. Til andre Tider lærer man over, hvor det falder belejligst, uden at spørge om Vej eller Sti. Floden havde her en ganske antagelig Bredde — henimod en halv Fjerdingvej —; men til Gengæld var den ikke meget dyb, og det var Grunden til, at vi nu maatte krydse den. Den store Vandflade tog sig i den disede Morgenstund ud som et uoverskueligt Hav. Aaget blev løftet af Rakken paa Okserne, og disse fik et godt Foder Kollu (Bønner), som vi i kopt Tilstand havde bragt med os fra Hjemmet.

En Flok Kulier (Lafdragere) samlede sig snart om os — hvor de kom fra, er ikke let at sige — og tilbød deres Tjeneste ved Overfarten; og ikke ukendte med de Banskeligheder, en Flodoverfart som oftest frembyder, lejede vi fire Mand til hver Bogn. Men først maatte der naturligvis som altid i Indien forhandles og pruttet i det uendelige om Hyren, da de indfødtes Takster gerne ere fire eller fem Gange højere overfor Evropæere end overfor deres Landsmænd.

Den lejede Kuff var ikke rigtig let om Hjertet, da han igen skulde have sine trætte Okser paa Benene, og Synet af den brede Strøm mindede ham aabenbart om hans ubetænksomme Ord den foregaaende Aften: „Gode Okser — staa aldrig stille i Floden.“

Efter en halv Times Hvil maatte Dyrene igen under Aaget; det gjaldt om at naa over, inden Dagen blev for hed. Med de graa Okser forrest skulde Vandhyerne følge lige tæt efter hinanden; thi derved føle Dyrene sig mere

beroligede og arbejde bedre i Vandet. Men ak! denne Ordning holdt ikke længe Stand. De graa Døser vare unge og kraftige, og da de først havde overvundet den første Stræk og vare komne godt ud i Vandet, gif de paa med Liv og Lyft og standsede først for at trække Vejret, da de stod midt i Floden. De gamle hvide, og jeg med dem, holdt da omtrent 30 Alen fra Land, og for at komme saa vidt havde de allerede maattet puste et Par Gange.

Rusten drev paa igen. Han havde, da jeg havde bedt ham om at spare Dyrenes Haler, anskaffet sig en Stok, men alt nyt og enhver Afvigelse fra det tilbante gør Hinduerne aldeles raadvilde og hjælpeløse, og selv de hvide Døser syntes slet ikke at kunne forstaa, hvad den Ræp skulde til. Endelig fik han dem sat i Gang. Det lejede Mandstabs greb fat og drejede paa Hjulene og raabte og hylede, saa det kunde høres i en halv Mils Afstand. Vi kom et lille Stykke frem, men, bums! stod vi ganske stille.

Efter et tilbørligt langt Ophold hævede Rusten igen Stokken, og heller ikke han sparede paa sine Lunger. Med kraftige Tilraab søgte han at overtyde de gamle „Maduer“ om, at det virkelig var Tid, de gjorde deres Pligt og toge ordentlig fat. Men de gamle lod, som de ikke forstode et Ord deraf, og toge Sagen med den mest knufende No. Først da en Del tunge Slag havde mindet dem om deres fremstaaende Ribben, krummede de Høngen og klemte Pusken mod Maget. Kulierne stod og brølede, og vi avancerede igen et lille Stykke.

Rusten slap Stokken og tog fat paa Halerne, og det var ingen blid Behandling, de fik. Af al sin Kraft

fruede og drejede han paa de ulykkelige Legemsdele, vikiede dem om sine Hænder og foldede dem sammen, saa det knagede i dem, og atter gif det fremad. Men det uheldige var, at det Stykke, vi kom frem mellem hvert Ophold, blev kortere og kortere, og hvert nyt Ophold blev længere og længere.

*

*

*

Vi holdt omtrent midt i Floden, og Økserne syntes ikke at ville eller kunne mere. Solen stod allerede højt paa Himlen og badede os i sine Straaler. Vandet strømmede raast igennem Bognen, der var sunken i til over Akken, og jeg maatte for at redde mine Rejseklasfers Indhold stille dem op ovenpaa hinanden og selv som en Nisje tage Blads paa den øverste. De graa Økser havde for længe siden naaet den anden Bred. Jeg haabede, men forgæves, at Kuffen Nr. 1 skulde have indset vor Nødstilstand og være kommet os til Undsætning med sine Økser. Det var desværre ikke bleven aftalt, og jeg kunde nu se, at de havde lagt sig; og Sellen — det var Kuffens Navn —, en stikkelig Patriarken, laa ved Siden af dem og skuede ud over Floden til os. Min Hustru stod ogsaa paa Bredden og kiggede længselsfuldt ud efter os. Hendes Forsøg paa at overtale det lejede Mandskab til at gaa os i Møde mislykkedes. De saa formodentlig, at Sagen var haabløs. Der var saaledes ikke Udsigt til Hjælp fra Land.

Forbifarende — og dem var der ikke faa af paa denne Tid af Dagen, baade kørende og gaaende — standfede og spurgte til vort Befindende næsten lige saa pligt-

skyldigt, som naar to Skibe paa Verdenshavet mødes. De kunde jo nok se, at selv om vi ikke havde Rødflag oppe, kneb det dog svært med at naa Land. Men dog tænkte ingen af disse Godtsfolk paa at række os en hjælpende Haand eller laane os et Par Okser. Det var mere for at tilfredsstille deres Snakkelyst og Nysgerrighed, at de syntes, de skulde sige os et Par deltagende Ord, og de samme tre Spørgsmaal: „Hvor komme I fra? Hvor skulde I hen? Hvad løre I med?“ bleve i det uendelige forelagte Mandskabet og lige saa mange Gange besvarede, og naar de saa hørte, at der var en Bøllekare (d. v. s. en hvid En) om Bord, kom de hen til Bognens Bagende, figgede op til mig og smilede. Jeg smilede naturligvis igen og sagde: „Salam!“

Vore egne fire Kulier holdt troligt ud, men de havde heller ikke endnu faaet deres Hyre. Hver Gang Bognen skulde sættes i Gang, greb de fat enten i Hjulene eller i Bognens Sider, og heldigt havde det været, om den Kraft, der gik tabt ved at raabe og skrige, var bleven anvendt paa en anden og bedre Maade. Naar Solen brændte for stærkt paa deres brune, nøgne Legemer, kastede de Vand op over sig eller dukkede sig ned i Strømmen. Hver Gang vi holdt Hvil, kom de regelmæssig alle fire hen til Bognens Agterende, og i Munden paa hverandre foreholdt de „Sami“, at deres Hyre var alt for lille, og at det var derfor, Okserne ikke vilde trække — „den var alt for padatu“ (utilstrækkelig) i Forhold til deres Mave, og saa sloge de sig paa Maven med begge Hænder, saa det rungede efter.

Der maatte naturligvis loves Ekstrabetaling, men stadig paa den Betingelse, at vi naaede Land.

Vi holdt stille. Ingen af os troede, at vi kom længere; men derom talte vi ikke. Heldigvis var Bognen saa aaben, at Vandet frit kunde strømme igennem den, ellers vilde Strømmen maasse have væltet den. Ruskten var sprungen ned af Stangen og stod og kløede og kærtegnede Dikserne efter de mange Bank, de havde faaet, og i de blideste Toner foreholdt han dem, at de rigtig maatte være gode „Madu“ og særlig i Dag, da de havde en „Bøllefare“ inde i Vandhøjen, vise deres Dygtighed, og i et Kvik være paa den anden Side. Jeg kunde i Øjeblikket ikke lade være at blande mig i Samtalen og spurgte — rigtignok lidt ironisk, hvad jeg siden fortrød —, om det var de samme „Maduer“, som han i Aftes havde prist saa højt? Han svarede ikke, men blev øjensynlig fornærmet, og en — to — tre var han igen oppe paa Stangen, rejste sig op i sin fulde Højde, hvirolede Stokken over Hovedet og ned paa Diksernes fremstaaende Sideben, raabte, streg og gestikulerede som en Bildmand. Nu var der Alvor og Fart i Tingene. De fire Ruller grebe fat med høje Brøl, — og kom vi nu ikke over, kom vi det aldrig. Selv de gamle Dikser følte Øjeblikkets Alvor og gav Bognen et rigtig godt Kvik, men — — den kom ikke af Stedet. Ikke en Tomme gled den frem.

Ruskten sank igen ned paa Stangen, og det Blik, han over Skulderen kastede op over Raskerne til mig, sagde tydeligt, at Slaget var tabt.

Ved det lange Ophold vare Hjulene sunkne dybt ned i den bløde Sandbund, og Sandet var skullet fast omkring dem, saa der skulde mere Kraft til at sætte Bognen i Gang, end de to gamle Dyr vare i Besiddelse af, og da der ingen Hjælp var at faa, var der ikke andet at

gøre end at opgive Stillingen. Bedrøbet over at have krænket min skikkelige Hindu og over at se ham saa aldeles modløs, hvistede jeg ud til ham: „Løs Dkserne fra Naget og driv i Vand!“

Det lod han sig ikke sige to Gange. Glad og taknemmelig, dog uden at sige Tak, hvad jeg af gode Grunde*) let kunde tilgive ham, sprang han ned i Vandet, trak sin kogte Ris og sin „Kampeli“ (Gedehaarstæppet) frem af Bognen, pakkede det sammen og bandt det paa sit Hoved, løste Dkserne og drev afsted uden saa meget som at spørge om, naar han skulde komme igen med sine Dkser, eller paa anden Maade skaffe sig Underretning om, hvad „Sami“ saa vilde gøre. Det overlod han rolig til Fremtiden.

For Hinduerne er Nutiden alt, og om Fremtiden bekymre de sig ikke. Naar de blot kunne slippe over Djæblikkets Banskælighed, lade de den næste Dag og den næste Time sørge for sig selv. Denne Sorgløshed kan dog ofte komme dem dyrt at staa. Naar f. Eks. en Hungersnød eller en Koleræpidemi bræder ud og truer med at hærge Vandet — og den ene eller den anden af disse Landeplager synes altid at hænge som et Damoklessværd over Indien —, tage de absolut ingen Forholdsregler derimod, men lade Ondet gaa sin Gang og gribe om sig, som det vil. Saa længe de have noget i Huset, spise og drikke de, og naar der ikke er mere, sulte de og lægge sig rolig til at dø med den faste Overbevisning, at naar

*) Tamulsproget ejer ikke noget Ord for Tak, og Hinduerne pleje ikke at takke. De indfødte kristne udtrykke deres Taknemmelighed ved at sige „Salam“.

Sami har bestemt det saaledes og med Skæbnens ubøje-
lige Ben indridset saadant paa deres Isse, saa er
der ikke noget at forandre. Udbryder Koleraen i Nabo-
byen, saa er der ikke Tale om at affpærre deres egen By
for at undgaa Smitten, nej, de maa hen og se, hvordan
de syge te sig, og har de Slægtninge blandt de døde,
maa de under alle Omstændigheder følge dem til Brænde-
stedet. Naar Sygdommen saa holder sit Indtog i deres
egen By, kommer der Vængstelse og Forvirring, og man
samles i store natlige Optog omkring de syge med Trom-
mer og Pauker og gør et frygteligt Spektakel for at
drive den onde Kolera gudinde ud af Byen, alt imens
man sorgløst bærer de døde paa Rasken ud i Floden og
lægger dem paa Baalet den ene efter den anden.

Mine lejede Kulier gav, som venteligt var, endnu
en Ekstraforestilling ved Bognens Ugterende, inden vi
skiltes. De fik deres Hyre, men da vi ikke vare komne
mere end Halvvejen, maatte de undvære Drikkepengene,
hvad der just ikke forekom dem ganske retfærdigt. De
havde slidt og slæbt som Okser og vare nu saa sultne,
at de næppe kunde gaa i Land, fortalte de og sloge sig
paa Mæven.

Kysten havde nu næsten naaet Land uden at have
set sig tilbage en eneste Gang. Saa snart jeg havde faaet
mit Mandstabs sendt bort, besluttede jeg at følge i hans
Fodspor. Sko og Strømper pakkede jeg med andre
Smaating ind i mit Tæppe, bandt det paa de indfødtes
Bis paa Hovedet og lod mig glide ned i Vandet over-
ladende den gamle Kærre til sig selv. Krokodiller behø-
vede jeg ikke at være bange for, da Bonnar er vandløs
den største Del af Naret, og skulde et eller andet af disse

Uhyrer, der ikke ere nogen Sjældenhed i større Damme og i Gravene omkring Templerne, ved Hørvandet have forvildet sig ud i Floden, vilde det dog næppe her i det plumrede Vand kunne se at finde mig. Nogle smaa hjemlige Hundestejler, der stadig holdt sig paa Overfladen i det reneeste Vand, var det eneste levende, jeg opdagede. Snart sank jeg ned i et dybt Hul, snart maatte jeg over en Keble, der næsten hævede mig over Vandstørpen, og endelig naaede jeg Land drivvaad indtil Skindet.

De første, der bød mig velkommen paa det tørre, vare naturligvis min Hustru og lille Datter. Saa kom Sellen meget ydmygt — han var lige ved at falde paa Knæ — og beklagede sig over, at han ikke kunde komme ud til os med de graa Dsker. De vare — føjede han til — altfor trætte; de maatte først have noget at æde og saa ligge lidt, men saa skulde han nok hente Bognen. Jeg kunde ikke andet end paastønne hans Omsorg for Dskerne, skønt jeg hellere havde set, at han var kommen straks. Det forsikrede han, at han nok skulde gøre en anden Gang. En Del Mænd og Kvinder, der dels vare komne over, dels skulde over Floden, forsamlede sig om os; de havde naturligvis aldrig før set en gennemblødt hvid Mand; alle vare de enige om, at det var Samis eller Skæbnens Skyld, at Bognen var bleven fiddende ude i Floden, og det hjalp ikke, at jeg forsikrede dem, det var de gamle, hvide Dskers Skyld.

III.

Smellem et gammelt Mangrovetræs mange Luft-rødder, der hver især dannede en Stamme uden om det gamle Modertræ, som til Dels var raadnet bort, havde min Hustru fundet en skyggefuld Plet, der ikke var fri for at ligne en Søjlehal, og som af Mangel paa en Bungalow (Hvilehus) her ved Flodbredden afgav baade Skygge og Læ. I den tykke, sammenvoksede Krone, der hvælvede sig over os, havde en Koloni af Aber taget Op-hold, og vor Nærvarrelse syntes straks at fængsle deres Opmærksomhed. De samlede sig i de nederste Grene lige over vore Hoveder og iagttog med megen Interesse alle vore Bevægelser og enhver Ting, vi fremtog af vor Madkasse, og de førte en livlig Samtale med hinanden indbyrdes om, hvad de hørte og saa. Nu og da fik vi en tør Gren — om det var af Banvare eller af Ondskab, skal jeg ikke kunne sige — ned i Hovedet. Naar de saa bleve altfor nærgaaende, maatte vi betale dem med samme Mønt, og hvor kunde de saa i Kor snævre og grine ad os, idet de med Lynets Fart klatrede op i de højere Regioner.

Snart blev Bordet dækket, og da det var blevet noget op paa Dagen, lagde vi os om det med god Appetit og nød vort første Maaltid med Tak til vor himmelske Fader, som lykkelig havde ført os saa vidt. Og hvor smagte ikke vort simple Maaltid (Biscuit og oventørret Brød) og Kaffen fortræffelig herude i Guds fri Natur omgivet af en tropisk Plantevækst, der netop paa denne Tid af Aaret stod i al sin Oppighed. For mindre end en Maaned siden var alt tørt og henvisnet og Træerne til Dels bladløse og indtørrede, fulde af Støv og Smuds. Nu var Støvet afvasket, Jorden vødet,

Livet kaldt frem, og der var Travlhed og Raftløshed i Naturens store Værksted. Jorden havde isørt sig sin grønne Raabe, og paa Buske og Træer kappedes Blade, Blomster og Frugter om at komme frem. Indien er som bekendt Palmernes Land, men Palmerne holde sig til Rysterne, og skønt vi kun vare en 6—8 Mil fra Havet, ja vi dog næsten ikke en eneste Palme med Undtagelse af den lille Pisang, der dyrkes i Havenne og afgiver den velsmagende Pisangfrugt.

Sammenlignet med Aberne og den Smule Fortræd, de voldte os, havde vi en Del mere Bespør med de graadige Myrer, der vilde dele Frokost med os. I lange Rækker marcherede de hen over Dugen og lige op i Sukkerkoppen. Fra den ene Side kom de røde — vældige Krabater, tre Gange større end en dansk Myre, og hvor kunde de bide! — fra den anden Side de sorte, og naar vi jagede efter dem, rejste de sig formelig paa Bagbenene og satte sig til Modværge. Mindre modige ere de hvide Myrer, Termitterne, der ere bekendte for deres høje Fæstninger, Termittuer, som de opføre af Jord og Ler opløst i deres eget Spyt. Deres Byggemaade er ganske den samme som Koraldhyrets, idet de indvendigfra uden om sig opføre Celler, hvilke de sjældent vove sig ud over. I Henseende til Graadighed og Stærksfregter overgaa de langt deres røde og sorte Navnebrødre, og der er næppe den Ting, naar Sten og Metaller undtages, som de ikke fortære. Den Genstand, de vælge sig til Føde, bliver i Rattens Løb overbygget med Jord, den ene Celle tæt ved Siden af den anden, indtil Tingen er ganske skjult, og saa holde de Maaltid. Mere end een Gang er det hændet mig, at jeg om Morgenens i Stedet

for mine Tøfler ved Siden af Sengen har fundet en Jorddyngge, hvori mine Tøfler ganske vist fandtes, men i en saa bedrøvelig Tilstand, at de vare ganske ubrugelige. Bærre er det, naar man en skønne Dag opdager, at de paa deres Vej op igennem Husets Mur, op til Straa-
taget, som de holde særdeles meget af, have gjort en lille Afstikker ud igennem Væggen lige bag ved ens Bogreol og have fortæret Bindenes Indhold og udfyldt dem med Jord, medens alle Ryggene staa ganske uberørte.

Den Dag, da Termitterne „sværme“, d. v. s. den Dag, da de unge vingede Termitter skulle ud for at søge sig et nyt Hjem, er der Fest blandt Glenter og Høge. I store Flokke forsamle disse Rovfugle sig svævende over Tuen og gribe de smaa glade Dyr i Tusindvis i det Øjeblik, de tungt og kejtet flagre hen over Jorden. De have naturligvis aldrig prøvet at flyve før og saa det aldrig at prøve mere; de fleste af dem naa næppe et Bøsseskud fra Tuen, før Vingerne falde af dem.

En anden Fjende har Termitterne i Brilleslangen, der ikke alene spiser dem med stor Appetit, men endogsaa tager Bolig i selve Termittuen, hvor den lægger sine Æg. Termitterne selv ere ikke meget yndede af Hinduerne, men opslaar en Brilleslange sin Bolig i Tuen, er denne fra nu af et helligt Sted, og man bygger et Hus eller et lille Tempel over den. Er det i Nærheden af en By, bringer man dette Dyr, der aarlig dræber flere Mennecker end alle Indiens Tigre og Leopardter tilfammen, og som man aldrig er sikker for, selv ikke inde i sit Hus eller i sin Seng, daglig fød Mælk og kogte Æg og andre lækre Sager. Brilleslangen er ikke den mindste blandt Indiens

mange Millioner Guder, og man tilbeder og ærer den som Vishnu selv, uagtet dens Bid er den visse Død.

Det er sagtens paa Grund af dens store Farlighed, at den er bleven ophøjet i Gudestanden, og Sagnet vil vide, at den er en Legemliggørelse af selve Verdens-opholderen Vishnu. I de gamle Puranaer (mytologiske Skrifter skrevne mellem det 8. og 16. Aarhundrede e. Kr.) fortælles, at den under Navn af Sesha med 1000 Hoveder og 1000 Guldkroner, hvis straalende Diamanter oplyse Underverdenen, af Vishnu bliver sat til at bære selve Universet: Jorden med dens 7 Over- og 7 Underverdener. I Templerne findes den ofte afbildet, sammenrullet som en mægtig Tobaksrulle, og oven paa den ligger Vishnu udstrakt og sover og hviler sit Hoved imellem dens mange udspilede Brillelapper. Udtydningen heraf er, at naar Universet, som Slangen bærer, forgaar og Vishnu, Opholderen, er fat ud af Virksomhed, lægger han sig til at sove paa det uforgængelige Fundament, Sesha, og sover et Tidsrum saa langt som en Verdensperiode, saa vaagner han igen, staar op og leder Skabelsen af en ny Verden*).

*

*

*

I Dagens Løb havde vi mangan en Samtale med indfødte vejfarende, der gerne skulde gøre et lille Ophold

*) Hinduerne tro, at den ene Verdensskabelse følger efter den anden som Led i en endeløs Ræde. Skabelsesakten overdrages snart til Brama, snart til Vishnu og snart til Siva (Hinduernes Trehed el. Trimurti) eller til en kvindelig Energi, de kalde

paa Flodbredden, og naar de saa, vi havde Ild, flogede sig ned for at tilberede deres Mad og fik Ild hos os. De have altid gode Stunder, og Tiden er ingen Ting for dem; de sætte sig ned paa Hælene, folde Hænderne over Knæerne og lade Munden løbe. Det er et underligt religiøst Folkefærd, og man kan næppe tale 5 Minutter med dem, før man er inde paa religiøse Emner. Deres egne gamle Gudesagn ligge dem altid paa Tungen, og deres hele Naturel er ligesom gennemvævet af Religiositet. Navnlig er det de to Gudeskikkelser Rama og Krishna, begge Begemliggørelser af Vishnu, der saa godt som altid

Sakti. En Verdensalder deles i 4 Yugam (Tidsaldre), af hvilke hver enkelt indledes med en delvis Undergang af Universet

Vi hidstætte følgende Tabel efter Vishnu Purana:

„Krita Yugam omfatter 4800 Gudeaar		
Treta Yugam	3600	„
Dvapara Yugam	2400	„
Kali Yugam	1200	„
	<u>12000 Gudeaar.</u> “	

Et Gudeaar er = 360 almindelige Aar, og følgelig er en Verdensalder 4,320,000 Aar efter dødeliges Tidsregning.

I Krita Yugam (Indiens Guldsalder) stod Retfærdighedens Tyr paa 4 Ben, og alt gik lykkeligt, i Treta Yugam paa 3, i Dvapara Yugam paa 2 og i Kali Yugam (den sorte Tid) staaar den paa 1, et Tegn paa, at alt er ude af sin rette Gænge.

Vi leve nu i den sorte Kali Yugam, Uretfærdighedens Tidsalder. Den begyndte, da Krishna blev født lige efter den store Vandflod, som den Gang ødelagde Jorden og alt levende med Undtagelse af de 7 hellige Rishi (Afsketer), der reddedes i Vishnus Skib.

En Hindu vil i Aar 1893 frive 4994 Kali Yugam.

opfyldte deres Fantasi og giver Stof til underholdende Samtale: Rama som den gæve Krigshelt, der for at udfri sin bortførte elskede og tro Hustru, Sita, drog i Ledning mod Dæmonen Ravana, overvandt ham og siden levede med sin Hustru (omdannede til Buk og Hind) et ubundet, lidenskabeligt Liv i Sydarkots Djungler (Arat. skove), hvor de indfødte ofte have vist mig Aftryk af deres Fodspor i Klipperne, — og Krishna som den kaade Ungerhvend, der vel gjorde Hyrderne, hos hvem han var i Pleje, adskillige Tjenester, men paa den anden Side spillede dem mange Puds ved f. Eks. at stjæle deres Smør, gemme de unge Hyrdinders Klæder, naar de vare ude at bade, og meget andet af samme Skuffe.

Som Folket er, saa ere dets Guder. I Menneftets Fantasi og Indbildning ere de skabte, og selvfølgelig maa det skabte ligne sin Skaber. De samme Skrøbeligheder og Laster, Menneftet ligger under for, tillægges ogsaa Guderne, og Hinduerne vide blandt deres mange Guder ikke at nævne en eneste, hvem Egenskaberne: god, hellig, sanddru, retfærdig kunne tillægges. Vi kunne gaa endnu et Skridt videre: Handlinger, ved hvilke en Hindu vilde skamme sig og tabe sit gode Navn og Rygte blandt Medmennefter, kunne Guderne udføre med Glorie om Panden, fordi de ere Guder og som saadanne hævede over al smaalig Kritik, og de besynges og lovprieses lige saa meget og maaske endnu mere for deres Laster end for deres Dyder.

Hvor meget de end holde af at snakke om deres Guder, saa røbe de dog hvert Djeblik baade i Ord og Handling, at de ikke have nogen Tillid til dem. De tro for det første ikke, at Guderne saadan uden videre nedlade

fig til dem og antage sig deres Sag, tværtimod, skulle de opnaa nogen Gunst hos dem, maa den købes og betales, og det endog temmelig dyrt, med Ofre, Bødsøvelser, Selvpinsler, Balfarter osv. Dernæst tro de, at der bag ved disse Guder, Rama, Krishna, Billejar, Indra, Kali, Jamen og hvad de nu alle hedde, eller højt op-højet over dem staar et andet usynligt, evigt, ubegribe- ligt, for Menneskene aldeles ufatteligt Væsen, som de slet og ret benævne „Sami“. Det er ikke Vishnu, Siva eller Brama, men et ubestemmeligt Noget, der dog har skabt alt, og som en Gang i Tidernes Morgen har be- stemt Guders og Menneskers Skæbne. Det er „Sami“, der har skrevet de uudslættelige, uforanderlige Runer paa hvert Menneskes Hovedisje, hvorefter alt i Tilværelsen maa rette sig. Ved Siden af denne ukendte „Sami“ ere alle andre Guder Forfrænkkeligheden og Tilintetgørelsen undergivne. Man finder saaledes hos Hindufolket det samme, som Paulus fandt i Athen: et Alter „for en ukendt Gud“.

Det var denne „ukendte“, vi efter nogle indledende Bemærkninger om Sol og Bejr talte med dem om, og det er slet ikke vanskeligt at finde Ørenlyd hos dem, naar blot man er saadan hjemme i deres Tungemaal, at man kan give det, man har at sige dem, en allegorisk Form. Selv tolke de altid deres Tanker i Billeder og Signelser, lige meget hvad de tale om; og under denne Form lytte de gerne til en Missionærs Prædiken, selv om han til- lader sig at bevise, at deres Guder og Gudsdyrkelse intet due. Modsigelse møder man sjældent fra den jævne, uop- lysste Landbefolkning, selv ikke fra Braminerne. En af mine Folk, den tidligere nævnte Tjener, der en Tid havde

været Lærer i en kristen Skole, tog Blads ved Siden af mig; og med Billeder fra den til nyt Liv vakte Natur, der laa udbredt for os, fra Floden, der som Tidens ustandselige Strøm og som Menneskenes Dage ilede forbi uden igen at vende tilbage, søgte vi at vise dem, at den Sami, som baade de og vi troede paa, ikke var et ubestemmeligt Noget langt, langt borte, et slumrende Væsen, der ikke brød sig om Verden, men at hans almægtige Haand styrede og ledede alt, det mindste med det største, ja selv Menneskenes Beje, naar vi blot vilde lade os lede af ham.

Denne Tale vandt udelst Bifald. „Det er sandt, hvad den fremmede siger,“ sagde de og nikkede til hinanden. „Sami maa være alle Vegne. Han er i dig og i mig, i Dyrene og i Træerne, og Sami er i vore Gudebilleder, ellers var der ingen Mening i at tilbede dem. Det er jo ogsaa, hvad vore egne hellige Bøger lære os.“

De henviser ofte til deres „hellige Bøger“, hvis Indhold de dog i Reglen slet ikke kende, og kun faa af Bøgerne ere fra Sanskrit, i hvilket Sprog de oprindelig ere skrevne, oversatte paa Tamulsk. Navnene paa dem kende de, og de opramses altid i denne Orden: 4 Vada'er, 6 Sastra'er og 18 Purana'er.

Vi fortsatte: „Vi ere altsaa enige om, at Gud er nærværende alle Vegne. Men nu skulle vi fortælle eder noget, som I ikke vide; hør nu godt efter!“ De stirrede paa os. „Gud elsker os Mennesker. Han har givet os denne skønne Jord til vor Bolig, og han giver os Regn og Solvarme, for at Græsset kan gro til vore Okser og Sæden til os Mennesker. Han elsker os som en Fader sine Børn. Og for at gøre os rigtig lykkelige baade

timelig og evig har han givet os den største af alle Gaver, sin egen Søn, der blev Menneske som en af os for at undervise os om Frelsens Vej. Derom staar der vist ikke noget i eders hellige Bøger."

"Nej! vore Guder sørger ikke for os, og de give os ikke noget at spise, naar vi ere sultne. Vi maa derimod føde dem og daglig give dem Ris, Smør og Olie. De høre os ikke, naar vi bede til dem, og de hjælpe os ikke, naar vi ere syge."

Paa Spørgsmaalet, om de da ikke fandt det rigtigst at bortkaste alle deres Afguder, som de i deres Uvidenhed og uden nogen Nytte i saa lang Tid havde dyrket, og saa at tilbede denne ukendte — og dog af dem alle erkendte — Sami, som de nu havde hørt om, bleve de noget forlegne, saa spørgende paa hinanden, og da vi gave dem Tid til at tænke over det, traß de sig noget tilbage og snakkede sammen. „Ehjere!“ (Lærer) sagde de efter et lille Ophold, „den Sag maa vi først tale med vore Slægtinge og Venner om, — men i Morgen komme vi.“ Denne Afslutning: „i Morgen komme vi,“ er saa vel bekendt fra Indiens Missionshistorie, at det næppe behøver at tilføjes, at den egentlig betyder: Vi vælg ikke at blive kristne.

*

*

*

Vi havde, som ovenfor bemærket, baade Røkken og Røf med os. I Landdistrikterne fandtes, i det mindste den Gang, ikke noget der lignede Kroer, hvor man kunde tage ind „at bede“. Denne Mangel vil dog nok blive afhjulpen, efterhaanden som Indien gaar frem i Civilisation,

og efterhaanden som Jærnbanenettet, der synes at staa i Bægt med Hotellerne, breder sig ud over Landet. Naar vi efter en Nats Kørsel — man foretrækker gerne at rejse om Natten, da det er køligere — kamperede enten under aaben Himmel, som her ved Flodbredden, eller i de af Regeringen ved de store Hovedveje byggede Hvilehuse (Bungalows), maatte Koffen, dels ved at gøre Indkøb i Landsbhyerne, dels ved Tillavning, sørge for vor Forplejning, og da han saaledes var et uundværligt Led af den lille Ekspedition, tilkommer der ham en særlig Dmtale.

Han var af en Baria at være et opvakt og ret intelligent Menneſte, en Mand i sin bedste Alder*), og af Farve som en gammel 5-Dre. Paa hans Kogekunst var der slet intet at udsætte, han kunde koge, bage, stege, lave „Plum Budding“, „Mutton Pie“ osv.; paa Grund af denne sin Dygtighed i „Kunsten“ havde han en høj Stjerne hos min Hustru, og i over 8 Aar var han i vor Tjeneste. Kun faa af vore brune Venner vare os hengivne som Sinni Sami — det var hans Navn — og i Sygdomstilsælde var han særlig omhyggelig og opofrende.

Paa Rejser, hvor det ofte er vanskeligt at opdrive Levnetsmidler, da de indfødte Landmænd — eller rettere deres Koner, Mændene ere som oftest i Marken — ikke gerne handle med fremmede, var han uerstattelig. Han havde en egen Maade at tage fine Landsmænd eller Landsmandinder paa, og til Trods for, at han var af Bariakasten, lod Hinduerne sig dog ofte imponere af ham. „Hvad — ville I ikke sælge os en Hønel!“ sagde han

*) Jeg har aldrig truffet en indfødt, der bestemt vidste, hvor gammel han var.

til dem. „Vide I ikke, at det er den hvide Mand, der regerer over os? Sæt, at han næste Aar lægger dobbelt Skat paa eders Marker, paa eders Kær, Faar, Høns og Geder — hvad siges I saa? Den hvide Mand forlanger ikke eders Høns for ingen Ting, se — her er Penge! Men straks ud med en Høne eller to!“ Det var en Tale, der var Mening i, syntes de indfødte, og den forsejlede sjældent sin Virkning. Han fik i Reglen, hvad han forlangte, og det endog paa Steder, hvor jeg ikke selv havde kunnet opdrive en halv Pot Mælk eller en Kokusnød.

Nogle Aar efter denne Rejse blev Sinne Sami efter eget Ønske døbt en Kat paa en Rejse, da han troede sig bidt af en Brillleslange.

*

*

*

Omme bag vor Søjlehal, i Læ af nogle høje, bredstænglede Kaktus'er, indrettede Koffen sit Koffen, gravede i Jorden nogle Smaahuller som Fyrsteder, stillede nogle Sten op og anbragte sine Kogekar. Sellen, der uden Besvær havde faaet den strandede Bogn i Land, maatte hjælpe til i Koffenet og navnlig sørge for Brændsel, hvad der i og for sig ikke er saa vanskeligt, da der altid i Træerne efter den tørre Tid findes en Del fortorrede Grene. Let og behændigt entrede han op ad en af Mangrovetræets Lustrødder og hjalp Aberne at kaste nogle tørre Grene ned til os. Mere Besvær kan det derimod undertiden volde at finde noget brugeligt Vand, idet Hinduerne ikke ville tillade vore Variasfolk — eller vore kristne i det hele, selv om de ikke ere af Variaskasten — med deres vanhellige Aar at hente Vand fra deres

Brønde. Ganste vist kunne vi ad Rettens Vej altid tiltvinge os Udgang til alle offentlige Vandbeholdere — saadanne findes gerne i hver Landsby —, og undertiden maa vi gøre det, navnlig paa Steder, hvor vore kristne ere bosatte, for at vise Hedningerne, at vi og vore kristne have samme Ret i Vandet som de; men vi gøre det naturligvis nødtigt, da det, i det mindste for en Tid, forstyrrer det gode Naboskab mellem os og Hedningerne. Men der er Ting, særlig borgerlige Rettigheder, som vi ikke maa og ikke kunne lade tage fra os. Paa Rejser som denne, langt borte fra vor egentlige Virkefæds, er Sagen imidlertid en anden, her have vi ikke Tid til at føre langvarige Processer, her maa vi tage Tingene, som de ere, og nøjes med det Vand, som findes i Damme og Grøfter — og i Regntiden er der ikke Mangel derpaa — selv om det lader en Del tilbage at ønske, hvad Renhed angaar.

For at vi ikke den første Dag skulde være nødt til at søge til Landsbyerne for at gøre Indkøb, havde vi bragt nogle Fødemidler med os fra Hjemmet, deriblandt Ris til hele Rejssen, en Høne og — hvad der var det vigtigste — en stor, finstødt Blanding af alle de til en indisk Karry henhørende Krydderier, og de ere, som vel bekendt, ikke faa: Koriander, Peber, Chilly, Gurkome, Kommen, Nellike, Tamarind, Kanel, Muskat, Vøg, Kokusmælk og Gee (Smørolie). Indien er Krydderiernes Land, og det er ganste utroligt, hvilken Mængde af disse stærke Sager de indfødte kunne sætte til Livs. Jo varmere Aarstiden er, des stærkere tillave de deres Karry, idet de gaa ud fra, at disse bidende Krydderier køle Blodet. Vi Evropæere vænne os ogsaa efterhaanden til stærk Karry, men vi komme aldrig op i Højde med de indfødte.

Koffen havde anvendt hele den foregaaende Dag til at støde, rive og male disse Sager, saa vi havde nok til hele Rejsen. Han kendte bestemt vor Smag og vidste, hvor meget der skulde til af hver Slags. Til ham selv og hans Kollegaer var Sammensætningen en hel anden.

Karry og Ris er vort daglige Brød. Karry til Frokost og Karry til Middag, og naar man først har vænnet sig dertil, bliver man aldrig træt deraf. I de større Købsteder, hvor man kan faa Oksekød, Lammekød, Brød, Smør, Kartofler, kan man naturligvis tillave lige saa mange og lige saa fine Retter som i Europa, og de store engelske Embedsmænd nøjes ikke med Karry og Ris paa deres Middagsbord; men er man dømt til at leve inde i Landet, og Bønnen ikke vil tillade, at der hver Dag kan sendes en Mand til Kysten efter Proviant, maa man som Landets Børn leve paa Karry og Ris. Den eneste Afveksling er nogen Forstel i Karryens Tillavning som: Hønskarry, Ægkarry, Fiskekarry, Frugtkarry, Samskarry &c. Men kun i det første af de her anførte Tilfælde kaldes Retten saa Karry, da Karry er det tamuliske Ord for Kød, og en Ret uden Kød, selv om der tilføjes nok saa mange Krydderier, kan kun i uegentlig Forstand kaldes Karry.

Saalænge Solen staar brændende over vore Hoveder, smager Maden ikke. Først naar Dagen begynder at helde, melder Appetitten sig. De indfødte spise først deres store Maaltid (Bibelens Nadver) efter Solnedgang. Senad Klokken 4—5 dækkede Koffen igen Bord for os, og foruden Karry og Ris havde han lavet en Omelet (da vi ogsaa medbragte nogle Æg), der af Mangel paa Brød spistes til Risen, saa lidt Frugt som

Desfert — Pisang, Mangos eller Appelsiner —, og Spise-
sedlen er udtømt.

Uden om os havde der samlet sig en Kreds af ind-
fødte, hvis Fortrolighed vi ved vor Samtale med dem
havde vundet, saa de nu troede sig fuldt berettigede til at
sætte sig ned i vor Nærhed og se os spise, og paa deres
barnlige naive Maade faldt det dem aldrig ind, at det
generede os. Nogle Kvinder trængte sig endogsaa helt
ind imellem Lustrødderne for at se vor — efter deres
Begreber — fine Opdækning: Tallerkener, Kopper, Knive,
Gaffler m. m. Disse Sager vare naturligvis splinterne
for disse naive Landboere, og Brugen af dem kendte de
ikke. Selv spise de altid med Fingrene, idet de med højre
Haand — venstre Haand er uren — kaste Maden ind i
Munden. Fingrene maa aldrig berøre Munden eller
Læberne, thi saa bliver Haanden uren; Mundslimen er
det ureneste, de kende. Af samme Grund føres et Drikke-
kar aldrig til Munden, men hæves højt op over denne,
og Drikkevarerne hældes ned i Svælget. Som Tallerkener
bruge de store grønne, ofte sammensnede Blade, der lægges
paa Jorden foran den spisende. Paa dette øser Hus-
moderen Risen op med Haanden. I Risen laves et stort
Smørhul, og deri kommes Karryen, der sædvanlig kun
bestaar af stærkt pebret og krydret Sovs. Rødkarry —
altsaa Karry i egentlig Forstand efter indisk Sprogbrug
— spises kun sjældent, og da kun af de lavere Kaster.
Braminerne og ogsaa mange Subraer, der tro paa Dy-
renes Hellighed og paa Sjælevandringen, smage aldrig
Rød. Bruge de Spiseaale, er det altid Metalkar, da
kun saadanne ved Skuring mellem hvert Maaltid kunne
holdes fri for Urenhed.

At vor Maade at spise paa støder deres Følelse kan ikke nægtes, og navnlig er det da den Ske, som vi Gang efter Gang lade spadserer ind og ud af Munden, der forarger dem. Vore Tilskuere saa til hverandre, hvistede og gjorde adskillige Smaagebærder, der tydelig nok viste, at vor Maade at spise paa forekom dem ufømmelig, hvorfor de ogsaa efterhaanden trak sig noget tilbage.

IV.

I Regntiden græsferer ofte i Indien en Øjensyge («Sore-eyes» kaldet), som af de engelske Læger tilskrives den fugtige Årstid med hede Dage og stærkt afkølede Nætter. De indfødte, som tro, at de kende den Ting bedre, paastaa, at den forarsages af smaa „Kolerastuer“, som paa denne Årstid altid sværme om Øjnene i Flokke og ofte, naar de kunne faa Ro dertil, trænge helt ind i Øjeaabningen. Det kan gerne være, at de indfødte have Ret — i hvert Fald have de en Del mere Erfaring i Øndets Ubehageligheder og dermed følgende Smerter end vi Evropæere, og man ser dem ofte gaa omkring med ophovnede tilklifrede Øjne baskende med begge Hænder efter de smaa paatrængende Bæfener; thi naar Øjnene begynde at flyde med Materie, blive Fluerne rigtig gale. Sygdommen er imidlertid ikke farlig, naar den ikke forsvømmes; i modsat Fald kan den blive langvarig og ende med Blindhed.

Min Hustru havde hele Dagen klaget over, at der var kommet noget i hendes Øjne, uden at vi ænsede det videre; men hen over Middag begyndte det at svie og

stikke i dem, de bleve røde, og en brændende Fornem-
melse vare de umiskjendelige Tegne paa, at det var Sore-
eyes. En dejlig Redelighed! Knap 5 Mil af den
lange Rejse laa bag os, og saa — en Øjensygge paa
Halsen! Skulde vi vende om, eller skulde vi gaa videre?
Det første kunde der ikke være Tale om; vi maatte der-
for se at klare os saa godt, Omstændighederne tillod.
Hun kom straks ind i sin Vogn, og alt blev lukket om
hende for at stænge Lyset ude. Vi troede, at kølige Bade
vilde gjøre godt, og saa os om efter koldt Vand, men
vore brune Rejsefæller fraraadede os med Estertryk dette,
da det kun vilde fremkalde stærkere Betændelse, og raadede
os til at bruge lunkent Vand. Vi fulgte deres Raad og
fortrød det ikke. Et lille homøopatisk Apothek, som vi
altid førte med os, kom os ogsaa til Nytte.

Det var nu bleven henimod Aften, og Varmen var
overstaaet for den Dag. Det havde ellers været en lum-
merhed Dag med Anthydning til Regn, men den var dog
bleven borte. En kølig, frisk Luftning fra Havet (the
seabreeze) var naaet ind til os, og det var Tid at bryde
op. Alt blev pakket i Vognen, og ad en bugtet og
knudret Markvej med det ene Sæt Hjulspor ved Siden
af det andet skred vi langsomt frem gennem nogle ukendte
Landsbyer. En tæt Aftentaage, fremkaldt ved den koldere
Vind hen over de ophedede, fugtige Marker, lagde
sig hen over Jorden og over alle lavere Genstande,
og Træernes Toppe syntes at svæve seagtig omkring i
Luften. Da Mørket faldt paa, havde vi Besvær med at
se at finde Vejen, idet Sidespor løb ud i forskellige
Retninger. Flere Gange maatte vi standse og i nærmeste
By søge Oplysning om, hvor vi vare.

Rundt om os hylede Sjakalerne, som havde de ikke faaet Ude i 8 Dage. Det er en Slags store Ræve med udpræget Ulvenatur. De jage hele Matten igennem, og ved deres skarpe Skrig eller Hyl, der høres i lang Afstand, opstræmme de Bildtet, som de saa forfølge i Flokke. De angribe dog fjældent Menneſter eller stort Kvæg. Kalve, Faar og Geder kunne derimod aldrig overlades til ſig ſelv paa Markerne, men maa, naar Aftenen kommer, drives i Hus eller Fold og vogtes af Menneſter eller Hunde. Sjakalen synes dog ſærlig at hnde halvraadne Nadsler, og Lugten fra diſſe ſamler dem fra nær og fjern i ſtore Flokke. Forøvrigt spille Sjakalerne i Folkebevidſtheden ſamme Rolle i Indien ſom Rævene i Danmark, og en utrolig Mængde Anekdoter fortælles om deres ſnilde og udfpekulerede Bedrifter. Heldigviſ ere diſſe de eneſte Rovdyr, man møder i Sletlandets Kratſtove. Oppe i Ghatsbjergene findes Bjørne, Leoparder (ſædvanlig kaldet Cheetahs) og Bildſvin, men de vove ſig fjældent ſaa langt ud paa Lavlandet.

Meſt Beſvær havde jeg med at holde Djene aabne paa min Hindu, en Fordring, jeg ſaa meget mindre kunde anſe for ubeføjet, ſom den ſmalſporede Karre paa den oplørte Vej hvert Djeblig truede med at vælte, og jeg i friſt Grindring havde en lignende Røretur, paa hvilken vi en Nat væltede ikke mindre end tre Gange. Forøvrigt er det at vælte ikke farligt, da vi ikke kunne falde ud af den med Maatter overbyggede Bogu; men, naar man ligger i en ſød Slummer, er det mindre behageligt at blive rullet to, tre Gange rundt fra Bunden til Toppen af Boguen. De gamle Okſer syntes at kende deres Herres Svaghed; naar han lukkede ſine Djne, ſov de ogſaa,

og man kunde knap mærke, at Bognen bevægede sig fremad. Den anden Bogn var ofte helt ude af Syne. Saa lød der Gang efter Gang fra Kærrens Indre et kraftigt „aadu, aadu!“ (kør, kør) Det kunde for et Øjeblik sætte lidt Liv i Spillet, og vi naaede maasse i skarp Trav den anden Bogn, saa sagtnede det igen, indtil vi lidt efter lidt stod omtrent stille.

Noget før Dag naaede vi Villapuram, en større Landsby, der ligger ved Hovedchausseen, som gaar fra Madras til Indiens Sydspids, Kap Komorin. Her fandtes den Gang en lille besteden Bungalow, hvor hvide rejserende kunde opholde sig en Dag eller to for en billig Betaling. Igennem denne By gaar nu Sydindiens Jærnbane, og herfra udsendes et Sidespor mod Vest, der passerer tæt forbi vore to danske Missionsstationer, Trikalore og Tirunamalaj, og forbinder disse paa den ene Side med Madras og paa den anden med Bellore, i hvilke to Byer vi, som bekendt, ogsaa have danske Missionsstationer.

Vi styrede hen til det lille Hvilehus, og da Koffen og Tjeneren havde fejlet Rummet og støvet af i Krogene, flyttede vi ind. Bohavet bestod af to tomme Sengesteder, fire Stole og et Bord midt paa Gulvet; hvad andet vi trængte til eller havde Brug for, maatte vi selv sørge for. Sønnen, vi under Kørselen havde faaet, var lig Kul, navnlig paa Grund af min Hustrus daarlige Dine, og vi glædede os til at faa et Par Timers Ro i den kolige Morgenstund.

Vi opredte vore Senge og lagde os, men — — vi havde gjort Regning uden Moskitoerne.

Disse store, langbenede, giftige, hderft paatrængende

Mhg angreb os — lad mig sige — paa det blodigste, thi det er ens Blod, de søge, og i Stedet derfor levere de én en Portion Gift, ganske vist en mindre Dosis end Brillleslangen bnyder, men ellers af selvsamme dødelige Stof. Næppe havde vi lagt os ned, før de begyndte at summe os om Dreene, og enhver Legemsdel, der ikke tilstrækkelig var skjult under i det mindste et tykt uldent Tæppe, blev et Bytte for deres graadige Blodtørst. Enhvert Stik fremkaldte en stor Bable og forarsagede en ulidelig Smerte. Det første, man griber til, er at baste efter dem med Hænderne, idet man tror at kunne ramme dem, ligesom de ville til at stikke, men medens man ligger paa Lur efter én, faar man to, tre Stik i en hel anden Retning. Saa rullede vi os ind i vore Tæpper og svæbte som i et russisk Bad, men deres Summen om Dreene og et Stik nu og da paa Næse, Øre og Pande var mere end tilstrækkeligt til at holde os lysvaagne og i en irriteret Tilstand. Vi prøvede at lukke Døren og Vinduesstodderne, saa at Rummet blev bælgmørkt. Det hjalp noget, men — ingen Søvn, og først da Solen brød frem, og vi igen fik luftet op og fik Dagen lukket ind til os (Moskitoerne ere Nattens Børn), fik vi lidt Ro.

Der findes naturligvis Moskitoer alle Begne i Indien, men de ere ikke alle Steder lige flemme og lige talrige. Her i den gamle mugne Bungalow, der kun aabnede sin Dør, naar tilrejsende meldte sig, havde de fundet et sandt Eldorado. Man kan tildels beskytte sig imod dem ved at anbringe Moskitonet (de faas i alle større Basarer) rundt om Sengen, men i saa Fald maa Sengen være forsynet med en Himmel. Man undgaar dog helst

saadanne Omhæng, da de, selv om de ere tilstrækkelig aabne, hindre Luftens Fornøjelse.

*

*

*

Hvilen blev dog ikke lang. De indfødte ere tidlig paa Benene, og i et varmt Land er Morgenstunden den bedste Arbejdstid. Naar de have noget ekstra at gøre, noget, der ligger udenfor den daglige Syssel, tages der altid fat derpaa om Morgen. Et saadant Ekstraarbejde havde vi den Dag: vi skulde have alle vore Okser skoede. Saalænge man kører paa de bløde By- eller Markveje, behøves det ikke, men paa den skarpe, stenede Landevej, som vi nu skulde ind paa, er det absolut nødvendigt, da Dyrene ellers afflide Klovene og blive lamme. Vi sendte Bud efter Byens Smed, og han mødte med 32 ny Okse- sko, en til hver Klov, samt Søm, Knivtang og andet Tilbehør, og Arbejdet tog sin Begyndelse.

Dyrene skulde „kastes“, da de ikke som Hestene tillade, at man løfter deres Ben, og det syntes et Herkulesarbejde at vælte disse store kraftige Okser; men det gjorde den lille indfødte Smed som ingen Ting, og Fremgangsmaaden var denne: Der blev kastet et ikke for tykt Reb om Livet paa Oksen, lidt nærmere Bagbenene end Forbenene. Smeden strammede og bandt dette ganste, som naar man binder et Koruneg. Et Minut efter sank Dyret i Kne og væltede om paa Siden. I en Hast bleve alle fire Ben bundne sammen, og Rebet om Livet blev løsnet. Oksen gjorde nogle frugtesløse Forsøg paa at komme op men mærkede snart, at det var for sent, og blev liggende som død. Under de sammenbundne Ben blev der anbragt

en Genstand for at hæve dem lidt fra Jorden, og Smeden kastede saa den ene Sko paa efter den anden. Da de fire Kløve, der vendte opad, vare færdige, blev Øksen væltet om paa den anden Side, og de andre fire Kløve bleve stoede; hele Operationen, for hvert enkelt Dyr, varede næppe en halv Time.

Saadan er en Hindu-Smed, nu lidt om Landets øvrige Haandværkere. Hele Haandværkerstanden tilhører Sudrakasten med Undtagelse af Skrædderne, der i Reglen ere Muhamedanere, en Følge af, at Hinduerne ikke bære spede Klæder. En Haandværker kan kun drive en Profession, og hvad der ligger uden for den, forstaar han sig ikke paa. Faderens Haandtering gaar i Arv til Sønnen; er Faderen Smed, maa Sønnen ogsaa være det. Hver enkelt Haandværksstand danner et Samfund for sig, en Kaste i Kasten, inden for hvis snævre Grænser Forlovelser og Ægteskaber maa sluttes — Bøverens Datter maa giftes med en Bøver, Barberens med en Barber —, og kun Venner og Frænder inden for denne snævre Ramme indlade sig i saa fortrolig Omgang med hinanden, at de spise sammen. Imellem disse mange smaa Samfund hersker en gennem Tiderne nøje bestemt Rangforordning, der anviser hver enkelt Klasse sin Plads i det store Samfund, d. v. s. i Sudrakasten, hvortil de som sagt alle høre. Højest paa Straa ere Guld-, Kobber- og Jærnsmede, Lømrere og Stenhuggere. Disse fem Klasser driste sig endogsaa til at bære en Bomuldsfnor over venstre Skulder ligesom Braminerne, og ved enhver Lejlighed søge de at vise, at de ikke alene staa jævnsides og jævnbrydige med Braminerne, men at de endogsaa staa over dem. Braminerne ville paa den anden Side ikke

paa nogen Maade finde sig deri, og følgelig ligge de i daglig Strid med hverandre.

En Del lavere i Rang staa Bævere — en talrig Klasse — og Pottemagere, og endnu lavere, ikke meget hævede over Pariaerne, Barberere og Vaskemænd. De to sidstnævnte Klasser, af hvilke der gerne findes i det mindste én Familie i hver Landsby, lønnes af hele Byen i Forening; de faa gerne deres Løn in natura — dette sidste gælder forresten ogsaa Smeden — og de maa ikke forlade Byen eller søge Erhverv andet Steds uden Byens Tilladelse.

Paa lige Fod med Barberer, altsaa paa et af Rangforordningens laveste Trin, staa alle de, der dyrke Musik. De ere i Reglen ansatte ved Templerne — hvert Tempel har sit Musikkor —, hvor de musicere to Gange daglig foruden ved Fester og Højtider. De lønnes fra Tempelne. Musikerne ndgøre dog ikke én, men to, tre mindre Raster, der rangere i Henhold til de Instrumenter, de benytte. Øverst staa Strengeinstrumenter og Cymbler, et godt Stykke lavere de med Munden berørte og besmittede Blæseinstrumenter, Horn og Klarinetter, og lavest Trommen, der i Reglen betjenes af Pariaer*).

Den lave sociale Stilling, Tonekunstnerne saaledes indtage, er Skyld i, at Kunsten i det hele staaar paa et meget lavt Trin, og den dyrkes kun som Levebrød, ikke som Kunst. Naar de møde i eller ved Templerne for at aflevere deres Præstationer, synes det kun at være d'Hrr. Musikere magtpaaliggende at frembringe et saa øredøvende

*) „Pariaer“ udtales paa Tamulst Parrajer og betyder Trommeslager.

Spektakel som muligt — saa godt som uden Spor af Ynde og Taft.

Sævnfædig med Musikerne og lønede som disse staa et Kor af Tempelpiger, der synge og danse til Musikten.

Aller lavest staa de, som arbejde i Læder, Skomagere og Garvere. Det er en yderst fattig, forkommen, uvorn Klasse Mennesker, der ikke arbejde, naar de have en Øre til Brændevin. Kvinderne drikke lige saa grundigt som Mændene. De staa langt under Pariaerne, og det tillades dem end ikke at bo i Pariabhyn, de bo ene for sig selv et Sted ude paa Marken.

Haandværkerne udgøre dog kun en lille Del af den store Sudrakaste. Det egentlige Sudrafolk ere Jordbrugerne og Købmændene, to talrige Klasser, der tilsammen tælle mere end Halvdelen af hele Syhindiens Befolkning. De ere igen delte i mange mindre Samsfund, der alle uden Undtagelse se ned paa Haandværkerstanden som staaende langt under dem.

Hinduen er født til den Stilling og den Plads i Samsfundet, han indtager, og der udover kan han ikke hæve sig. Gamle Love, Skikke og Fordomme spærre enhver Vej undtagen denne ene: følg din Fader efter. At denne Tingenes Tilstand maa hæmme al Udvikling, alle Fremstridt paa Industriens og særlig paa Kunstens Omraade, er en Selvfølge. Alt gaar i det samme gamle dybe Spor, i den samme gamle Slendrian, uden nogen som helst Afpeksling eller Rappesstrid. Flid og Talent kunne intet udrette — og findes da heller ikke. For Geniet er der ingen Plads, ingen Frihed, og derfor fødes der heller ingen Genier i Indien. En Gang for en 3000 Aar siden maa det have været anderledes, da disse kolossale

Templer, med deres Rigdomme af Billedhuggerarbejde, fint udciseleret i den haardeste Granit, byggedes. Der maa den Gang have været mere Kunstfars, større Kraft og Mod i Folket, end der findes i de nuværende bløde, villieløse Hinduer. Landslivet er stivnet og forstenet under Formerne, og en Tilbagegang kan paavises paa alle Omraader.

Rigger man ind i de indfødtes Værksteder, der som oftest findes i den aabne Veranda ud til Gaden, faar man et Indtryk af Øde og Tomhed. Alt Arbejde udføres i en magelig siddende Stilling, og Værktøjet, de bruge, er af den mest primitive Slags. Konkurrencen med Udblandet, med evropæisk Indførsel, der trænger dem lige ind paa Livet, kunne de umulig tage op, og alt tyder paa, at den indfødte Industri ganske vil gaa til Grunde. Man køber f. Eks. et Afguds billede, der er fabrikeret i Europa, billigere, end de indfødte Mestres af Jaget kunne lave det. Bøvekonsten, der før har staaet højt og været kendt langt ud over Indiens Grænser, er nu et brødløst Haandværk, og den talrige Bøvekafe et forarmet Folkefærd, der kæmper for Tilværelsen. Men en Bøve forstaar sig kun paa at væve eller — at julte.

Den eneste Magt, der kan rokke ved det gamle Lav- eller Kastevæsen, synes at være Undervisning. Mange unge Mennesker bryde, efter at have gaaet i Regeringens eller i de forskellige Missioners Skoler, med den gamle Rangforordning og søge sig andet Erhverv end det, hvortil de ere fødte. Det, der af saadanne særlig søges, er endnu næsten udelukkende Ansættelser enten under Regeringen eller i kristne Skoler. Men den Tid ligger aabenbart ikke fjærnt, da ikke alle ville kunne faa saa-

danne Embeder; mange ville da blive tvungne til at flaa ind paa andre Beje, og, udrustede med et Maal af Rundstaber og med Jølelsen af selv at kunne vælge, ville disse nok forstaa at finde den Plads i Samfundet, der bedst lønner sig og bedst egner sig for dem uden Hensyn til Kastevæsenet.

*

*

*

Dagen gif med at pleje de syge og hygge om dem. Vor lille Datter havde ogsaa faaet sig en Forkølelse, der endte med Righoste. Forøvrigt synes saadanne Børnesygdomme (Righoste, Mæslinger, Skoldkopper) at optræde mildere i Indien end i de koldere Lande.

I Dagens Løb havde vi Besøg af to af Villapurams fornemste Mænd, Postmesteren, en ung, skoledannet Bramin, og Bhens Oldermænd (Manijakaren), en ældre, velnæret Hindu, d. v. s. en Sudra*).

De vare iførte pæne, rene, hvide Tøjer og en vældig Turban af samme hvide Stof. Paa Fødderne bar de broderede Sandaler, som de dog efter god Skik afførte sig udenfor Døren; det er nemlig en Fornærmelse mod Husets Herre at træde ind i hans Bærelse med Sko eller

*) Sudraerne holde meget af at kalde sig Hinduer, ihvorvel dette Navn i egentlig Forstand ikke tilkommer dem. Hinduerne (og dertil regnes de tre øverste Kaster: Braminer, Katrier og Bahsier) vare Arier, hvorimod Sudraerne almindelig antages at henhøre til den turanske St. Da de imidlertid i daglig Sprogbrug baade i og udenfor Indien kaldes Hinduer og ogsaa ofte benævnes saaledes til Forskel fra Braminer og Pariaer, have vi i disse Optegnelser bibeholdt dette Navn.

Sandaler paa. Væderfodtøj er nemlig urent, og det at faa en Ørefigen med en Sandal er den største Krænkelſe, der kan vederfares en indfødt. Hver af dem overrakte os en Limon, da det hos Hinduerne som hos andre Østens Folk er uhøfligt at aflægge Besøg med tomme Hænder. Vi bød dem af Mangel paa Maatter at tage Plads paa et Par Stole. Braminen, som var vant til Skolebænken, satte sig beredvillig. Den anden satte sig ogsaa, men nølende, og da Samtalen var kommen i Gang, hev han begge Ben op paa Stolesædet under sig.

Braminen var Ordfører og betjente sig af et gebrokkent Engelsk med Tamulsk som Reserve. Det var ham om at gøre at lægge for en Dag, hvor stor en Slump Kundskaber han sad inde med, og man skulde tro, at der ikke var den Ting under Solen, uden at han jo kendte den. Han var ret en Type paa det „unge Indien“, saaledes som man træffer det i de store Stæder med de lærde Skoler. Hans Fædres Tro var noget dumt Tøjeri, som ingen fornuftig Mand i vore oplyste Tider kunde befatte sig med. Kristendommen var heller ikke tilfredsstillende; den var delt i saa mange Partier og Sekter, at man ikke vidste, hvad der var Kristendom. Jesus af Nazaret var en stor Lærer; men hans Lære var bleven forvansket. Han havde aldrig sagt, at han var Gud. Han var maaste det ædleste Menneske, der havde levet — uegennyttig og menneskekærlig. Som en Saniasi (Afsket) forsagede han al jordisk Lykke og levede uden at eje det mindste i denne syndige Verden — — „gøre hans Bekendere mon ligesaa?“

„Hinduen“ deltog ikke i Samtalen, og naar der nu og da rettedes et Spørgsmaal til ham paa Tamulsk,

gab han et ligegyldigt Nik med Hovedet. Han længtes aabenbart efter at komme ned af sin Stol og bort fra denne uinteressante Disput, og — det var han ikke ene om. Til Lykke kom Koffen og meldte: „tini adhsja“ (Middagsmaden er færdig), og denne Parias Kærværelse var nok til, at de to Kastemænd tog Afsted og forsøjede sig ud af Rummet.

V.

Rogødning (man undskyldte en lille Indiskretion) er for Hinduerne en vigtig Artikel og anvendes paa følgende Maade: Opklappet i tynde Rager og tørret i Solen bruges den som Brændsel, da Landet er fattigt paa Kul, Tørv og Brænde. I vaad Tilstand, udrørt i Vand, anvendes den daglig til at overstryge Husets Gulv og Vægge med, og ingen Hinduvinde vil finde, at hendes Dagligstue er i Orden, saalænge denne Oversmøring ikke har fundet Sted. Ved denne daglige Bast danner der sig en haard, glat, grønlig Overflade, der — i det mindste i de Indsødtes Øjne — tager sig fortræffelig ud. Naar en Kastemand ved at berøre en Paria eller paa anden Maade er bleven uren, er Rogødning, som indvendigt Middell, blandet med de fire andre af Koens Ydelser: Mælk, Smør, Fløde og Urin, et af de sikreste Midler til igen at blive ren. Dog — dersom en Bramin har forsynedet sig ved at spise Oksekød, selv om han er bleven tvungen dertil, hjælper dette lige saa lidt som noget andet Middell, og han bliver uden Barmhæertighed udstødt af sin Kaste. Endnu kunde der nævnes adskillige

Ting, hvortil Rogodning bruges; jeg har saaledes i min Samling en lille Kvindefigur lavet af dette Stof.

I en By tæt ved Landevejen i et lille Hus af de indfødtes, hvis Gulv og fire Bægge tilhneladende samme Morgen vare blevne oversmurt med ovennævnte Materie, slog vi os ned næste Dag, da vi ikke kunde naa frem til det egentlige Herberge. En stærk Ammoniak-Lugt slog os i Møde, da vi aabnede den lave Dør; men da vi kun havde Balget imellem det lille Hus eller at bo under aaben Himmel, valgte vi, endog saa med Tak, Huset. Vi fandt os snart tilrette i vort ny Hjem — Banen har saa meget at sige. Værre var det, at der hverken fandtes Stole, Bord eller Sengested. Vi maatte sætte os paa Gulvet og, om vi ønskede det, sove paa Gulvet. Dog, man finder sig deri og trøster sig med, at Opholdet ikke skal vare saa længe. Heldigvis — havde jeg nær sagt — var der ingen Vinduer i Huset, saa at vi af Hensyn til de syge Dine ikke behøvede at lukke dem for at holde Vjset ude. Forøvrigt vare Djnene allerede i Bedring.

Formiddagen var meget lummer. Hen over Middag begyndte det at trække op til Uvej. Tjffe, sorte Sky-masser hævede sig trueude i Vest og bredte sig ud over Himlen. Over hele Naturen kom der noget ængsteligt. Fuglene slagrede uroligt fra Gren til Gren og søgte Skjul under den lille Verandas Halvtag, Røer og Kalve søgte hjem fra Marken, selv vore gamle Trækoiser stod urolige, stadig med Hovedet imod Uvejret, og nu og da stak de Næsen højt i Vejret som for at udforske, hvad Elementerne havde i Sinde. Lyn fulgte paa Lyn, og en rullende, endeløs Torden gennemløb Himmelrummet i

alle Retninger. Nogle heftige Vindstød fujede hen over os og rystede det lille Hus i dets Grundvolde, og en øsende tropisk Blaskregn var den uundgaaelige Følge.

Ud paa Aftenen bedrede Vejret sig dog saa meget, at vi besluttede at rejse videre. Men næppe vare vi komne udenfor Byen, før Regnen igen tog fat, og nu blev det ved at regne hele Natten og hele næste Dag. Under Bognenes Tag søgte vi alle Dækning, saa godt det lod sig gøre. De to Patienter maatte under alle Omstændigheder sikres mod den kolde Væde, og de havde da ogsaa deres saa nogenlunde paa det tørre i Nr. 1. De tre Mænd paa Bukken havde da ogsaa Tag over Hovedet. Mest kneb det for os i Nr. 2, og den gamle Bambusmaatte, der skulde beskytte os, lod meget tilbage at ønske i Retning af Tæthed. Vandet ikke alene dryppede men løb ned til os næsten overalt. At ligge ned var der ikke Tale om, og sad man op, maatte man stadig flytte fra den ene Side til den anden for at undgaa den værste Nedbør. Min stakkels Hindu rystede og frøs, saa Tænderne klappede i Munden paa ham. Han svøbte sig ind i sit Gedehaars-Tæppe, men ogsaa det blev gennemblødt, da han tilmed ikke saa sjældent maatte ud paa Bognstangen for at erindre Økserne om deres Haler.

De indfødte holde ikke af Regnen og Regntiden. De fryse ligesaa meget ved 10—15 Gr. Varme, som vi Nordboer ved 10 Gr. Kulde. De saa let Malariafeber, og naar den faar begyndt at ryste dem, kunne de gaa i Maaneder, uden igen at slippe af med den. Universalmidlet derimod er Kinin, som dyrkes i Landet, og som man kan saa ved at henvende sig i ethvert Ratskammer (nærmest svarende til et Herredskontor). Regeringen sørger

for, at der altid findes et Dplag, hvoraf der endog uddeles gratis til ubemidlede. Men de indfødte — især Kastesjokkene — holde ikke af vor Medicin og tage den kun i den yderste Nød. Bruge de i det hele taget Medicin, tilberede de den selv af Urter og Rødder, eller de faa den fra deres egne Læger. Almindeligst tage de deres Tilflugt til Guderne, til de onde Gudinder Mariatal, Maranadevi, Kali og andre. Det er disse ondskabsfulde Bafener, tro de, der paaføre dem Sygdommen, og det er ikke faa meget Medicin, det gælder om, som at vinde disse Gudinders Naade ved Ofre, Bønner og Spægelsler. Og naar disse dæmoniske Gudinder, der finde en Glæde i at plage og forfølge stakkels værgeløse Mennesker, ikke ville lade sig formilde, henvender man sig til magiske Troldkunstnere, der findes i hver en Krog Landet over og nyde en ubegrændset Tillid.

Disse Troldmænds daglige Syssel bestaar i at forudfige en Handlings Iyffelige eller ulyffelige Udfald, at bestemme gode og onde Dage, at spaa ved at tyde Linierne paa Ansigtet og paa Haandfladerne, at opdage Tyverier, Sammensværgelser o. desl. Men de give sig ogsaa i Kæft med vanskeligere Opgaver, som at befætte et Menneske med en Djævel eller at uddrive Djævelen af en besat, at paaføre eller at helbrede Sygdomme, at gøre ens Fjender uskadelige ved at paaføre dem en Ulykke eller selve Døden. Der er ikke den Ting, god eller ond — og særlig ond — som disse Troldkarle ikke for god Betaling lade sig leje til.

Kvinderne ere deres bedste Kunder, en Følge af dette Kønns store Uvidenhed og dets større Hang til det mystiske. Snart er det Egtemandens Kærlighed, der skal

stimuleres, snart er det en Rival, der skal uskadeliggøres, snart er det saadan noget som, at den næste lille maa blive et Drengbarn, da Drengene er en Rigdom, Piger kun en Byrde.

I forrige Tider, da Krige hørte til Dagens Orden i Indien, paatog disse Trolbmestre sig at forsvare Byer og Fæstninger ved at gøre Fjenderne modløse og ved at forgøre deres Vaaben, saa at disse i Stedet for at saare Modstanderne vendte sig imod Vaabendragernes eget Bryst.

Ifke alene de onde Aander og Dæmonerne ere Trolbmændene underdanige, men selv Guderne, selv Brama, Vishnu og Siva maa adlyde deres Befalinger og udføre, hvad Magieren paalægger dem; hvis ikke tager han Ford kaster den mod Himlen og forbander dem.

Det allerfarligste Vaaben i Trolbmandens Røgger, et Vaaben, for hvilket Guder og Menneſker skælve, er nogle Sanskrit-Ord (Mautram), der bruges som Trylleformularer, f. Eks. Om, Sri, Hjan, Namasivaja og mange andre, hvis Mening er ganske uforſtaalig for vindviede og maaste i de fleste Tilfælde ogsaa for Heksemesteren selv; men Folket tror paa deres myſtiske Magt som paa et Evangelium, og det er ofte det vigtigſte Middel til, at Tryllekunstneren opnaar sin Hensigt.

Men der hører mere til. Et Ben af en Elefant, af en sort Hund, af en Skorpion, af en sort Kat, af en Hindu født paa en Søndag, der tillige maa være Ny-maanesdag, af en Kvinde født paa en Fredag, et Fodben af en Evropæer, af en Muhamedan, af en Paria o. s. v. — ialt 64 Ben af forskellige Skabninger maa Trolbmanden være i Besiddelse af. Dog kunne lige saa mange forskellige Slags Planterødder gøre samme Nytte.

Disse Ting nedlægges i Jorden enten i Huset eller i Nærheden af den eller dem, man vil til Livs. Gælder det en Krigshær, nedlægges de i de 4 Verdenshjørner uden om Lejren. Magieren fjerner sig og udtaler det til Hensigten svarende Mautram 100 Gange, og inden 7 Dage er Hæren opløst og jaget paa Flugt.

Troldmanden maa altid være forsigtig, og han udfører ikke sine Kunststykker uden stor Risiko for sig selv. Udtaler han et Mautram galt eller giver det en fejl Betoning, eller gør han et eneste Fejlgreb i sine Ceremonier, f. Eks. drejer et Ben den forkerte Vej, straks falder den Ulykke, han har tiltænkt andre, tilbage paa hans eget Hoved, og har han ikke et endnu kraftigere Middel, hvorved Ondet igen kan hæves, maa han selv undgælde.

Et mere lettroende eller overtroist Folk end Indierne skal der ledes om. Tro de ikke det ene, tro de det andet, Tro de ikke paa Guderne, tro de paa Trolde og onde Mennesker, paa Varler, Drømme og Tilfælde. De tro, at en ond Nemesis lurar paa dem overalt, og for den maa de vogte sig. Naar de f. Eks. skulle foretage en Rejse, og den belejlige Dag ved Hjælp af Spaamænd og Stjernethdere er udfunden, bliver Rejsen dog ikke til noget, dersom et ondt Varfel i Form af en Rat eller en Slange viser sig foran dem paa Vejen. Saa vende de om, selv om Rejsen er nok saa magtpaaliggende, og søge at udfinde en anden mere heldig Dag. Det samme gælder ethvert Arbejde, som paabegyndes.

Der er noget, de kalde det „onde Øje“, som de ere gruelig bange for. Det kan ødelægge en Mand og hans hele Eksistens. Det er det Misundelsens Blik, hvormed et ondskabssfuldt Menneske ser paa sin Nabos Marker

Korn eller Kvæg eller paa Naboen selv, hans Kone og Børn. Der er mange Midler derimod; det almindeligste er at opstille eller ophænge hvidmalede Potter og Bander udenfor Huset, i Haven eller ved den Kornmark, hvor man venter Faren, for at det onde Dje kan falde paa disse Genstande.

VI.

I øsende Regnvejr naaede vi Tindevanam, en større Landsby, der den Gang havde en første Klasses Bungalow. Nu har Byen et Hotel og en Banestation. En halvgammel ærværdig Muhamedan — naturligtvis med rød Fez, stortærnede Pludderbukser, en lang hvid Talar og med en vældig bred Regnskærm over det surede Hoved — bød os velkommen som Herbergets Opfyndsmænd. Vi vare straks Berlevenner, da jeg før havde haft den Fornøjelse at bo under hans Tag. Hvorvidt han var en original Ismaelit med Abraham til Stamfader, eller han stammede fra de Hinduer, Islam i sin Tid blev paa tvungen af despotiske muhamedanske Fyrster, er vanskeligt at afgøre. Hans jævne, rolige, bestemte Optræden, hans afmaalte men høflige Svar, sagde os ved første Øjekast, selv om hans Dragt ikke havde fortalt det, at han var en Muselman. Alt det elastiske, aaleagtige, vævende, al den Snakken for at behage og for at indsmigre sig, som saa stærkt karakteriserer Hinduerne, mangle Muhamedanerne ganske. Troen paa Koranen har gjort dem indadvendte, kolde og fanatiske. De tro, at de — og de alene — ere

i Besiddelse af den eneste sande Religion, og de se med Foragt ned paa Afgudsdyrkelsen. Begynde vi at tale med dem om Kristendommen, opløse de os straks om deres nære Slægtskab med Abraham, Isak og „Isa Rabbi“ (Profeten Jesus), hvormed de ville vise, at de ere de naturlige Børn, men vi Kristne kun Adoptivbørn af de gamle Fædre. Det er et Folk med Nationalsjælelse, og saa stærkt et Sammenhold er der iblandt dem, at har man fornærmet en Muhamedan, har man fornærmet hele Flokken, og de ville i Forening søge en passende Lejlighed til at hævnne sig.

En Gang vare de Herrer i Landet, men deres Stilling er nu meget beskeden og underordnet. De bo i Hindubyerne, gerne samlede i et eget Kvartier, hvor de dog kun taales. Deres snævre Gader og deres forfaldne, lave Jordhuse staa, hvad Orden og Renlighed angaar, tilbage for Hinduernes. Deres Kvinder (Flerkoneriet er som bekendt tilladt) og Børn se snævsede og uredte ud og kuune ikke staa Maal med Hedningernes. Forøvrigt ere de slittige og nøjsomme. I deres tilshneladende fattige Koloni — i Storbyerne leve ogsaa rige og velhavende Muselmænd — findes i Reglen en lille Moske med et Par lave Minareter, hvorfra Allahs Navn hver Dag udraabes flere Gange, og hvorfra de „troende“ kaldes til Bøn; og ret ejendommeligt for Islams Tilbedere er dette, at hvad de end foretage sig, og hvor de end opholde sig, paa Land eller paa Hav, kaste de sig, naar Bedetimen kommer, ned paa deres Knæ og forrette ugenert deres Bøn til Allah, altid med Ansigtet vendt mod Muhameds hellige Grav, mod Mekka.

Vor muhamedanske Bært tilbød at forshne os med

alt fornødent til vor Forplejning, saalænge vi boede hos ham, og med Glæde modtog vi hans Tilbud, da vore egne Folk vare i en noget opløst Tilstand, og Regnen vedvarede. Fra Araberkolonien i Byen skaffede han os Æg, Mælk og Brønde samt — noget, vi slet ikke havde ventet — et godt Stykke Bede- eller Gedekød. Denne Artikel faas ellers ikke i Byerne inde i Landet (Grundene dertil skulle vi straks komme tilbage til) og ikke engang i vor egen „Town“, Trikalore, havde vi nogenjinde kunnet købe enten Okse- eller Bedekød. At spise Kød er som saa meget andet en Bane, og vare vi ikke vant til Kød-spiser, maatte vi let kunne undvære dem. Man træffer daglig i Indien Folk, navnlig Braminer, som aldrig i deres Liv have smagt denne forbudne Føde, og endda ere de saa tykke og svære, at de strutte af Fedme. Underledes med os Evropæere, som fra Buggen af ere vant til Kødspiser, vi kunne vanstelig undvære Kød. Enkelte unge Missionærer have gjort Forsøg paa at leve alene af Planteføde (jeg kunde nævne en mig bekendt engelsk Kvinde-Missionær), men det er ikke i Længden bekommet dem vel. Det hede Klima, der tærer paa Kræfterne, kræver for Evropæernes Vedkommende en nærende og styrkende Kost. Høns kunne vi i Reglen faa i enhver Landsby, og bliver det tørre Hønskød tilsidst noget ensformigt, slagte vi en Gang imellem en Ged eller et Faar. At vi alligevel sjældnere gøre dette, er ikke af den Grund, at Faarene ere saa dyre, men fordi Kødet kun kan opbevares fra den ene Dag til den anden, og selvfølgelig gaar der saa en Del til Spilde. Selv i saltet Tilstand kan det ikke holde sig.

I Nystbyerne findes Slagterier og Kødudsalg som

hos os, men ikke saaledes inde i Landet, hvor Brami-
 nernes Magt endnu er uindskrænket, skønt de kun udgøre
 et Mindretal af Befolkningen. Braminerne — men ikke
 Sudraerne — lære, at Livet er helligt, at alt Liv, være
 sig Menneskenes eller Dyrenes (og i Teorien tage de
 Planternes med), udstømmer fra den evige, guddomme-
 lige Livskilde, alle Tings Skaber og vender igen tilbage
 til denne sin Urkilde, naar det har udrettet sin Funktion
 her nede i Jordelivets syndige Tilværelse. Livet bliver
 saaledes en Del af Guddommen selv, og at krænte det er
 en Krænkelse af Guddommen. At dræbe et Dyr er en
 Brøde, og er for den Sags Skyld lige saa stor en Synd
 som at dræbe et Menneske, da de begge indeholde en
 Gnist af det samme Guddomsliv. Planterne maa man
 ikke gøre Fortræd, sige de, men desuagtet spise Brami-
 nerne uden Skrupler Urter og Grøntsager.

En anden Grund, hvorfor en Bramin ikke tør dræbe
 noget Dyr, ikke en Gang enOrm eller en giftig Slange,
 er den, at der gerne i Dyret kunde findes en menneskelig
 Sjæl; og var det saa endda kun en Paria-sjæl, saa var
 Ulykken ikke saa stor, men sæt, at han, selv om det var
 af Banbare, kom til at tage Livet af et Dyr, der inde-
 holdt en Bramin-sjæl og gjorde denne Sjæl husvild
 maaste for en hel „Jugam“, ja saa var det en Synd,
 der ikke kunde sones i de 10 næste Fødsler. Braminerne
 tro som bekendt paa Sjælevandringen, og ifølge deres
 Lære herom maa Sjælen, der udgaar fra Gud (Bram),
 gennemløbe en Række af Fødsler — endog indtil 10,000 —
 før den igen kan vinde tilbage og forene sig med sit Op-
 hav; thi derved, at Sjælen træder i Forbindelse med det
 timelige, bliver den uren og syndig, og for igen at blive

ren og hellig maa den fødes og atter fødes som Menneſte, Dyr, Fiſk og Kryb; imellem hver enefte Fødsel maa den aflægge et lille Beſøg paa nogle Luſinde Aar i Badalam (de dødes Rige).

Sudraerne have ret god Forſtand paa den nær-værende Tilværelſe og da navnlig paa alt, hvad der an-gaar den materielle Side, men Filoſofer ere de ikke, og til daglig Brug hæver deres Tanke ſig ikke meget ud over den Sfære, de leve i, og de Guder af Træ og Sten, de dyrke. De have ved det lange Samliv med Braminerne lært at ſnakke med om f. Eks. Dyrenes og ſærlig Okſens Hellighed, men i det daglige Liv tages der intet Henſyn dertil. De ſlagte vel ikke Koen, nærmefi fordi de holdes i Aie af deres aandelige Formyndere, Braminerne, der anſe Koen eller Okſen for det helligſte af alle Dyr, og for ikke at ſtøde denne Braminernes Pietet er det ogſaa, at vi Evropæere have megen Betænkelighed ved at ſlagte blot en Kalv, ſkønt den maugen Gang godt kunde und-væres i vor Kvægbeſtand. Sudraerne holde meget af Kød; de ſlagte Faar, Geder og Høns og viſe derved, at de ikke tro paa Sjælevandringen; navnlig ved deres Gudefeſter, Feſter til Ure for den blodtørſtige Gudinde Kali*) kommer der en Blodudgydelses-Mani over dem. Har man nogenſinde overværet denne Feſt, glemmer man aldrig det blodige Stueſpil, hvormed Feſtdagen begynder. Kalis Templer ligge gerne paa øde, affides Steder. Dagen

*) Kali har en hel Mængde Navne: Devi, Uma, Durga, Sakti, Sejama o. fl.; ſom Sivas Huſtru kaldes hun gerne Parvati. Hun afbildes med Elefanttænder, med en lang udraakt Tunge og med røde Øjne. Hendes Smykker ere Brillenſlanger.

før Festen og i Løbet af Natten samler der sig fra fjern og nær en uhyre Mængde Mennesker som til et stort Marked. Enhver Familie, eller er det enlige Mennesker, da enhver Person, medbringer et Offerdyr: en Bæder, et Lam eller en Hane. Saasnart Solen om Morgenen bryder frem, blive paa mindre end $\frac{1}{2}$ Time alle disse Dyr nedhuggede af dertil beskikkede Slagtere, der med lange, tunge Knive gaa omkring og formelig meje Hovederne af Dyrene. Bladsen uden om Kali-Templet bliver en stor Blodpøl, og hen over hele Forsamlingen staar en Taage af det dampende Blod. Men Kali staar inden for den aabne Tempeldør og fryder sig. Hun kan kun glæde sig ved Blod, og Blodet af et Menneske fryder hende i 1000 Aar. Man tilbereder i Dagens Løb sit Offerdyr og holder Maaltid; Kali faar kun Blodet. — Der er dog en enkelt Sekt af Sudraerne, de saakaldte Vingamister, som aldrig spiser Kød.

Om Pariaerne skal endnu tilføjes, at de spise Kød som rene Rovdyr. De slagte vel ikke selv, dertil ere de for fattige, men de spise alle Landets døde Nadsler, og disse ere ikke faa, da Kvæget ikke slagtes, men altid dør af Uld. En Ko drives som før bemærket ud paa et ensomt Sted, hvor den gammel og affældig snart bukker under for Sult og Tørst. Der sendes saa Bud til Shæri (Pariahyen), og straks møder en halv Snes Mand, som transportere Kadaveret ind i Hyen, hvor det midt paa Gaden deles broderlig imellem Befolkningen og fiden fortæres.

Det er disse Iovpriste, højhellige Dyrs Fordefærd.

*

*

*

Vi sadde som i Fængsel inden for Hvilehusets Tremmevinduer (Glasvinduer træffes sjældent). Udenfor pladsede Regnen ned uden Ophør. Enhver Lavning ude paa Marken forvandlede sig til en Sø, og Grøfterne, hvor saadanne fandtes, fløde som Bække. Vi forsøgte at hænge vore vaade Tæpper til Tørring i Verandaen; men Luften var saa fugtig og klam, at vi, da vi toge dem ned, endnu kunde vride Vandet af dem. Min Hustru talte noget om en varm Kaffelovn „ligesom i Danmark“ — Barnehjemmets Urne glemmes aldrig —, og hun mente ogsaa, at vor gestæftige Muselmand nok skulde have skaffet os om ikke Tørv og Brænde saa dog tørret Kogedning til dens Opvarmning. En Kaffelovn hører imidlertid til de Ting, man ikke kender i Indien, og Navnet findes ikke engang i den tamuliske Ordbog. Solen erstatter, naar enkelte kolde Reguvejrsdage undtages, rigelig al kunstig Varme, og man er endog begyndt at lave Mad ved dens Straaler ved at samle dem i store Brændeglas.

Bag ved Hvilehuset laa den lille teglhængte Røkkenbygning — et uundværligt Appendix til alle indiste Bungalower —, hvor vore Folk, selv Hinduen, sloge sig ned, og vi skulle paa denne Reguvejrsdag lige figge indenfor til dem, trods det, at troværdige engelske Damer paaftaa, Appetiten til Middagsmaden lider derved.

Midt paa Gulvet var der antændt et stort Baal, og uden om det sadde de fire Mand paa deres Hæle og varmede sig. Det kneb noget for Hinduen at holde sig klar af de tre Bariaer, som han ikke turde berøre; men Ildens Magt var uimodstaaelig, og den drog dem alle stadigt nærmere og nærmere til sig. Den skulde nu erstatte, hvad de havde mistet af Varme i den lange, kolde,

vaade, søvnløse Nat. De guede med synligt Velbehag Hænderne, Benene og Armene, og det ene vaade Klædningsstykke løstes af efter det andet og holdtes mod de klare Flammer. Endelig, da Legemerne vare tilstrækkelig opvarmede og indguedne med Kokosolie, skulde Madlavningen begynde. I Kummets Baggrund var rejst en Jordvold, paa hvilken 4—5 Fyrsteder vare indrettede. Røgen fandt Vej ud igennem Taget. Potter og Pander bleve hentede frem fra Bognene, og de tre Pariaer anbragte deres Kogekar paa de nævnte Fyrsteder, hvorhen Ilden flyttedes. Med Undtagelse af en gammel Kniv til at sønderdele Karren (Kødet) med bruge de slet ingen Køkkenredskaber, men betjene sig i alle Tilfælde af Fingrene, og selv som Opsætte benytte de den hule Haand.

Her kunde vor Hindu ikke være med. Spise med Pariaerne kunde han ikke uden at udsætte sig for at blive udstødt af sin Kaste, og det vil sige det samme som at blive jaget ud af Byen som et skabet Faar, bort fra Hus og Hjem, Kone og Børn og alt, hvad han ejede. Dele Fyrsted med Pariaerne kunde han heller ikke, da et eneste Stank fra en Parias Madgryde over i hans vilde gøre baade Karret og dets Indhold saa urent, at han ikke engang kunde tage det og kaste det uden for Døren. De Lekar, han ved denne Lejlighed benyttede sig af, kunde ikke renses og ikke berøres, naar de en Gang vare blevne urene. Helst havde han søgt ud paa Marken, hen under et Træ for sig selv, som han ellers plejede; men paa denne Regnvejrdsdag lod dette sig ikke gøre; han maatte i alt Fald dele Hus med de tre Pariaer. I den fjerneste Krog af Kuppet byggede han sig saa et Udoppu (Fyrsted) af brændte Sten, og her sad han med sine Kar, Ris og andre Sager

og rugede over dem som en Høne over sine Kullinger. Bariaerne paa deres Side viste ham alt muligt Hensyn, og det uagtet de godt vidste, at de vare Herrer i Køkkenet. De kom aldrig i Nærheden af hans Krog, og naar de gik ud og ind ad den fælles Dør med deres Vandkruffer, gave de altid ham Forretten og lode ham gaa først, idet de holdt sig i tilbørlig Afstand. Bariaerne ere saa vante til at blive betragtede som urene af de højere Kaster, at det aldeles ikke generer dem; men mødes de saa igen med Personer af en lavere Kaste, f. Eks. Skomagere eller Matmænd, saa er det ogsaa vist, at de fordre den samme Underdanighed af disse.

Bed dette lille Køkkenbesøg ere vi komne ind paa Kastevæsenets Enemærker, og stønt vi ikke skulle jordre os i dette Væsens — eller rettere Uvæsens — Mystrier, der har spundet sine Traade ind i alle Samsundsforhold, vil det dog være nødvendigt at forlade vort lille Selstab i Køkkenet og sige et Par Ord i Almindelighed om den Kasteinddeling og de Folkeslag, vi i vore Dage træffe og have at gøre med i Indien, da særlicg ældre Bestrivelser heraf ikke svare til Virkeligheden. Den gamle Mythe om de fire Kaster, der udsprang fra Bramas Legeme — fra hans Hoved Braminerne, fra hans Bryst og Arme Kshatrierne (Krigerne), fra hans Mave Vaishyerne (Agerdyrkere og Købmænd) og fra hans Ben Sudraerne (Trællene) —, der første Gang findes hos Manu, „Indiens Lovgiver“, som antages at have levet i det 5te Aarhundrede f. Kr., skal ikke retlede os, selv om den nok saa ofte fremsættes. Af de fire Kaster, som naturligvis eksisterede paa Manus Tid og maaste længe efter, ere nu de to, Krigere og Købmænd, som Kaster helt forbundne fra

Skuepladsen — det bedes erindret, at vi her kun tale om Sybindien —, og da man ikke ved om nogen Udvandring, ere de formodentlig gaaede op i Sudrakasten; thi Bramin kan ingen blive, uden at han er født dertil. Sudraerne ere nu, som før sagt, Landets Jordbrugere og Røbmænd, og deres Plads som Trælle er igen indtaget af en Klasse, som Manu ikke omtaler, Pariaerne. Vi træffe saaledes ikke fire med hinanden beslægtede Hindukaster, men tre Folk, Braminer, Sudraer og Pariaer, der ere meget forskellige fra hverandre. Den underordnede Stilling, som Sudraerne indtog i den gamle Firdeling — som Trælle og urene, i hvis Øren der aldrig maatte lyde et Ord af de hellige Bedæer —, indtages nu af Pariaerne.

Braminerne ere nærmest at betragte ikke som Præster, men som skriftlærde eller lovkyndige. Præster kunne de nemlig ikke kaldes, da de ikke forrette nogen præstelig Handling. Hvor der bringes blodige Ofre, tør de ikke nærme sig af Frygt for at blive urene, og at lære Folket Bedæerne, som de alene have Lov til at læse, er dem ligefrem forbudt under Straf af Udstødelse af Kasten. Som oftest have de den øverste Ledelse ved Templerne, men man finder ogsaa Sudraer, ja selv Pariaer, til hvem denne Stilling er betroet. Deres eneste og daglige Arbejde skulde være at grunde over Guddommen, Tilværelsen og Bedæerne, og kun til de to nu forsvundne Kaster maatte de tale om diske Ting. Vægemligt Arbejde maa de ikke foretage sig; men ikke des mindre træffe vi Braminer nu i denne Kali-Tidsalder, da alt staar paa Hovedet, ikke blot i alle mulige Regeringsembeder, men som Jordbrugere og Landmænd, og vi kunne se dem i egen høje Person staa ved

deres Brønne for at drage Vand op til deres Marker. De ere i det hele begavede, kloge og snilde og i Besiddelse af mere Dannelsse og mere Elasticitet i deres hele Væsen end nogen af de andre Klasser. Deres slebne Talemaader lærer man snart at tage for, hvad de ere.

Sudraerne kende vi allerede fra vor „Hindu“. De udgøre det store Flertal og det egentlige Folk. Som Agerdyrkere, Købmænd og Haandværkere ere de Landets uundværligste Børn.

Kaar Pariaerne ofte kaldes „de kasteløse“, fordi de ikke hørte med til de oprindelige fire Kaster, saa passer denne Betegnelse ikke ganske paa dem. De have Kasteformommelighed og Kastehovmod, ikke at tale om Kasteregler, i lige saa fuldt Maal som de andre Kaster. En særegen Afdeling iblandt dem, de saakaldte Valluver¹⁾ (de vældige) — undertiden kaldes disse Variabraminer —, er som Doktorer, Stjernetydere, Spaamænd, Lykkestydere osv. lige saa kyndige og dygtige i disse Kunster som selve Braminerne, saa de endog stundom hos Sudraerne gaa Braminerne i Forkøbet.

Disse tre Folk — eller Kaster, om man vil — ere saa skarpt adskilte, at der ikke kan være Tale om nogen Overgang fra det ene til det andet, navnlig i opadgaaende Retning. „Kan en sort Hund vaskes hvid,“ siger Braminerne, „saa kan en Sudra blive Bramin og en Paria Sudra.“ Giftermaal imellem dem kan selvfølgelig ikke tillades.

1) Tiruvalluver, den bekendte tamulste Poet, som har skrevet Kurral, en Bog, der skulde omfatte al Visdom og erstatte Bedaerne hos Tamulfolket, var af denne Kaste.

I nedadgaaende Retning kan Overgang finde Sted, dog ikke uden Banfæligheder, idet baade Sudraer og Pariaer ofte have stor Betænkelse ved at dele Bødd eller have nogenfomhelst Omgang med mangen en Bramin.

Ere vi nu færdige med de tre Hovedfolk som særskilte Folkestammer, saa begynder det egentlige Kastevæsen. Enhver af disse tre store Grupper er igen delt (hvad vi allerede have berørt for Sudraernes Vedkommende) i en Mængde smaa Samfund eller Kaster, der ligeledes indbyrdes staa hinanden saa fjernt, at de ikke kunne spise sammen, og at Giftermaal imellem dem ikke kan finde Sted. I en lille tamulsk Kaste-statistik, der ligger for mig, skrevet af en indfødt, angives Kasterne i Tamul-landet alene blandt Braminere og Sudraer til 96. Tage vi hele Landet og hvert enkelt af de tre Folk for sig, saa skal der blandt Braminerne findes 80 Underkaster, blandt Sudraerne over 200 og blandt Pariaerne 13.

Disse mange Afdelinger ere fremstaaede ved blandede eller forbudne Ægteskaber, og enhver Kaste ved i Reglen at fortælle om, hvorledes dens Tip-Tip-Oldefader tilhørte den Kaste, medens dens Tip-Tip-Oldemoder tilhørte en anden.

Men der er endnu et, der skiller Befolkningen ad, og lad os tage det med det samme. Det er, hvad man har kaldt „Sektvæsenet“, og det har næsten samme Betydning paa det religiøse Omraade, som Kasten har paa det borgerlige. Indien har mange Guder og mange Former af Gudsyndyrkelse, selv om det hele samler sig under, hvad vi almindelig kalde Bramaisme. De tre Hovedformer af Bramadyrkelsen ere: Vishnudyrkelsen, Sivadyrkelsen og

Saktidyrkelsen¹). Brama selv dyrkes nemlig ikke mere. Den første Form omfatter 20 Sekter, den anden 9 og den tredje 4, d. v. s. Hovedsekter, hvoraf de fleste igen ere delte i mindre Partier; foruden 17 Sekter, der ikke kunne henregnes til nogen af disse tre Former.

Folket er saaledes baade i religiøs og verdslig Henseende delt i en hel Mængde Smaahobe, som ikke kunne og ville have noget med hinanden at gøre. Enhver tænker kun paa sit og sin egen lille Kreds, og det store fælles Bedste, Landets Velværd, har ingen Oje for. Kastemanden tænker kun paa at beskytte sin Kaste og at bevare den for fremmed Indblanding, og Sektereren værner om sin Sekt; men skønt Kasteværnet og Sektværnet ofte gribe dybt ind i hinanden, komme de dog i det hele ret godt ud af det sammen. Vi træffe saaledes Vishnudyrkere i alle Samfundsklasser og Lingamister²) (en særegen Klasse af Sivadyrkere, der altid bære en lille Sølvkapsel med et Lingam i) baade blandt Braminer, Sudraer og Pariaer (særlig blandt Valluverne), og hvad angaar Saktidyrkelsen, saa samles til den i broderlig Forening Mænd og Kvinder af alle Kaster uden Hensyn til Stand eller Stilling, Braminer, Pariaer og Sudraer og foretage sig stændige Ting til Ære for denne eller disse Gudinder, uden at Kasten knyr et Ord derom eller lider noget Skaar derved. I det hele er Kasten meget

1) Sakti er den kvindelige Guddomskraft personificeret som Sarasvati, Laksmi eller Parvati eller en eller anden af disse Gudinders mange Suppleanter, som Devi, Radha, Sita osv. Undertiden indeslutter det alle Gudinderne tilsammen.

2) Lingam er Sindbillede paa den avlende Guddomskraft.

tolerant overfor Religionen, og i Grunden bryder den sig ilet ikke om, hvad Religion dens Medlemmer bekende sig til eller — om de have Lyft til at prøve en ny — slutte sig til, naar blot de iagttage Kastens Forskrifter med Hei-syn til Giftermaal, Spisning og en Del andre ydre Regler.

Men — stop! vil en og anden maaske forundret udbryde og spørge: er det sandt, hvad der her siges, hvad er saa det, der stadigt fortælles om, at Kasten er Kristendommens værste Modstander, at den er Satans stærkeste Bolværk o. s. v.? — Dette Spørgsmaal er berettiget, og det kan synes svært nok at besvare; men det er det i Grunden ikke. Kasten er en frygtelig Magt, fordi den bevidst bæres oppe af ethvert Individ blandt Indiens mange Millioner, og mangen en Kastemand vil hellere miste sit Liv end sin Kaste; ikke engang i de eneste Fængsler kan man formaa en dødsdømt Fange til at spise anden Mad end den, hans Kastefæller have til-lavet. Men kan en Hindu blive Kristen uden at forsynde sig mod sin Kaste, saa bryder Kasten sig ikke om den Sag. Det var den Kunst, som de gamle Missionærer Schwarz, Fabricius, Gericke o. fl. forstod. De ombvendte i Tusindvis — mest Sudraer, og der var ingen Mod-stand. Naar de nærmede sig en By, gik Befolkningen dem i Møde og bare dem næsten paa Hænderne. Samme Kunst forstaa Katholikerne endnu den Dag i Dag. — De ombvendte formede sig til en „Sekt“, d. v. s. en kristen Menighed indenfor Kasten, men de bleve i Kasten, og jaadanne Menigheder træffes endnu paa flere af de Steder, hvor de nævnte Missionærer have virket.

Saa gik Tiden, og der kom andre Missionærer paa-virkede af en anden Tidsaand, og de saa disse mange

Smaahobe af Variakristne, Sudrakristne, Braminkristne, Højrehaandskristne, Venstrehaandskristne og, hvad de nu mere hed, der ikke vilde vide noget af hinanden at sige, ikke vilde spise og bo sammen, ikke vilde sidde Side om Side i den samme Kirke, ikke vilde gaa ud og ind ad den samme Kirkedør, ikke vilde drikke af den samme Kalk — dette og mere til saa de, og sandt, at det ikke svarede til det en Gang givne Forbillede: „én Hjord og én Hyrde“. Saa begyndte de at øve Vold mod Kasten — om jeg saa maa sige — ved at tvinge de kristne til at omgaa hinanden som Børn af den samme Fader og række hinanden Samsundshaand. Men saa rejste Kasten sig i hele sin Styrke, ryttede sin Mantel og beredte sig til Kamp som et fælt Uhyre; det kunde den ikke se paa med Ligegyldighed. — Og nu, da saa godt som alle protestantiske Missionærer i hele Indien ere enige om, saa vidt muligt, at samle deres kristne til ét Brodersamfund, er Kampen staaende paa hele Vinien, og Kasten er nu Kristendommens største og farligste Modstander.

Jeg skal slutte dette Afsnit med et lille Træk fra Abbé Dubois, mangeaarig Missionær i Indien; det viser i al Fald, at Kasten ikke handler skaansomt med Overtrædere:

„Den sidste muhamedanske Prins, som herskede over Mysore, og som ønskede at udbrede sin Tro over hele Halvøen, lod i den Hensigt en stor Del Braminer paa-gribe, tvang dem til at antage Islam, lod dem omstære, og nødte dem, for at de ikke igen skulde vende tilbage, til at spise Oksekød. Efter Krigen, der befriede dem af

Tyrannens Bold, ansøgte en stor Del af dem om Optagelse igen i deres Kaste. Møder bleve holdte mellem de forskellige ledende Klasser af Braminerne, Sagen blev undersøgt, og Autoriteterne vare stemte for, at de, uagtet de vare omstaaene og havde været i Berøring med Musselmænd, igen skulde optages efter en grundig og kostbar Renselse. Men, da det saa kom frem, at de ogsaa vare blevne tvungne til at spise Oksekød, erklæredes det fra alle Sider som med én Mund, at en saadan Besmittelse, der grænsede til en Forbrudelse, ikke kunde afvættens eller tilgives paa nogen Maade. Og Braminerne saa vel som en Del Sudraer maatte blive ved deres paa tvungne muhamedanske Tro."

VII.

Den kolde Dag, der slet ikke havde ladet os ane, at Jordens Midtlinie, Ækvator, kun laa et kort Stykke syd for os, var snart til Ende. Vor muhamedanske Bært havde holdt sit Løfte og troligt sørget for vor Forplejning; og da Gedekøllen endelig blev presenteret, stillede han ved Siden af den en ægte engelsk »Bass Beer«, en Raritet, som man ellers heller ikke træffer i Indlandet. Han havde nemlig et lille hemmeligt Afslukke, der blev forshyuet gennem Trosfæller i Madras med saadanne Sager, som han vidste rejsende hvide fatte Pris paa; men de kom først frem, naar han — forsigtig som han var — havde forbisjet sig om, at hans Gæster vare Gentlemen. Prøver paa det modsatte havde han formodentlig haft adskillige af.

Da vi havde gjort Bordet vor Skyldighed, beredte

vi os til Afrejfen. Regnen var da endelig hørt op. Muhamedaneren kom frem med den uundgaaelige Fremmedbog, hvori vi skulde skrive vort Navn, Ankomsts- og Afgangsdato, og vi maatte skrive, om vi ønskede det, en Anmærkning om Opfyndsmændene. Vi skrev saadan noget som: »very attentive«, og — tænkt om han ikke forstod det! han, som ellers ikke havde mere end ti engelske Ord til sin Raadighed. „Salam,“ sagde han smilende og lagde Bogen ind i det lille Skab i Muren, lukkede af, bukkede og trak sig tilbage.

Atter gik det i den stille Aften i jævn Skridtgang ud ad den brede, slagne Landevej. Ved Siden af Vejen stod Vandet som smaa og store Indsøer hen over de flade, lave, med smaa Jordvolde omgivne Rismarker. Hvor Vejen var lav, maatte vi undertiden køre et længere Stykke i Vandet, men en Række eviggrønne Træer paa hver Side af os holdt os indenfor de rette Grænser, og hørte Træerne op, viste Telegrafspalene os Vej. Disse enkelte store Hovedveje, der ere anlagte og vedligeholdes af Staten, have noget tilfælles med de store Floder, idet de optage Færdselen fra en Mængde Bi- og Byveje fra alle Landets Afkroge; og jo nærmere man kommer til Vejens Ende, en eller anden større Handelsstad, des tættere bliver Strømmen af vejfarende. Man møder hele Karavaner af tohjulede Vandyer belæssede med Ris, Majs, Sukker, Indigo, Tobak, Krydderier o. s. v. der følge lige bag efter hinanden i lange, sluttede Rækker, styrende deres Vej til det store Marked i Madras. Ofsen er foruden at være det sædvanlige Trædyr tillige Last- og Ridedyr. Heste og Æsler ses sjældnere. Paa uvejsomme Egne og ned ad Bjærgene føres Produkterne (Kaffe og The) paa

Oksens Ryg, og er Dyret endelig paa Markedet blevet befriet for sin tunge Last, bestiges det paa Hjemvejen af en eller et Par Kvinder, medens Manden gaar som Styrmand bag ved og holder det i Halen.

En væsentlig Grund til, at al Trafik, saasnart det lader sig gøre, ledes ud paa den befærdede Hovedvej, er, at Bivejene, der ofte sno sig igennem øde Egne og tykke Kratskove, ikke altid ere sikre for snigende Tyvknægte. Morderiske Overfald hører man sjældnen om. Tyvene ere i Reglen kun bevæbnede med Stokke, men en enkelt værge-løs Kuff kunne de sagtens overmande, og træffe de ham sovende, hvilket ikke er saa vanskeligt, gøre de sig ikke den Ulejlighed at vække ham, men tømme den aabne Vogn bagfra, uden at han mærker det. Mången en Kuff har saaledes ikke alene sovet sig fra alt, hvad han havde i sin Vogn, men endog saa fra sine Træedyr, hvilket betragtes som det allerværste Tab. Dette gaar til paa følgende Maade. Et Par Tyve tage fat og trække Vognen f. Eks. ned ad en jævn Bakke, medens en tredie løser Okserne fra Vognstangen og driver dem bort — alt medens Kuffen sover. Maar Okserne ere ude af Sigte, overlades Vognen til sig selv, og Tyvene hjærne sig. Den intet anende Kuff vaagner op, ser sit Tab, raaber og striger efter sine Okser, slaar og river sig selv som en fortvivlet, kaster Jord over sit Hoved og forbander de sorte Djævla, som have røvet hans Okser, ned i det dybeste „Batalam“ (Helvede). Men Okserne faar han aldrig mere at se.

Paa saadanne usikre Veje, der alligevel ofte befares af en Del rejsende, navnlig i Anledning af hedenste Fester, er der ofte bygget Bagthuse og ansat Politi for at holde Tyve og Stirmænd i Ave. Disse Funktionærer,

der altid ere indfødte og bevæbnede med gamle Karabiner, have dog ikke Ord for at lægge sig ud med Røverne eller gøre Jagt paa dem; men alligevel gøre de Rytte paa deres Maade. De standse ved deres Stationer — Færdslen foregaar paa Grund af Dagens Varme udelukkende om Natten — alle enkelte Bogne og lade dem først passere, naar deres Antal er vokset til en lille Karavane paa en 10—20 Stykker plus nogle Fodgængere, og er Rejen særlig farlig, ledsages Karavanen af en Politimand til næste Station. Thyene, der som andre indfødte hjældent ere bejælede af noget stort Mod, have en gruelig Respekt for Ildvaaben, og den blotte Tanke om, at et saadant er i Nærheden, er nok til at holde dem i Afstand. Jeg har rejst gennem alle Sydarkots Djungler ved Nat som ved Dag og overnattet paa de mest berhyttede Steder med en Kateket og en Kof sovende under Bognen, og vi hørte aldrig saa meget som et Sny fra Thyene og bleve aldrig antastede af dem; men — vi havde ogsaa vort Ildvaaben, en lille toløbet Fuglebøsse, hos os. Førend vi lagde os til Hvile paa saadanne Steder, affyrede vi gerne et Skud eller to for at fortælle Omverdenen, at vi ikke vare til at spøge med.

I Parenthes skal det her blot bemærkes, at der iblandt Missionærer i Indien er bleven ført en Strid om, hvorvidt det er rigtigt, at en Missionær rejser bevæbnet. Hertil, mener jeg, er kun dette at svare: anser man det for stridende mod sit Kald og for Tegn paa Vantro, maa man straks give Afkald paa Bøssen; Vorherre kan, om han vil, godt bevare en alligevel. Dog kan og bør her tages Hensyn til Stedet, hvor man har sin Arbejds-mark. I de større Byer og deres nærmeste Omegn er en

Bøsse til ingen Nytte og er kun et besværligt Stykke Rejsegods. Arbejder man derimod i Landets Indre, hvor der ofte findes omflakkende, halvvilde, tyvagtige Stammer, der tildeels ernære sig af Røvier, stiller Sagen sig noget anderledes. I Grunden førte vi ikke Bøssen med os som Forsvarsvaaben, men derimod for at kunne nedlægge en Due eller en Rokku (Badefugl i Rismarkerne) til Dagens Behov, og ingen var mere glad ved denne lille Sport end min indfødte Medhjælper.

Det sidste Døgn's Regn og de opsvulmede Floder, over hvilke Overfarten nu var umuliggjort, havde standset al Trafik, saa der den Nat saa godt som slet ingen rejsende saas imellem Tindevanam og den næste store Flod Baluzu. Vi havde kørt en 3—4 Timer, og det var bleven henad Midnat, da Ruffen Nr. 1 meldte, at der var noget usædvanligt paa Færde forude. Vi holdt stille og lyttede. Høje Raab og Oksers Brøl blandede sig imellem hverandre i den stille Nat. Hvad kunde det være? Var her virkelig Røvere paa denne alfare Vej? Folkene saa ængstelig til hinanden. Rokken gjorde en Hentydning til Bøssen, som vi den Gang af forfælske Hensyn havde ladet blive hjemme, og det syntes nu, at de alle fire kunde hver en Historie udenad om Røvere netop paa dette Sted, som de med Eftertryk lagde til. Her var imidlertid intet Valg og ingen Omvej — vi maatte videre. Lidt Mod fik jeg sat i Folkene, der naturligvis ikke vilde være ved, at de vare bange, naar „Sami“ ikke var det — og befalende os i Guds Baretægt styrede

vi videre. Lidt efter lyttede vi igen, og vi kunde nu høre, at det ikke var vilde Hyl som ved et Overfald, men almindelig højkrøstet Tale.

Efter endnu at have kørt et Stykke Vej naaede vi Stedet og maatte gjøre Holdt. En hel Mængde Bogne — forspændte og fraspændte —, Oxer og Menneſter laa eller stod i én Forvirring imellem hverandre. Nogle sov, andre snakkede, og hiſt og her ſaaſ et flammende Ildbaal mellem de tætteste Klynger. Vi behøvede nu ikke at ſpørge om Grunden; thi vi kunde høre Vandet ſuſe ſom en Fos over Bejen foran os. Det var ikke muligt at komme videre, blev der fortalt os, og ſelv det at naa frem til Vandløbet ſyntes længe en Umulighed paa Grund af de ſammenſtuede Røretøjer. Som hoide rejſende har man altid et Vaaben i Landets Love. Vi foreholdt de indfødtte det ſtrafværdige i at ſpærre en offentlig Vej — Straf ere de nu en Gang bange for — og forlangte i Regeringens Navn at komme frem. Det hjalp, og da de hørte, at det var en Völlefare, ſtuede de deres Bogne ind imellem hverandre, ſaa der blev ſaa megen Plads, at vi kunde naa Vandløbet. „I drukne! det er Galmandsværk! — I komme aldrig levende over!“ ſkreg de indfødtte i Dreene paa os, længe førend vi gjorde Tegnet til at køre over.

Fra et højere Terræn mod Veſt havde Vandet banet ſig Vej ned over Bejen, havde bortſkyldt Makadamiseringen paa en 20 Alens Længde og ilede ſom en ſtum-mende og bruſende Strøm i Retning ad Havet. Hvor dyb Furen var, derom havde vi ingen Anelſe. Djebliffet var kritiſt. Skulde vi ſætte over, eller ſkulde vi blive?

Regnen kunde tage fat, hvad Time det skulde være, og at vente, til det blev Dag, hvad kunde det hjælpe os?

Jeg stod og betragtede de stummende Hvirvler, Vandet daaned, idet det bruste forbi. Lige bag ved mig holdt Sellen med de graa Okser. Jeg kaldte paa ham: „Sellen!“ og straks stod han ved Siden af mig. Han var en stor, stærk Karl i sin bedste Alder og et Hoved højere end de fleste Pariaer. Han besad heller ikke saa ganske lidt Mod, særlig naar han kunde komme til at udvise det i andres Paasyn.

„Kan du maale os, hvor dybt det Hul er?“

Han betænkte sig lidt. — — „Ja . . . a,“ sagde han, „dersom jeg havde en Stang.“

Vi fandt et Stykke Bambusrør i en af de indfødtes Bogne, og med dette i Haanden begyndte Sellen sin Undersøgelse. Forsigtig stagede han sig ud i Strømmen, sank i til over Lænderne og naaede tilsidst den anden Bred. Stolt over dette Sejrstog, kom han uden at høre mine Tilraab samme Vej tilbage. Jeg roste hans Mod, de indfødte flokkedes om os i en tæt Klynge, og alle saa paa Sellen som en ren Bovehals. Det smigrede ham.

„Du maa prøve det en Gang til, — der kan være Huller eller Sten her ved denne Side.“

Sellen gik og kom tilbage overbevist om, at han var Dagens Helt. Nu maatte Forsøget prøves. De indfødtes højroste Protekt var bleven til en sagte Mumlen. Medkørsel og Optørsel vare saaledes, at vi turde haabe paa et heldigt Udfald. Jeg tog Blads i No. 1 ved Siden af min Hustru, der var rolig og overbevist om, at Vorherre ogsaa vilde hjælpe os over denne Vansteligbed. Med Rusten og Roffen paa Bukken

maatte de graa, rigtignof mod deres Vilje, ud i Strømmen, og det hele vilde være gaaet som ud ad Landevejen, naar ikke en Omstændighed var stødt til, som nær var kommet os dyrt at staa, og som vi slet ikke havde beregnet. I det Øjeblik Bognen gled ud i Vandet, blev den omringet af en hel Sværm af indfødte, der naturligvis lige saa gerne vilde over som vi andre, men som ikke turde vove det paa egen Haand. I enhver Del af Bognen, hvor der kunde gribes fat, sad der en indfodt Næve eller flere, hvis lange forte Fingre snoede sig krampagtigt om den Bogndel, de en Gang havde erobret. Følgen heraf var, at den tohjulede Vogn vippede bag over og truede med at sætte sig paa Bagenden, og at Aaget, der laa over Øksernes Hals, løftedes over Dyrenes Pukkel, saa de vare ude af Stand til at trække Bognen frem. Kusten skreg, og jeg skreg, at de skulde slippe Bognen, og nogle af de indfødte, især Kvinderne, begyndte ogsaa at skrige, da de mærkede, at vi holdt stille, men det hjalp kun til, at de klyngede sig des fastere til Bognen. Jeg søgte omkring i mit snævre Rum efter en Genstand at slaa dem over Hænderne med, men fandt i dette Farens Øjeblik selvfølgerlig ingen Ting. Vandet brød sig imod Bognen, vi svævede øjensynlig i den største Livsfare, og jeg vidste aldeles intet Raad, om ikke en usynlig Haand kom os til Hjælp, og — — den kom! „Naar Nøden er størst, er Hjælpen nærmest.“ Bognen sank igen tilbage og kom i Ligevægt; Økserne fik Puklerne for Aaget, og vi naaede Land. — Men hvorledes det egentlig gik til, og hvad der bevirkede dette heldige Resultat, uden at en eneste Haand slap Bognen, derover har jeg ofte grundet, men aldrig fundet nogen

Løsning. Det hører til den Slags Ting, som man en enkelt Gang møder i Livet: man faar Lov at se dem, men ikke at forstaa dem. Men man gemmer dem.

Nu fulgte den anden Bandy efter, og denne fulgtes igen af en hel Række af de indfødttes. Ogsaa i Lejren paa denne Side af Strømmen, den, vi nu krydsede os besværligt ud igennem, kom der ved denne lille Fdræt Røre.

VIII.

Da Morgenen brød frem, gjorde vi et lille Ophold ved en stor Dam for at tillave en Kop Kaffe og for at give Okserne et Foder, som de nok kunde trænge til. Det var Søndag Morgen, en yndig stille og frisk Morgenstund! Hvilken straalende Solopgang med et Farvespil, som kun Tropernes Himmel ejer! Kenvasket og højtidsklædt — saa forekom det os — straalende Naturen, som var den lige fremstaaet af Skaberens hellige Haand. Der kom noget af en Feststemning over os, skønt ingen Kirkekloffe kaldte til Andagt.

Over Hedningerne i Byen ved Siden af Dammen var der ingen Feststemning, — tværtimod, der var Arbejdsstravshed. Hinduerne kende ikke Søndagen som Hvile- og Festdag, og os fremmede, som ere vant til at fejre vor Søndag, forekommer det stundom, som havde de netop travlest paa denne Dag. Deres Uge er som vor delt i 7 Dage, opkaldte efter Solen, Maanen og Planeterne, og de ere alle Arbejdsdage — ganske vist ikke lige gode Arbejdsdage, der er heldige og uheldige — men nogen ugentlig Hviledag have de ikke. Som Følge heraf løbe Ugens Dage ud i et for dem, og hvilken der

er den første, hvilken den sidste, have de ikke Begreb om. De have derimod Nymaane- og Fuldmaanefester, og da nogle af disse vare indtil otte Dage, erstatte de rigelig en ugentlig Hviledag.

Det tegnede atter til en varm Solstinsdag efter den stærke Nedbør, og det, der nu særlig optog den lille Bys Beboere, var at faa Jorden pløjet og Sæden lagt. Mænd og Kvinder ilede ud paa Marken, de første bærende en lille Plow paa Raffen og drivende et Par smaa Stude eller en Stud og en Bøffel foran sig, og de sidste for at udplante Risen, der først saas meget tæt i smaa Bede. Gamle Koner gik omkring paa Gaden med Kurve for deri at opsamle Gødning, hvoraaf de lave det før omtalte Brændsel.

Dammen, Byens eneste og fælles Vandbeholder, havde i den tidlige Morgenstund uafslædig Besøg af tiildels yngre og velklædte Sudrakvinder, Byens Fruer og Døtre, der kom ud til Brønden for at hente Vand i deres store Ler- eller Messingtruffer. Nogle af dem havde fint forarbejdede Guldsmykker i Næse og Øren, Sølvbaand i Haaret og store Ringe af simplere Metal om Arme og Ankler. For øvrigt havde de gode og stikkelige Anfigter. Hindukvinder bære ikke Slør, og de ere ikke saaledes affpærrede fra Omverdenen som muhamedanske Kvinder. Da de saa, at der var fremmede ved Dammen — og et saadant Rejseselskab havde de maaste ikke før set paa nært Hold —, samlede de sig om os i Smaaflokte, dog i en lille Afstand, og passiarede ivrigt med hinanden om, hvad de hørte og saa. Mest interesserede dem dog vor lille Datter, der af sin tamulste Barnepige havde lært ikke alene at snakke lidt paa deres

Maal, men ogsaa at flaa med Nakkens og bevæge Hænderne ganske paa deres Vis. Hun spurgte dem straks om, hvor de vare fra, og hvad de skulde. Det var dog saa morsomt, at saadan en lille hvid en kunde snakke med dem — og saa lo de, saa det skrattede efter, og slog Hænderne sammen eller knugede dem op mod deres Kinder, saa det knagede i alle Ledene. Min Hustru tog Barnet paa Armen, gik hen til dem og bad dem om at sælge os lidt Mælk, da den lille var sulten. Nej — det kunde de ikke. De havde ingen Mælk. De mindre modige stød sig forlegent om bag ved de mere modige, men alle bleve de staaende, saa til hinanden og lo ad det hele.

Paa den modsatte Side af Dammen saas nogle blege, stive, højtidelige Stikkelsjer, Mænd og Kvinder, der lod, som de ikke i mindste Maade lagde Mærke til os. Deres lysere Hudfarve og fyldige Legemsdele, deres pæne, ofte cremefarvede Tøjer saavel som Kvindernes mange, store, ædle Smykker, der glitrede i Solen, antydede, at de tilhørte et højere Samfundslag. Det var Braminer og Braminkvinder, der kom ud til Dammen for at gøre deres Morgentoilette. Den Side af Dammen syntes ifølge gammel Hævd at tilhøre dem alene, og ve den Sudra eller Paria, som vover sig ind paa deres Egnemærker. En og anden gammel Boffel syntes dog ikke at bryde sig om Traditionen, men vraltede ud i Dammen ogsaa ved Braminernes Side, og skræbede og dukkede ned i det i Forvejen ikke meget klare Vand. Mændene begyndte deres Baff med en Slags Andagt, idet de med begge Hænder kastede Vandet op mod den opgaaende Sol og saa op over deres eget Hoved, fremmumlende nogle uhørlige Mantrams. Kvinderne derimod have

ifølge Landets Tro ingen Sjæl, og følgelig skulle de ikke forrette nogen Andagt eller bede til nogen Gud, men kun ære og tilbede deres Mand, da han er deres Gud. Saa begyndte Baskningen, først af Tøjet, der blev løst af, foldet sammen og flaaet et halvt Hundrede Gange ned paa dertil anbragte flade Stene langs Dammens Bred. Naar det første Stykke var færdigt og opvredet, fastede de dette løst om sig og lod det, de bar paa Kroppen, glide ned i Vandet, hvor det saa fik en lignende Overhaling. De bære ikke som vi Europæere sjæde Klæder, men købe et Stykke Tøj i Basaren, som de lige binde om sig. Saa kom Turen til Munden og Tænderne, der bleve rensede med en i Enden opløst Pind, og tilsidst blev det øvrige Legeme forsvarligt vasket og skyllet. Denne Fdbræt gentages hver Morgen, og Braminerne ere i det hele et meget renligt Folkefærd. Endnu stod tilbage for Mændenes Bedkommende at male sig et Tegm i Panden, nemlig deres Kastemærke, der i dette Tilfælde, da de vare Vishnudhyrkere, bestod af tre brede lodrette Streger — den midterste rød, de andre to hvide — i Form af en Trefork. Kvinderne nøjedes med at overfmøre Ansigt, Arme og Ben med gul Farve eller Safran, vel sagtens for at give disse altid blottede Legemsdele mere Ynde. Saa fyldte de deres store, blanksturede Messingkar med Vand fra Baskedammen og ilede hjem til Dagens Arbejde.

Vor Kof, som havde aflagt Byen et Besøg, var imidlertid kommen tilbage medbringende en Sembu (et mindre Kobberkar) Mælk og nogle varme Appam¹⁾, en

¹⁾ Appam er det Ord, vi paa Tamulsk i fjerde Bøn i „Fadervor“ bruge for „daglige Brød“, og betyder, ordret oversat: giv os i Dag vor vante Vandefage. Det er uheldigt, men noget andet tamulsk Ord findes ikke for Brød.

Slags tykke Pandekager af Rismel, bagte paa den ene Side i en Kasserolle eller Verpande. Varme, med Sukker paa, smagte de udmærket til Kaffen. Brød kende Hinduerne ikke til at bage; paa Kejser maa man altid nøjes med Biscuiter eller med Ris og Karry alene.

Indtil nu havde vore pæne Sudrakvinder betragtet os tilhyneladende med Tilfredshed, men da de saa, at vi bed af Appam'en i Stedet for at kaste den stumpevis ind i Munden, og at vi holdt Koppen mellem Læberne, mens vi drak af den, i Stedet for at hæve den i Bejret og hælde Indholdet ned i Svælget, troede de aabenbart, at der alligevel var noget forkert ved os, og at vi uagtet vore mange pæne og interessante Ting og vor hvide Hudfarve alligevel vare Pariaer eller i det hele taget Menneſter uden almindelig Dannelse. De fandt det raadeligst under Hviſten og Nik til hverandre at trække fig lidt tilbage, og en efter en forsvandt de ned i Dammen med deres Kruffer, som de fyldte, løſtede dem op paa Høften og ilede hjem.

*

*

*

De gamle hvide Okser havde ſlet intet imod at blive liggende her Søndagen over. De vare ſtive og trætte, og det var kun ved et forſvarligt Ryk i Halen, at Ruſſen igen fik dem paa Benene. Men Byen havde intet ſom helſt, der kunde benyttes ſom Hvilehuſ og kun en ſparſom Trævækſt, og vi havde endnu en Mils Vej til det næſte Herberge. Vi maatte altsaa videre. Langſomt og tungt krøb vi henad Bejen. En Ting vare vi ſikre paa, nemlig at Dyrene ikke løb løbſt med os. Dog, ogſaa det kan ſee, ſkønt det hører til Sjældenhederne, at Okser

ligeſom Heſte tage Magten fra Ruſten og ſætte afſted i vild Fart. En lille Selvoplevelſe kan paſſende bevidne dette.

Da jeg var ung i Landet og endnu ikke kendte til Okſeførjel, købte jeg mig et Par pur unge Buſkelokſer, der endnu aldrig havde været under Naget. De ſkulde altſaa tilføres. Ruſten, jeg havde, var uerfaren i den Kunſt og erklærede efter at være ført løbſt og væltet adſkillige Gange, at der aldrig blev et Par Trækokſer af diſſe raſende vilde Dyr. Jeg ſkulde da ſelv forſøge at være Okſedriver, og med Tømmen godt faſtgjort i deres Næſebruſt mente jeg, at de maatte kunne holdes og ſtyres hen ad den lige Vej. Næppe var jeg imidlertid kommen paa Bognen, og næppe hørte de to vælige Dyr dens Rumlen, før de ſatte afſted uden at ænſe hverken Tømme, Ruſt eller Næſebruſt, og ſnart havde jeg nok at gøre alene med at holde mig faſt til den hoppende og vippende tohjulede Kærre. Sporten endte med, at de væltede Bognen og mig med den ind i nogle ſtore Kaktus, der afbødede Stødet, ſaa jeg ganſte viſt ſlap fra Legen med hele Lemmer, men blev ſaa ynkelig tilfredt af Kaktuſſens ſpidſe Naale, at jeg i flere Dage hverken kunde ſidde eller ligge.

Gamle Okſer løbe dog hjældent løbſt. Man har derimod meget mere Beſvær med at drive dem frem, iſær naar de blive trætte; ved ethvert Hus og ethvert ſtyggefuldt Træ ville de gøre Holdt, og enhver Mark- eller Byvej ſøge de at dreje ind paa for om muligt at komme til at bede.

Langſomt gik det Bakke op og Bakke ned ud over et ſandet, bølgeformigt Vandſkab, hvoraf Størſtedelen

aldrig havde været under Kultur. Uoverskuelige Strækninger vare bevoxsede med Krat, Tjørn og Raktus, og kun i Nærheden af de spredte Smaaøyer saas opdyrkede Marker. Siddende i Bandy'ens Ugterende, med Benene dinglede udenfor Bognen, havde jeg under den langsomme Fart Lejlighed til at anstille Betragtninger over, hvad der kunde bringes ud af disse store, øde Arealer, hvis de en Gang kom under rationel Behandling, og — hvad der endda er det allervigtigste — hvis tilstrækkelig Væde, i Form af Regn eller Vand, kunde staffles til Veje. Det er Vand og atter Vand, Indien mangler for at kunne blive til et af Jordens frugtbareste Lande. Vel regner det i Sydindien aarlig mere end dobbelt saa meget som i Danmark, men det uheldige er, at denne Nedbør ikke er fordelt paa hele Karet, men saa godt som udelukkende falder i Løbet af 4—5 Uger, og Følgen heraf er, at den største Del af denne Mængde Regnvand føres af de store Floder lige ud i Havet, uden at komme Jorden til Nytte. Var Regnen fordelt ligelig over hele Karet, med andre Ord, faldt der en jævn Byge hver tredie eller fjerde Dag, vilde det se anderledes ud i Indien, end det nu gør. Man er nu en Gang ikke Herre over Regnen, men man kunde gøre sig til Herre over Regnvandet, og at Indierne allerede fra Arils Tid af have haft Øje derfor, ser man mange Beviser paa, naar man færdes omkring i Landet. Der findes i alle Egne en Del store, ved Kunst anlagte Vandbeholdere (Tærn), der som Regel ere frembragte ved, at der er sat en stærk Jordvold tværs over et Dalstrøg. I Regntiden ledes Vandet dels fra Floderne og dels fra det omgivende Land ind i Vandbeholderen, som fyldes til øverste Rand,

og neden for den anlægges man fine Ris-, Sukker- og Betelmærker saaledes, at de, naar den tørre Tid begynder, daglig kunne overrises fra Dammen. Hele den saakaldte „vaade Kultur“ drives udelukkende paa denne Maade, og det lader sig saa meget lettere gøre, som Landet har en naturlig jævn Hældning fra Ghatsbjergene ud mod Havet.

I samme Djemed har den engelske Regering ladet grave ikke saa Kanaler for at lede Vandet fra Floderne ind omkring i Landet, ligesom den ogsaa over enkelte Floder har bygget forskellige Annicats (lave Dæmninger) for at presse Vandet op i Kanalerne. Men endnu er der meget at gøre, inden den store Tanke bliver realiseret, som en Gang udtaltes i et af Madras' ledende Blade: „Intet Vand maa løbe ubenyttet i Havet.“

De indfødtes Avlsvæsen staar paa et meget primitivt Stade og lader saare meget tilbage at ønske. Regeringen har rigtignok oprettet adskillige Mønster-Avlsbrug, hvor Dyrkingen drives paa evropæisk Vis, men de indfødte tage saa godt som intet Hensyn dertil af den simple Grund, at hverken deres Redskaber eller deres smaa, magre Trædyr ere i Stand til at udføre det Arbejde, som forlanges paa en saadan „Farm“. Deres Avlsredskaber indskrænke sig til en lille af et Par Grene lavet Blov, der i Grunden ikke pløjer, ikke vender Jorden, men kun skraber en Fure hen i Jordforpen; og naar de saa have ridset Fure ved Fure, paa langs og paa tværs, er Jorden pløjet og færdig til Saaning. En Harve kende de slet ikke; naar Sæden er saaet, binde de, for at „harve“ den ned, et Knippe Ris sammen og slæbe dette efter sig frem og tilbage paa Marken. Heller ikke Tromle kende de. Paa Rismarkerne, der skulle være ganske vandrette,

for at Vandet kan staa ligeligt over hele Marken, bruge de, naar Jorden er pløjet, et langt Brædt eller et Stykke lige Lømmer, for dermed at glatte Overfladen. For dette spændes Okserne, Kuffen og en Mand til tage Plads oven paa det, og saa slæbes det frem og tilbage paa Marken, saa at Overfladen bliver saa glat, som om den var høvlet. Derefter møder en Flok Kvinder hver med et stort Bundt af unge Risplanter, og Marken tilplantes og sættes derpaa under Vand.

Bløje-, Saa-, Høste- og Tærskemaskiner har den indiske Landmand endnu næppe hørt tale om. Ikke engang en saa uundværlig Ting som en Le kende de. Naar Høsten kommer, affæres Kornet med krumme Segle og lægges i smaa Bunker, der siden bæres til Tærskeladsen. Det er Kvindernes Arbejde at høste, Mændenes at tærske. Begge Dele finde i Reglen Sted paa en og samme Dag. Paa Tærskeladsen, en jævnet Plet inde midt paa Marken lægges en Sten, og ned imod den slaas Sæden et Par Gange, hvorved en Del af Kornet falder af. Hvad der ikke falder af derved, aftrædes paa følgende Maade: En 6—8 Okser, Køer eller Bøfler bindes tæt sammen og drives rundt og rundt i den paa Tærskeladsen opdyngede Salm, der ofte naa Dyrene til over Bugen. Langsomt og mødig slæbe de sig rundt med tilbunden Mund, efterfulgt af Driveren med en lang Ræp —, og man forstaaer, at det ikke var uden Grund, naar Moses hød sit Folk, der tærskede paa samme Maade: „Du skal ikke binde Munden til paa en Okse, naar den tærsker.“

Den største Misere ved Indiens Landbrug er imidlertid den, at Gødningen, i Stedet for at vende tilbage til Jorden, altid anvendes som Brændsel. Rismarkerne

faa i bedste Tilfælde et tyndt Lag grønt Løv fra Træer og Buske, men „Tørlandet“ faar med Undtagelse af lidt Fejstakorn slet ingen Gødning. Den „vaade Kultur“ klarer sig endda, og Afgrøden ser i Reglen ret frodig ud, da Planterne her hovedsagelig nære sig af Flodvandet, der altid fører en Del opløste Salte og andre Gødningsstoffer med sig, men „Tørlandets“ Grøde — Majs, Hirse, Indigo, Bomuld o. s. v. — er for det meste saare ringe. Jorden har ikke Kraft til at føre Planterne frem, og naar saa, som ikke saa sjældent sker, Regntiden og særlig Foraarsbhgerne udeblive, avles mangan Gang næppe Udsæden.

Jeg har ofte foreholdt de indfødte Landmænd det urigtige i at brænde Gødningen, men hertil svare de med et Skuldertræk: „Na — det forstaar De Dem ikke paa! den friske Gødning skader Jorden og brænder Kornet, og — hvad der er det allerværste — den fremkalder hvide Myrer, som æder Planternes Rødder.“ I den sidste Paastand er der ganske vist noget sandt, for saa vidt som der i den friske Gødning altid er noget Straa, som Myrene holde meget af, men lod man Gødningen brænde godt ud, inden man førte den paa Marken, vilde den Ulempe være undgaaet. Men at tale med Hinduerne om Reformer er i Reglen kun Tidsspilde. Det fra Fædrene nedarvede, det en Gang tilvante, holde de sig til, selv om deres egen sunde Fornuft kan sige dem, at det er galt. „Gødningen giver et godt Brændsel, og det er saa nemt at gaa til; Jøden saa vi vel nok alligevel. Vore Fædre brændte jo ogsaa Gødningen, og de fik jo dog Jøden.“ Saadan omtrent vil en Hindu ræsonnere.

Jorden som saadan, enten den er dyrket eller udyrket,

tilhører Regeringen eller, hvad der er det samme, Staten, og Selvejere i egentlig Forstand findes ikke i britisk Indien. En Mand er kun Herre over sin Mark, saalænge han dyrker den og — hvad der er det væsentligste — svarer sin Afgift. Ophører han dermed, falder den tilbage til Staten. Da uhyre Landstrækninger ligge øde, er det Regeringen om at gøre at faa faa meget som muligt af saadant Land opdyrket, og enhver indfødt eller fremmed kan paa en Henvendelse til Regeringen frit faa lige faa meget Land, han ønsker, endog uden Skat eller Afgift de første 5 à 10 Aar, indtil Driften kommer i Gung. Men skal saadan Jord dyrkes som „Tørland“, og Overrisling ikke kan staffles til Veje enten ved en Kanal fra en eller anden Flod eller ved en kunstig anlagt Vandbeholder, vil Udbyttet i det hele blive ringe. For en indfødt ville Indtagterne næppe dække Udgifterne, og for en fremmed, der skal anvende indfødt Arbejdskraft, betaler det sig slet ikke at rydde og opdyrke saadant Land.

Skatterne, der for den tørre og vaade Kultur i Reglen forholder sig som 1 til 4 og i det hele ikke ere høje, udredes enten direkte til Staten eller til en eller anden indfødt Hovedforpagter, *Bimindar* eller *Raja*, der faa for en enkelt By eller et helt Distrikt afgør sit Mellembværende med Regeringen. For vor danske Station *Siloams* Bedkommende ere vi i det særegne Tilfælde, at vi maa svare Skat til det store hedenste Tempel i *Trikalore*, idet Brugsrätten til den Jord, hvorpaa Misionsstationen er bygget, er som „*Maniam*“ (s: skattefrit Land) af Regeringen overgivet til dette Tempel. For nogle Aar tilbage udbetaltes aarlig af Indiens Statskasse en Sum Penge til de større Templer til disses og den

hedenste Gudsdyrkelses Bedligholdelse, men da dette faldt Englands Statsmænd noget for Brystet og atter og atter blev draget frem i Parlamentet, blev det forandret derhen, at der blev tillagt Templerne et skattefrit Landomraade, af hvilket Indtægterne svarede til den Pengeunderstøttelse, Templerne oppebar. Templet i Trikalore nød da ogsaa den Gæde at faa et saadant skattefrit Jordtilliggende, og da der paa dette Stykke Land i Byens umiddelbare Nærhed og tæt ved Pönnarfloden fandtes en fortrinlig Byggegrund, havde vi ingen Betænkelighed ved at begynde en kristen Missionsvirksomhed paa det gamle Afgudstempels Grund. Byens Braminer og Templets Tillidsmænd satte sig rigtignok med Hænder og Fødder imod og søgte at bevæge den fattige Balluver, vi havde købt Grunden af, til at lade Handelen gaa tilbage, men heldigvis var Dokumentet allerede underskrevet, og saa Dage efter blev det tinglæst i det engelske Tinghus (Katcherri) i Trikalore. Til Templet maa vi svare en af Regeringen fastsat aarlig Jordrente, og det er med en vis Skadefryd, at et Par af Templets Braminer et Par Gange om Aaret melde sig paa Stationen for at opkræve denne Skat, idet de gerne skulle gøre en eller anden lille Hentydning til, at vi, uagtet vi ved vor Prædiken søge at modarbejde Hedenstabet, dog ogsaa maa bidrage vor Stærv til dets Opretholdelse.

Skulde den Tid komme, da Siloam skulde blive forladt, vil Stationen tilfalde det hedenste Tempel. Men vi fortrøste os til, at dette aldrig skal ske, og vi fordrifte os til at haabe, at naar det massive Afgudstempel med sine Taarne og Tinder og med sine Mure og Søjler ligger i Grus som Babel og Ninive, skal Siloam,

grundet paa den evige Klippe, staa og samle om sig en Kristi Menighed af levende, frelst Sjøle.

IX.

Det blev henimod Middag, inden vi naaede det næste Herberge, der viste sig paa en Bakke noget affides fra Bejen. Bag ved Huset høvede sig et højt, tegleformigt Klippeparti. Det var ikke nogen egentlig Bungalow, men en Ruin af et gammelt Sukker- og Indigofaktori, der for mange Aar tilbage havde maattet standse Driften, men som dog endnu, uagtet Vejrsligets og de hvide Myrers Ødelæggelse, kunde give Skygge og Læ for vejfarende. Der findes for øvrigt flere af den Slags Ruiner i Sydindien, der i det hele taget ikke synes at egne sig for europæisk Fabriksdrift. Den første og væsentligste Ulempe skriver sig fra de indfødte Producenter af Raamaterialet (Sukkerrør, Indigoplante, Bomuld o. s. v.), idet disse Herrer, der altid skulle have deres Betaling som Forstkud, lade saare meget tilbage at ønske i Retning af Ordholdenhed og Punctilighed. Dernæst maa i det varme Land ikke alene Arbejdet, men ogsaa Driften og Regnskabet sædvanlig lægges i de indfødtes Hænder, hvad der ogsaa kan medføre store Misligheder. Og endelig, som en tredje Grund, kan anføres, at de indfødte med deres saare tarvelige Sukker- og Oliemøller, trukne af et Par Oksar, udføre det samme Arbejde billigere end Dampmaskinerne, om end med en uhyre Sendrægtighed. Men Tid er nu

en Gang ikke Penge i Indien. Hvor man derimod kan være mere uafhængig af de indfødte Leverandører, f. Eks. ved Spinde- og Bøvefabriker, hvor Raamaterialet kan opbevares fra Nar til andet, gaar Driften bedre.

Her var ingen Muhamedaner eller noget, der lignede en Opfyndsmænd, og det gamle Mastinrum syntes nærmest at tjene som Ratteteleje for omslakkende Hyrder og Jægerfolk, der ikke tage det saa nøje med Renligheden. Det saa ikke indbydende ud. Først maatte vi stride til en grundig Rengøring, gamle Termittuer maatte væltes og bæres ud, en Del Flaggermus, der hang som paa Snore hen under Taget med Klørerne fæstede i Vægterne, jovende deres trygge Dagsøvn med Hovedet nedad, maatte vækkes og fordrives. Endelig kunde vi flytte ind og begynde at tænke paa — ikke just at det var Søndag, der til blev der kun liden Tid —, men paa at faa Hungeren stillet baade for vort eget og for Oksernes Bedkommende. Køkken havde gjort sit Indkøb undervejs og fandt uden Vanskelighed baade et Kogested og Brænde i den gamle Ruin. Sellen maatte ud at købe Straa og Kollu, og min Hustru og jeg gennemgik vore Rejsesager og søgte, saa godt det lod sig gøre, at udslette Sporene af det sidste Døgn's Regnvejir.

Den ejendommelige Klippefegle bag ved vor Bolig var formet af store Granitblokke, kastede stødesløst hen over hinanden, som var hele Staffen af Sagnkæmper den umaadelig stærke Hanuman¹⁾ hældt ned paa Jorden

1) Om Kampen Hanuman, der var Konge blandt Aerne, fortæller Sagnet, at da han ledsagede Rama paa dennes Krigstog til

fra oven af. I alle Revner imellem Stenene voksede kæmpestore Raktusser og andre tropiske Planter, det lille Bjergparti tog sig alt for indbydende ud til, at vi ikke skulde forsøge en Vandring op ad det, og den lod sig saa meget lettere udføre, som der fandtes en gammel Trappe udhugget i Klippestykkerne lige til Toppen. Det vrimlede overalt af Kamæleoner, Geckoer og andre Øglearter, der laa og badede sig i Solen og, naar vi nærmede os, enten ilfsomt forsvandt i Sprækkerne eller smuttede om bag ved Stenene. Turtelduerne kurrede i Kor deres dybe, noget sørgmodige Toner, og hele Partiet var ikke uligt en kæmpestor Gravhøj over det forhen larmende, nu hensøvede og dødsstille Faktori.

Fra Toppen havde vi en dejlig Udsigt over den til Dels flade Omegn og over en lille af Regnbandet dannet Indsø, der skar sig ind under Bjergets ene Side, og hvor Pelikaner, Snepper og langbenede Vadefugle gik paa Fiskefangst. I det hele har Indien en stor Rigdom paa Fuglearter lige fra de smaa bitte Kolibrier til de store Kongeørne. De talrigt repræsenterede Arter ere: Spurve, Krager, Høge, Papegøjer, Hejrer, Agerhøns, Duer, Snepper, Risfugle og Gribbe. Af vilde Pattedyr findes derimod paa Lavlandet kun faa. Harer, Sjafaler

Ceylon, fulgt af sin Abehær, og da de ikke kunde komme over Stræbet, der skiller Den fra Fastlandet, tog Hanuman et vældigt Klippestykke og slugede det ud i Havet. Stykket var saa stort, at det ragede oven for Vandet og dannede en Ø. Nu sprang begge Kamperne ved at tage Tiløb over paa Den og saa over paa Ceylon fulgt af Abehæren, og i en Haandevending var Den indtaget og dens Konge, Ravana, et frygteligt Uhyre, dræbt.

og Wildkatte ere de almindeligste foruden en Del Rotte- og Musarter, af hvilke den saare almindelige Moskusrutte er den ubehageligste paa Grund af den ulidelige Lugt, den udbreder i Bærelserne, i Skuffer og Skabe og alle Begne, hvor den paa nogen Maade kan komme ind.

Interessant var det fra vort ophøjede Stade at ftue — ja det lyder utroligt — en halvfjerde Tusind Aar tilbage i Tiden og paa nært Hold gøre Bekendtskab med det gamle patriarkalske Hyrdeliv netop paa selvsamme Vis, som det fortælles i Abrahams og Isaks Dage. En Hyrdefamilie bestaaende af 3—4 Mænd og vel en 5—6 Kvinder tillige med en talrig Børneskole havde opslaaet sit Paulun, d. v. s. nogle smaa lave Telte, nedensfor Klippen. Kvinderne og Børnene og de smaa Lam opholdt sig ved Teltene; de sidste, der vare for spæde til at følge Hjorden, vare om Dagen indespærrede i smaa Halmkuber. Hjorden græssede, ledet og ledsaget af Hyrderne hen over Markerne. I Spidsen gik en ærværdig Olding, sagtens Familiens Stamfader og Overhoved, indhyllet i et graalig-sort, uldent Tæppe og med en lang, i den ene Ende krumbøjet, Bambusstav i Haanden. Faarene kendte hans Stemme, og naar han højede af til højre eller venstre efter de bedste Græsgange, fulgte hele Flokken ham. Der var noget af en Fader Abraham i denne rolige, ranke, solbrændte Hyrdestiftelse, og jeg kunde ikke lade være at anstille Sammenligninger. Det ene bibelske Hyrdebillede efter det andet saavel fra den ny som fra den gamle Bagts Bog gled forbi.

Naar Aftenen kommer, ledes Hjorden tilbage til Folden, der ligger ved Siden af Teltene og er en af Bambusmaatter indhegnet firkantet lille Gaard uden Tag,

hvor Faarene lige kunne faa Blads. Den er sædvanlig delt i to Kum, et til Faarene og et til „Bukkene“. Ved Indgangen tage et Par Hyrder Blads, og med deres Krumstave, som de kaste om Dyrenes Hals, stille de Faarene fra Bædrene. Faarene overgives til Malkning, og naar denne er besørget, lettes Kuberne, og de smaa Lam slippes ud af deres Fængsel. Disse smaa, tørstige Bæfener fare som Ulve løs paa Flokken, idet de bræge og skrige og i den største Forvirring søge omkring efter deres Mødre.

Dagens Arbejde er endt, og Hyrderne tilbringe Aftenen i idyllisk Ro i Familiens Skød under det stjernebefaaede Himmelteppe i og omkring deres smaa Telte. Gamle „Abraham“ samler maaste om sig Børn og Børnebørn og fortæller for dem Eventyr og Fabler, i hvilke den suu og snilde Sjakal, der endog synes at overgaa vort Lands Ræve i udtænkt Lumskehed, spiller første Rolle. Børnene lytte, og dette er disse smaa Bæfeners eneste Undervisning. I Forening nyder hele Selskabet sit tarvelige Aftensmaaltid, og lægger sig saa til Hvile i Teltene, medens et Par glubste „Sjakalhunde“ holde Vagt uden om Folden. I Morgen bryde de maaste op og begive sig til en anden Egn. Det er et fuldstændigt Nomadefolk.

„Esau blev en Mand, som forstod sig paa Jagt og levede paa Marken, men Jacob . . . boede i Telte“ (3: blev Hyrde), hedder det (1. Mos, 25, 27) om hine bibelske Tvillingbrødre. Og efter at have gjort Bekendtskab med Indiens Hyrder skulle vi endnu tilføje en lille Bemærkning om disse „Tvillingbrødre“, Indiens Fægere. Ganste som Hyrderne leve de et hjemløst og om-

slakkende Liv; i Smaaflokke gennemstrejfe de Landet, hist og her slaa de sig ned ude i Djunglerne, jage en Dag eller to, og flytte saa andet Steds hen. Deres Liv er endnu mere ubundent end Hyrernes. Telte føre de ikke med sig, og bogstaveligt „leve de paa Marken“. Deres Jagtredskaber ere ikke Bue og Kogger, som Esau synes at have baaret (1. Mos. 27, 2), men Garn og Snarer. Naar de have fundet Wildtets Spor, udspænde de deres Garn, skjule sig selv omhyggeligt i Nærheden og lokke ved deres ejendommelige Toner og Lyde, der stoffende ligne snart Harernes Skrig, snart Sjakalernes Tuden, snart Hønsenes Raglen, Wildtet ind i Garnet, der lukker sig om det. Fanges der mere end til eget Brug, sendes Kvinderne til Bjerne for at sælge det overflødige, og hvad derfor indkommer, anvendes sædvanlig til berusende Drikke. Jægerne staa i moralsk Henseende langt under de stikkelige Hyrder.

*

*

*

Lidt før Aften kom en indfødt forbi, som bragte os følgende Jobspost:

„Floden er kommen ned som aldrig før! Vandet styrter afsted, som skulde det rive Himmel og Jord med sig! Paa hver Side ligge 1000 Bogne og 10,000 Mennesker og vente paa at komme over. Om 18 Dage vil det lykkes dem, dersom de ikke dø af Sult forinden!“

De ni Tiendedele vare naturligvis Overdrivelser. Hvorledes skulde en Hindu kunne fortælle en saadan Begivenhed uden at gøre sig skyldig i denne hele Nationens Skødesynd? Deres uimodstaaelige Hang til at overdrive

er Skyld i, at hele deres ret omfattende gamle Literatur ikke er en Toore værd, hvad historisk Paalidelighed angaar. Men selv om nu kun en Tiendedel af hans Meddelelse var sand, var dette dog i Øjeblikket nok til at nedstemme Humøret hos os. Vi havde anet det og talt om, at Balaru, der nu ikke var mere end 4—5 Mil borte, maatte være i Virksomhed efter den stærke Regn. Men det er én Ting, en anden Ting er det at faa en saadan Formodning slaaet fast som en virkelig Kendsgerning, selv om der sættes tilbørligt Skel mellem Digt og Virkelighed, og det var just ikke under Glædens Højtryk, vi den Aften lagde os til Bords og nød vor Middag i det gamle Mastinrum.

Haabet opgav vi dog ikke, og hvorfor skulde vi det? Han, der havde hjulpet hidindtil, vilde ogsaa nok hjælpe fremdeles. Vi besluttede os til at rejse videre, skønt vi vidste, at dette var det sidste Hvilehus paa denne Side Floden. Der fandtes jo en Baad, ligesom der ogsaa blev fortalt os noget om en „Flydebro“ Dermed menes nogle sammenbundne Stykker Tømmer, der bæres oppe af luftfyldte, brændte Lerpotter, anbragte underneden, hvorved Broens Bærekraft betydelig forøges, saa at ikke alene Folk, men ogsaa Bogne kunne overføres paa den. Da vi havde overvejet alt og gjort alt færdigt til Opbrud, sluttede vi Søndagen med Tak for den Hyrdeprædiken, vi ikke havde hørt under Kirkens Hvalvinger, men set fra Klippens Top.

X.

Balaru (Pal, Mæst—Aru, Flod) opstaar ligesom Bon-naru (Guldflod) paa Mysore-Høilandet, gennemløber som denne Ghatsbjærgene, bugter sig hen over Lavlandet og falder ud i det bengalske Hav nogle Mil Syd for Ma-dras. Begge disse Floder ere periodiske, d. v. s. de flyde kun under Monsunen, men ere ellers tørre. Balaru, som optager flere Bifloder, bliver tilsidst den største og fører den største Vandmasse ud i Havet. Ved Bellore, 20 Mil oppe i Landet, er den 1500 Alen bred. Her, hvor vi skulde passere den, et Par Mil fra Kysten, var den dog ikke saa bred, da den var indsnævret mellem to Højde-drag, men til Gengæld var den noget dybere og Strøm-men stærkere.

Lidt efter Solopgang, Mandag Morgen, holdt vi ovenfor Skrænten, der førte ned til Floden, og et prægtigt Skue viste sig for os. Hele den brede Straaning ned til Strømmen og ud til begge Sider var et bølgende Hav af Mennesker, Dyr og Bogne, nedensfor hvilket den oprørte, stummende Flod for af Sted, og ovre paa den anden Bred saas en lignende Mængde, lejret under høje Palmetræer. Havde man ikke vidst, hvad det hele betød, maatte man have troet, at her afholdtes en Gudestift eller et østerlandsk Marked i større Stil. De lyse, lette, brogede Tøjer — hvide, gule og højrøde —, der flagrede i den stærkt solbelyste Morgenluftning, toge sig prægtige ud, og en Fotograf vilde øjeblikkelig have fæstet det hele Sceneri paa sin Plade. Ti Tusinde Mennesker vare her vel ikke, men dog nogle Tusinde og adskillige Hundrede Røretøjer, og at en saa stor Skare kunde samles her i

Løbet af et Par Dage — længere havde Standsningen ikke været —, viser Folkets umaadelig store Rejselyst.

Vi holdt som sagt ovenfor Strænten, og der var foreløbig ikke Spor af Udsigt til at komme videre. Hverken Baad eller Flydebro lod sig opdage enten paa eller ved Floden. De indfødte fortalte os, at en „Postbaad“ fra den anden Side havde været ovre tidlig om Morgen, men den havde paa Grund af den stærke Strøm slet ingen Passagerer taget med sig. Den skulde komme igen hen over Middag, mente de. Der var saaledes ikke andet at gøre end at slaa sig til Ro og afvente bedre Tider. Dikserne bleve spændte fra, og medens Rokken lavede en Kop Kaffe, foretog vi en Vandring ned igennem Brimlen, dels for at hilse paa den vrede Flod, dels for at se, hvordan Livet rørte sig i denne af alle Sydindiens Nationer, Stammer og Tungemaal sammensatte Forsamling.

Nogle fød endnu enten i eller under deres Bogne eller paa fri Mark, beskyttede mod Nattens Dug og Solens Straaler af et udspændt Stykke Løj (et af deres Klædningsstykker). Baade Braminer, Sudraer og Pariaer, rige og fattige, Mænd og Kvinder saas saaledes liggende omkring i Sandet tilligemed deres Børn og Gjendele. Heldigst stillede vare de, der havde en Rejssevogn; af saadanne fandtes der enkelte, indenfor hvis tiltrukne Binduer Kvinderne og Døtrene i alt Fald kunde tilbringe Natten og gøre deres Morgentoilette, og ud fra disse Helligdomme stak nu og da en Braminfrue det med Guld og Perler behængte Hoved frem. Mange fattige syntes kun at eje de Klude, de gif og laa i, plus et Par sfiggende Børn. Mest Medlidenhed syntes man næsten

at føle for de stakkels sty Muhamedanerinder, der, fordi de ikke tør lade sig se utilslørede, maa give Afkald paa al Frihed og paa alt, hvad der kan glæde eller adsprede andre Menneſter. Enten ſad de, 3—4 Stykker, ſammenkrøbne under en Bogn, dækket hver iſær med et stort Klæde, eller de ilede Iydløſt og tæt tilſlørede gennem Mængden med et Barn eller to paa Hoſten ud til et enſomt Sted ved Floden.

Hift henne vaagnede i det ſamme en omrejsſende Saniaſi (en hellig Tigger), og det første, han gjorde, var at løſte paa ſine to ſtore med et Bæretæ ſammenbundne Kruffer for at ſe, om de endnu rummede deres koſtelige Indhold. De vare nemlig fyldte med Vand fra den hellige Flod Ganges og baarne paa hans Skuldre den lange Bej fra Nordtil Syhindien. En Draabe af dette Vand, ſtænket paa en Synders Hoved, — ſaa fortæller han os — borttager al Synd. Han ſtulde nu til Madras for at gøre Forretning i den ſtore Stad. Ved Siden af ham ſov en Gøgler med ſine Trylleapparater under Hovedet og med et Par Kurve ved Siden, der indeholdt to ſtore Brilleſlanger. Nede tæt ved Vandet ſad med forſlagte Ben paa et Antilopeſkind en meget hellig Stikkelse, en Afket, klædt i gult, med Øjnene fæſtede paa Næsetippen, og med en Haarpift, der var viklet flere Gange om hans ſænkede Hoved. Han ſad henſunken i dybe Betragtninger, og hans Øjne og Øren vare lukkede for Livet, der bevægede ſig om ham. Sandſynligviſ grublede han over, hvor mange Genfødelſer han endnu ſtulde gennemgaa, inden hans Sjæl kunde forenes med ſit Ophav, Para Brama.

Ingen havde noget ſom helſt at beſtille. Kvinderne ſad og puſtede med deres ſmaa, der ſtreg af Sult, Mæn-

dene samlede i Smaaflokke og drøftede ivrigt Dagens brændende Spørgsmaal: „Naar og hvorledes komme vi over Floden?“ Om fire Dage mente nogle, hvis der ikke kom mere Regn; andre troede, at det vilde vare længere, Naar hertil saa føjes, at en Del Dyr — Okser, Bøfler, Kæser og Geder — stod urolige og slog om sig med Hoved og Ben, fordi de manglede Vand og Foder, have vi her et, om end meget ufuldkomment, Billede af Situationen.

Men hvorfra fik alle disse Mennesker og Dyr Livets Ophold? Ja, det var det store Spørgsmaal, og det var mere end sandsynligt, at skulde denne „Karantæne“ vare endnu i fire Dage, vilde adskillige, baade Mennesker og Dyr, sætte Livet til. Egnen var fattig og øde, og der var langt til de nærmeste Byer. Selv Vandet i Floden var saa tykt og plumret, at det ikke var til at bruge. Dog, denne Mangel kunde afhjælpes ved at grave Huller langs Flodbredden, der snart fyldtes med drickeligt Vand. Mere kueb det med Føde og med Foder til Dyrene, og mange syntes at have opbrugt alt, hvad de havde ført med sig.

Men Hinduerne, eller rettere Indierne, lignede her sig selv. De toge Sagen med den mest ligegyldige Ro, og der var egentlig ingen, der klagede sig eller tilskyndende havde nogen Bekymring for Fremtiden. De finde sig i Skæbnen og lægge Skylden paa Sami: „Naar Sami har bestemt det saa, hvo kan da forandre det?“ Saalænge de have en Bid, sørge de ikke for den Dag i Morgen, og der er her den slaaende Lighed mellem de i mange Henseender dannede Indiere og de helt uciviliserede Folketammer, at naar en god Ret bydes dem, kunne de spise for to, ja for tre, men de kunne ogsaa i flere

Dage fulte eller leve af næsten intet, naar det gøres fornødent. Jeg kan ikke lade være her at anføre et lille Træk fra forrige Aarhundrede; optegnet af en engelsk Historiefriver:

„Da Lord Clive — den Gang Kaptajn — med 120 engelske og 200 indiske Soldater laa indesluttet i Fortet Arcot, belejret af Rajah Sahib, og Levnetsmidlerne begyndte at slippe op, kom det indiske Mandskab til Clive, ikke for at fordre bedre Forplejning, men for at bede ham ved den daglige Maduddeling at give Risen til de europæiske Soldater og lade dem (de indfødte) nøjes med Vandet, hvori Risen var kogt, da de nok alligevel — søjede de til — skulde holde ud lige saa længe som deres hvide Kammerater.“

*

*

*

Solen bagte os med sine Straaler, og Heden paa Bakken var ikke til at udholde. Vi besluttede os derfor til at vende om og at køre tilbage ad den Vej, vi vare komne. Vel vidste vi, at der ingen Byer fandtes, og „Udslyttergaarde“ eller enlige Huse træffer man ikke, da de indfødte ikke tør bo ene ude paa Marken; men der kunde maaste findes et eller andet styggefuldt Træ, hvorunder vi kunde flaa os ned. Da vi havde kørt en Fjerdingvej, opdagede vi mod al Forventning et nyopført Hus noget fra Vejen inde paa en Mark. Vi styrede der hen imod, men inden vi naaede det, kom Bogteren os i Møde og bød os vende om. Huset var bygget, sagde han, for en indfødt Landinspektør, og da denne endnu ikke selv havde taget det i Brug, turde ingen fremmed

betræde det. Gode Ord hjalp ikke. Vi viste ham vor lille Pige og bad ham have Medlidenhed med os. Men han var ubevægelig. Han vilde blive affat, jaget bort som en Hund og en hel Del mere, om han lod os komme ind. Sagen syntes at være alvorlig. Hvad — om ikke en Rupi kunde smelte hans haarde Hjærte? Ruper have en underlig, næsten magist Magt over disse kaffebrune Sjæle. En Rupi blev stukken ham i Haanden. „Salam, Sami!“ sagde han med begge Hænder for Panden — „Salam! — Sami kan godt flytte ind her i Verandaen, og saa sætte vi noget for Solen.“

Saa snart vi vare komne i Hus, blev Sellen sendt til Floden med Baalæg om uopholdelig at bringe os Melding, saasnart Baaden satte fra Land ved den anden Side; det kunde dog være, vi kunde komme med. Lang og langsom, som han var, tog det ham uforsvarlig lang Tid at naa Floden; dér traf han maaste sammen med en en eller anden god Ven, han ikke havde set i mange Aar, og først hen over Middag kom han tilbage til os, rigtignok noget forpustet, men med den Bested, at Baaden lige havde været ovre og var sejlet igen.

Man er paa Nippet til at blive vred, men i det samme siger man til sig selv: „Du har med indfødtte at gøre, spar din Brede, den nytter intet.“ Man finder, at det var Visdomstale, hvad en bekendt Tamul-Missionær, der var gammel og prøvet i Tjenesten, en Gang sagde: „Kommer man til Indien og har Taalmodighed, kan man miste den, og har man den ikke, kan man saa den.“

„Du burde være kommen og sagt det.“

„Famen — — jeg tænkte ikke paa det, før Baaden var der.“

„Tog den Passagerer med?“

„Ja — mange!“

„Kommer den igen i Dag?“

„Ja!“

Hadde det været en Forseelse af en noget mere alvorlig Art, vilde man have foranstaltet en Slags Rettergang, nemlig sammenkaldt sine Folk og i deres Paahør ladet Synderen træde frem og tilstaa sin Brøde, og disse vilde da, under Følelsen af deres Hverv som Dommere, have dikteret ham en eller anden Straf enten Bøde eller midlertidig Afsted. Denne Straffemaade har den Fordel, at den skyldige stammer sig meget mere over en Straf, der er idømt ham af hans egne Kammerater, end over en, der er forekrevet af en fremmed, og at al Estersnak om, at „Mafster“ dog alligevel havde Uret, at han har været uretfærdig, været stræng etc., bliver udelukket.

Men her var i alt Fald ikke Tid til flige Formaliteter. Det gjaldt om at være paa Pletten, inden Baaden kom igen. Saasnart vi havde spist, blev hele Bagagen med Undtagelse af Madkassen og et Par Tæpper overgivet til den tidligere omtalte Tjener, der naar Floden sank, saa Bagagen kunde køres over den, skulde støde til os i Madras; alt under Forudsætning af, at vi slap over. Rokken skulde følge med os, og med denne og Sellen paa Bukken stege vi ind i vor egen Bogn. Sellen spingede Bisten over Hovedet — det gjaldt nu ikke hans egne Ben —, og i rast Trav gik det ad Floden til. Retop som vi naaede Bakken, hvor vi havde holdt om Morgenen, blev Baaden af en Flok nøgne jindsødte, halet til Søs paa den modsatte Side og vi havde saaledes god Tid til med Lempe at krydse ned igennem

Stimlen og at finde en Holdeplads i Nærheden af Landingsstedet.

Strømmen var kendelig taget af, siden vi saa den sidst. Vel var der endnu Fart i den, og brusende og skummende for den forbi, førende Træer og andre Genstande, som den havde røvet paa sin Vej, med sig ud i Havet. Men Farten var sagtnet, og Overfladen mere jævn end om Morgenens.

Baaden gled langsomt frem igennem Strømmen, ikke ved kraftige Aareslag, Sejl eller noget af den Slags, men ved, at en halv Snees Mænd svømmede ved Siden af og halede den frem imellem sig, enhver af dem holdende et kort Reb, der var fastgjort i Rælingen. Strømmen førte den langt ud af Kurs og rev den med sig ned ad Floden. Svømmerne maatte naturligvis med, idet de med en Ihærdighed, som man sjælden ser hos indfødte, med Arme og Ben kæmpede sig frem for at naa ind imod Land. Efter at have bestrevet en stor Bue ned over Vandfladen, naaede Baaden endelig ind paa grundt Vand, hvor Mandstabet kunde bunde, og saa gik det i rask March op imod os langs Flodbredden.

I Lejren omkring os blev der Uro. Alle vilde med, og alle vilde være de første. Saa mange, som ikke vare besværede af et Røretøj, ilede ned til Landingsstedet, og her stod de, Mænd og Kvinder med deres Børn og Paffenelliker, som murede op ad hinanden helt ud i Vandet. Her var næsten ingen Plads for Kasten, og det kneb sjensynlig for de værdige og ofte fylldige Braminer og deres Fruer at holde sig klar af deres urene, paatrængende Raboer. Hjemme i deres By vilde de paa ingen Maade have taalt en saadan Gaaen paa Livet, men Nød

bryder Love, og heldigvis — set fra et Bramin-
Standpunkt — har Raften noget tilfælles med en Guttaperkamand: man kan trykke den flad, og endda er den lige rund.

Endelig gled Baaden ind, og Passagererne hoppede af Glæde over at have den slemme Flod bag sig. Postfækkene bleve baarne i Land og overgivne til Løbere, der i rast Trav satte afsted hver til sin Side. Vi forholdt os rolige i vor grønmalede Fjedervogn et lille Stykke fra Baaden — vi ventede et Besøg, og ganske rigtig rettede „Styrmanden“ — eller hvad vi nu bedst skulle kalde en saadan Svømmemester — sine Fjed hen imod os.

„Sami, meget stærk Strøm i Dag — Sami!“ begyndte han, idet han høfligt bukkede og hilste.

„Ja, meget stærk — det er da ikke farligt at sejle over?“

„Ikke farligt — ikke farligt. Lige tilpas Strøm, Sami!“

„Vil du sætte os over?“

„Hvor meget giver Sami?“

„Hvad er Taksten?“

„Sami har Familie og meget Gods — — —
20 Rupier, Sami! — Svært Arbejde — 10 Mand.“

„Nej, saa vente vi; om to Dage kunne vi maaffe føre over.“

„Ikke føre over om to Dage, Sami! — Mere Regn — mere Regn endnu. — Se der!“ han pegede mod Vest.

„Dine Landsmænd betale kun $\frac{1}{2}$ Rupi pr. Mand, og hvor vover du saa at forlange 20 Rupier af mig?“

„Sami give 15 Rupier da? — Svært Arbejde!“

„Jeg vil give 10 — skønt det er det halve formeget.“

„Rempe podatu! rempe podatu! Sami,“ (alt for lidt — alt for lidt!) gentog han adskillige Gange.

„Slaar du til, saa er her 5 Rupier?“

Han gjorde nogle Skridt henimod Baaden, som om han forsmaaede vort Tilbud, men kaldte i det samme paa et Par af sine Staldbroedre og bød dem at være os til Tjeneste. Disse bragte vore Gjenstande om Bord og bar os paa deres Arme ud til Baaden, der laa nogle Skridt fra Land.

„Maa jeg tage flere Passagerer med, Sami?“ raabte „Styrmanden“ i Følelsen af, at Baaden var lejet og nu tilhørte os.

„Ja, saa mange du vil, naar blot du indestaar for, at vi komme vel over.“

Nogle af dem, der stode os nærmest, deriblandt Mødre med smaa Børn, fik saa med glædestraalende Ansigtet Lov at sidde op, og vi stødte fra Land. De andre kiggede godmodigt efter os, da Baaden gled fra dem, og de maatte blive tilbage. De kunde jo have væltet den med os og sagt som Kineserne: „I hvide Djævole! Hvad ville I her?“ Men dertil ere Hinduerne for stikkelige, og dertil mangle de Mod. Da de havde set os vel ude paa Strømmen, forføjede de sig op til deres gamle Bosteder og trøstede sikkert sig selv og deres smaa med, at Sami havde bestemt det saadan.

*

*

*

Baaden var for saa vidt en gammel Bekendt, som det var en af disse større, helt igennem med Jutebast sammenbundne Lægtene, der findes ved alle Indiens

Havnesteder, og i hvilke man, da man første Gang landede paa Indiens Kyst, førtes, ikke uden Frygt og Bæven, igennem den stærke Kystbrænding, medens man atter og atter ftottedes til de gamle Plantetrevler, som holdt Planterne sammen, om de virkelig kunde taale en saadan Medfart.

Den syntes at have gjort Tjeneste paa et saadant Sted og bar i Form af Rifter og paashede ny Lapper tydelige Mærker af Overlast, Sammenstød og Kollision paa det store Verdenshav; nu var den paa sine gamle Dage bleven udrangeret til at gøre Bafettjeneste paa Balarus mere rolige Blande. Her syntes den ogsaa at kunne gøre god Tjeneste maaske i mange Aar, naar den ikke skulde være saa uheldig at komme i Konflikt med en eller anden i det mudrede Vand skjult Genstand som Roden af et Træ eller lignende.

Skont det i og for sig er interessant, er det dog ikke med udelt glade Følelser, man sidder og betragter sine mørkhudede Svømmere og ser dem slide og arbejde med Arme og Ben i det vaade Element, som gjaldt det Livet; og en egen Følelse gaar igennem en ved saaledes at benytte sine Medmennesker, medens man selv sidder lunt og godt i Baaden og har sit paa det tørre. En Trøst er det — og den er ogsaa tilstrækkelig —, at de gøre det af fri Vilje og for at tjene Penge.

Med uhyre Lethed bevæge de sig i Vandet og holtre sig omkring trods noget Sødhr, holdende den lille Lovende i Haanden og givende Baaden det ene kraftige Ryk fremad efter det andet. Hver Gang de rykke til, glide de selv nogle Fod tilbage, men saa svømme de til igen og give den et nyt Ryk, og saaledes blive de ved med en sjælden Ihærdighed.

„Soruttu, Sami!“ Lød det omme bag ved mig, og da jeg saa mig om, hang der en Skikkelse ikke ulig en stor brun Delfin paa Kanten af Baaden. Han fik en „Soruttu“ (Cigar), som han brød midt over, stak det halve ind i Munden paa en Kammerat og lod det andet halve forsvinde i sin egen. Et Øjeblik efter dukkede en anden op i samme Grinde og aiter en anden, og da Cigarer er en meget billig Artikel der til Lands, undte vi dem gerne denne kvægende Lækkerbid. Men nu blev det ikke derved. Nu begyndte de at raabe i Munden paa hverandre, saasnart de fik Hovedet ovenfor Vandet: „Pannam Podatu! Sami! — Pannam podatu! Sami!“ — paa Dansk: vor Hyre er alt for lille, alt for lille.

Paa en Sandrevle langt nede i Floden gjorde vi et lille Hvil, og vore gæve Søfolk fik Lejlighed til at „tørre Sveden“ af sig. De benyttede forøvrigt Tiden til at kræve flere Cigarer, større Hyre og Drillepenge til Arrak, naar vi naaede Land. De kunne ikke godt taale, at man viser dem Belvilje. Efter en Del Brelleries fik vi dem igen drevne til Søs; efter endnu en lille Svømmetur vare vi inde paa grundt Vand, og nu marcherede de med Baaden imellem sig op til Vandgangsstedet. Og Balaru hørte til de Ting, der laa bag os.

Grunden til, at de ikke bruge Arer og ikke ro Baaden frem, som Stik er ved Rysten, synes at være den, at Strømmen ofte hist og her affætter Sandbanker, som Baaden tilbøls maa løstes eller bæres over; og i det hele er det kun nogle faa Dage om Aaret, at Vandstanden er saa høj, at de ikke kunne gaa paa Bunden og føre Baaden frem imellem sig.

XI.

Her kunde man da friste Livet paa ret menneskelig Vis. Her var sthyggefulde Træer, høje Bistepalmer og fuldt op af Levnetsmidler; men her var intet Mattheberge. Til Bungalowen havde vi endnu det meste af en halv Mil, og medens Kokken søgte efter en Bandy og min Hustru og min lille Datter trætte af Dagens Uro og Spænding satte sig ned ved Flodbredden, havde jeg Tid til at samtale med en og anden og til at gøre adskillige Smaa-Indkøb og Jagttagelser.

Her sad en gammel Kone og folgte Kærnemælk; men man skulde selv medbringe en Staal, da man ikke fik Lov at drikke af hendes Kop. Lidt længere henne sad en anden og bagte bitre Rager ved ulmende Røgøndning. Det var naturligvis Kastekvinder, da ellers ingen vilde røre deres Barer. Ragerne saa indbydende ud og stinnede af Palmeolie, og jeg købte nogle af dem, men de vare altfor stærkt krydrede med Peber, Ingefær og Hvidløg, Hinduernes kærester Ingredienfer, til at de kunde forliges med en evropæisk Gane. En graasprængt Muselman med et livagtigt Jødeansigt sad paa Hug bag sin lave Disk, hvorpaa han havde stablet en Del Kurve fyldte med Ris, Hirse, Tobak, Salt og alle til en Karry hørende Krydderier. Han gjorde aabenbart gode Forretninger og længtes næppe efter, at Vandet skulde synke i Floden. Den ene Sum Smaa penge efter den anden strøg han ned i sin Pose, men hvert større Pengestykke, som Rupier og Halvrupier, blev dog først omhyggelig prøvet, om det havde den rigtige Klang.

Det, der dog særlig kom til at tiltrække sig min Opmærksomhed, var en lav, rummelig Hytte, tækket med

Palmeblade og næsten skjult bag et tæt Bustads. Iddylligt og hemmelighedsfuldt som det lille Etablissement laa, havde det god Søgning, og selv vore raske „Sømand“ forsvandt ind ad dets Dør. Ingen Indier var i Tvivl om, hvad det var, og jeg var det da heller ikke. Det var et Arrak- eller Gallu-Udsalg (disse Ord betegne Palmevin tilvirket paa forskellig Maade). Det var en af den engelsk-indiske Regering privilegeret Kro, ja mere end det, thi Bærten her modtog direkte sit Forraad af berusende Drikke fra Regeringens eget Hovedoplag; saadanne Regerings-Oplag findes i hvert Distrikt idetmindste i Sydindien. Og skulde nogen tvivle om Rigtigheden heraf, saa er her Beviset med Regeringens egne Ord tagne fra »A Gazetteer of Southern India«.

„Ingen Spiritus, tilvirket øst for Kap, maa forhandles i Madras Præsidentskab, med mindre den bliver Sælgeren tilstillet af vedkommende Distrikts Kollektor. — — — Bevillinger (License) til at aabne Arrakudsalg sælges ved Auktion, og den, der tilbyder at tage det største Kvantum, med Opgivelse af sit daglige Forbrug, erholder en Bevilling. Disses Antal er dog begrænset, og enhver, paa hvem Politiet har noget at sige, er udelukket.“

Regeringen har saaledes ikke alene hele Handelen med berusende Drikke under sig, men den er ogsaa selv Producent, idet den driver en større Destillationsforretning i Black Town i Madras, hvor betydelige Kvanta Arrak — udtrukken af Sukkeraffald — daglig tilvirkes. Overfluddet af Produktionen saa vel som af Mellemandelen, der beløber sig aarlig til adskillige Lacs af Rupier (1 Lac = 100,000 Rupier, ca. 125,000 Kr.), tilflyder Statskassen, og

denne Bedrift er saaledes ligesom Opiumshandelen et væsentligt Led i Indiens Statshusholdning. Dette er Aarsagen til, at Regeringen en gros driver Forretning med berusende Drikke. Hvad Opium angaar, saa lægges der ikke Skjul paa, at Staten ikke kan bestaa uden denne Handel. Med Hensyn til Arrakhandelen vil Regeringen gerne give det Udseende af, at den kun griber ind for at kontrollere og hæmme Drikkeriet. Saadan Kontrol behøves imidlertid ikke i Indien, hvor Landets gamle Love og Folkets sociale Forhold forbyder stærke Drikke. Regeringen kontrollerer da heller ikke paa anden Maade, end ved at den forbyder og haardt straffer alt Smugleri og al ulovlig Handel med Spiritus, hvorimod den regulerer en jævn Handel dermed Landet over ved at oprette Depoter med Oplag i alle Kollektorater og ved at ansætte Detailhandlere eller Kromænd i hver en Flække. Det er kun Regeringen om at gøre at saa affat saa stort et Kvantum af sine Varer som muligt, og den indfødtte, der lover at omsætte den største Portion, faar, som ogsaa er sagt i ovenansførte Citat, en Bevilling, naar han da ikke er Politiet ufordelagtig bekendt. Den, der har faaet Bevilling, kan igen antage Undersølgere, om han finder det fordelagtigt. I selve Byen Madras var der i 1854 47 Arrak- og 57 Galluudsalg med en Omsætning af ca. 1200 Potter pr. Dag. Disse Tal fra en enkelt By antyde, at Regeringens Spiritushandel i hele det store indiste Rige maa være ret betydelig¹⁾.

1) Madras Præsidentskabs aarlige Indtægter for Salget af Spiritus var for en Snes Aar siden (nu ere de sandsynligvis

Hvad Drifkeriet forøvrigt angaar, faa hører Indien heldigvis ikke til de Lande, hvor der drikkes mest. Det er egentlig kun Bariaerne, der ere hengivne til denne Laft. I de højere Kaster var det, og er det forresten endnu, under Straf af Udstødelse forbudt at drikke. Men Kasten, navnlig i de større Byer, taber mer og mer sin Autoritet, og man træffer nu ikke sjældent baade Bra-miner og Sudraer, der hengive sig til Nydelsen af be-rufende Drikke. Ogfaa paa Landet griber Ondet om sig, og taler man med de indfødte derom og advarer dem derimod, faar man ikke sjældent det Svar: „Vi skulle jo drikke, — Regeringen selv sender os jo Varerne!“

*

*

*

Det traf ud, inden Sinne Sami kom tilbage med den omtalte Bogn. Der skulde naturligvis pruttet og tinges, og de sædvanlige Spørgsmaal: hvem? hvad? og hvorledes? — hvorfra? hvorhen? etc. skulde drøstes og bekværes, mens Solen sank, og Aftenens Skygger lagde sig hen over os. De indfødte holde i det hele ikke af at køre for Europæere, naar de ikke kende dem, og den første Gang i mit Liv jeg i Indien hørte en indfødt til at køre for mig, maatte jeg give ham mit Uresord paa, at jeg ikke skulde banke ham undervejs. Endelig kom Rokken medbringende en Kærre, der som sædvanlig kun maalte 3 Kvarter i Bredden indenfor den overbøjede

fiegne til det dobbelte): 610,000 Rupier brutto, eller 530,000 Rupier netto, idet henimod 80,000 Rupier medgik til Indløb, Fabrikation og Transport.

Bambusmaatte. Vi bleve stuede ind, og da der ikke var Plads til at ligge og intet at sidde paa, maatte vi paa de indfødtes Manér sidde med Benene under os. Vi rullede afsted, og da det var bleven sent, havde Kuffen lovet at stynde sig. Bognen slingrede, vippe og hoppede, og vi sad som i den lystigste Dans. Snart stødte vi Hovederne sammen, saa det flimrede for Øjnene, snart slog vi Næsen ind i Bambusmaatten; men mest smertede det dog i vore stakkels Ben. De vare ikke vant til den Behandling. Vi vred og drejede os, men det hjalp ikke. Tilfidsst maatte vi finde os i at sidde sammenbøjet med Knæerne oppe under Hagen ligesom mexikanste Mumier.

Endelig dukkede Byen Chingleput op, det Maal, vi vel om Morgenens havde tænkt os, men som vi dog ikke havde turdet haabe at naa, og glade drejede vi ind imellem de to høje murede Valler, der afsluttede Muren om Bungaloven. Men vi kunde snart have glædet os for tidlig, og følgende lille Efterspil havde vi slet ikke taget med i Beregning. Herberget, der havde Plads til to Sæt rejsende, var oplyst fra Ende til anden, og det var klart, at begge Afdelingerne vare optagne. En indfødt Tjener i sort, langstødet Frakke standsede vor Kærre og spurgte noget haanligt, hvor den skulde hen. Imens Koffen gav ham Bested herom, var jeg kommen ned paa Jorden og i Færd med at faa de sammenfoldede Ben rettede ud. Tjeneren henvendte sig nu til mig, og paa gebrokkent Engelsk, stadigt noget bydende — vor Optræden tog sig noget tarvelig ud — sagde han:

»No place here for new comers — all occupied. Master drive to other place!«

Det var lettere sagt end gjort, men hvor i al Verden skulde vi køre hen? Tilbringe Natten i vort elendige Røretøj kunde vi ikke, og desuden trængte vi til nogen Aftensmad. De rejsende i Bungalowen kunde vi ikke faa i Tale, da de netop sad ved Bordet, og det syntes saaledes, at Turen nu var kommen til os at fige: „Sami har bestemt det saaledes, og hvo kan forandre det?“ Tjeneren var saa naadig at henvise os til en Gentleman, en engelsk Embedsmand, der boede i Nærheden. Selv var denne maaste ikke hjemme, men vi kunde jo tale med Fruen, mente han, og skønt vi vel vidste, hvor kolde og frastødende Englænderne kunne være, naar man som fremmed og tilmed ukaldet ved Nattetid stiller Fordringer til deres Gæstfrihed, tog min Hustru dog Mod til sig, tog vor lille Datter ved Haanden og gik hen for at hilse paa den engelske Frue. Mr. og Mrs. Legget vare imidlertid ude til »a party«; men Guvernanten, ogsaa en engelsk Dame, tog meget venligt imod hende, hørte paa hendes Historie og lovede straks at lade forespørge hos Mr. Legget, hvad der kunde gøres. Vor lille Pige fik et stort Glas Mælk, og da hun under Nydelsen heraf faldt i Søvn, blev hun lagt i en af Børnenes Senge. Mens dette stod paa, førte en Vogn for Døren, og Herskabet traadte ind. Saasnart Mr. Legget var bleven sat ind i Sagens Sammenhæng, sendte han Bud efter mig, og med den Englænderne egne praktiske Sans og Resolutiøshed lød hans Ord omtrent saaledes:

„Jeg hører, at De ligger paa Gaden. Sig til de to Herrer, som bo i Rejsehuset, — det er Regeringens Ingeniører, de have deres Telte og have ikke Ret til at

optage Bladsen der —, at de skal overlade Dem det ene Rum, og kom saa og spis til Aften hos mig!”

Jeg henvendte mig til de to Herrer og anmodede dem om at overlade mig den ene Lejlighed. Det vare de straks villige til og gjorde endog en høflig Undskyldning, fordi jeg som tilrejsende maatte vente, til de fik deres Sager flyttede. »Boy« (Dreng)! brølte den ene af dem, og straks stod ved Siden af os, nu meget bestedent, Tjeneren i den lange sorte Frakke og fik Ordre til at gøre Bærelset i Stand til os.

Et Kvarter efter sad jeg ved Siden af min Hustru i Mr. Leggets Sofa, vi tilbragte en rigtig fornøjelig Aften hos disse brave Folk og vendte sent paa Aftenen, styrkede efter Dagens Besvær og med vor sovende lille Skat, tilbage til Rejsehuset.

XII.

Chingleput, en lille Købstad, 9 Mil syd for Madras, har et gammelt, af svære Granitblokke opført Fort, og her har sagtens i den graa Oldtid, længe før Madras med den stærke Fæstning St. George voksede frem af Havet, og længe før nogen europæisk Krigsmagt satte Fod paa indist Grund, været udsægtet mangen en haard Skærmhdsel imellem indist Fyrster. Det var de to Fyrstehuse Pandy og Kohla, der her i gamle Dage stod imod hinanden og kæmpede om Overherredømmet i Sydindien. Men hverken herom eller om Fortets Tilblivelse have der nogen som helst paalidelig Efterretning. Som en Levning fra svundne Dage, uden Tidsangivelse, ligger Fortet der, og dermed maa man lade sig nøje. Med

fine massive Stenvolde og gabende Skydeskaar vidner det om, at Hindufolket i hine Dage maa have været i Besiddelse af mere Fædrelandsfind og mere Kamplyst, end man nu om Stunder finder hos Folket.

Aar 1763 afstod Stormogulen Distriktet Chingleput uden Sværds slag til det engelsk-ostindiske Kompagni, og da Fortet ved sin Beliggenhed dannede et godt Værn for Kompagniets Hovedkvarter Madras, blev det besat med engelske Tropper og spillede fra nu af en vigtig Rolle i de engelsk-indiske Krige. Englænderne beholdt det dog ikke uden Kamp, og foruden de franske var det især Hyder Ali, der bejlede til det. To Gange (1768 og 1780) omringede han det med en talrig Hær, og navnlig sidste Gang hærgede han Egnen i den Grad, at „da han blev drevet bort, efterlod han ikke andet Tegns paa, at Landet havde været beboet og bebygget, end Benene af de ihjel-slagne og de nøgne Mure af Huuse og Templer“. Fortet, der er omgivet af dybe Grave, hvori graadige Krokodiller boltre sig af Hjærtens Lyst, rummer endnu indenfor sine Mure foruden det engelske Tinghus, et Fængsel og et Hospital, en lille Afdeling af Sepoys (indiske Soldater) med deres Barakker.

Distriktet, der ligger langs Kysten og helt omslutter Madras, er bekendt for sin Rigdom paa Kokus- og Daddelpalmer, som dels vokse vildt omkring paa Marken, dels findes dyrkede i indhegnede Haver og Lunde. Om Morgen, da vi vaagnede, tegnede Solen, idet den skinnede igennem en lille Palmegruppe i Nærheden, et dejligt Billede af lange, ghygende Palmblade og Kokusfrugter paa Bæggen lige over vor Seng. Det mindede os om, at det var Tid at staa op for at se, hvad den

ny Dag — der tegnede saa kønt — havde at bringe os. Rokken meldte sig til Tjeneste og fortalte, at der var en stor Basar, hvor vi kunde saa alt muligt at købe. Han fik Baalæg om i Dagens Løb at se sig om efter en Befordring til Madras. Vore Ingeniører saa vi ikke noget til; de vare i den tidlige Morgenstund tagne ud paa deres Opmaalinger, ledsagede af en Stab af Sepoys.

I den kølige Morgenluftning aflagde vi Basaren et Besøg. Byen lignede ganske Trikalore og enhver anden større Landsby, intet tydede paa, at den i nogen høj Grad var bleven paavirket af sin store Nabo, Madras, og der fandtes ikke Spor af evropæisk Civilisation eller Forretningsliv. Kisten med alle dens Regler og Forrifter blev iagttaget med den yderste Forsigtighed, og naar vi mødte en Bramin, gik han enten ned i Grøften eller helt ind paa Marken for at komme udenom os. I Hovedgaden fandtes en Del Basarer med Korn, Krydderier og Løjer, men Kobbersmedenes med skinnende Messing- og Kobbervarer vel forsynede Boder syntes at overstraale alle andre. I de smaa, smalle Sidegader boede Bæverne — Chingleput er bekendt for sine mange fattige Bævere — og Pottemagerne, der til Dels drev deres Haandværk paa aaben Gade. Pottemageren satte med en Stok sit Hjul i en hvirvlende Bevægelse, og paa et Øjeblik var et Kar lavet. Bæveren vandt, spolede og rendede sit Garn uden for Huset. Selve Bæven, der forøvrigt er indrettet ganske som vore gamle Haandbæve, men meget daarligere sammensøjet, stod inde i Huset, og gennem en lille Udsaabning i Væggen kunde vi høre den evindelige Klappen af 3—4 Bæve i samme Hus. Som oftest væver hele Familien.

Det gamle Ord: „Skinnet bedrager“ passer paa Hinduerne. Er der noget, der lægges Bind paa iblandt dem, saa er det Skinnet. Efter den ydre Glimmer bedømmes enhver Ting uden Hensyn til Indholdet. Det viser sig i deres Paaklædning, i deres Bynt, i deres Optræden, og det viser sig i deres Husets ydre Udsmykning. Medens de fattige, tvungne af Omstændighederne, bo i lave Verhytter, hvor Taget naar Jorden paa en Alen nær, saa man næsten maa krybe paa alle fire for at komme ind ad Døren, sørger de mere velhavende for, at Husets Forside altid fremtræder med en vis Anstand, med Piller, Kapitæler, Gesims og forskellige Snirkler over Døren og ofte malet med stærke, skrigende Farver. Men træder man indenfor Døren, finder man den samme Tomhed overalt. Ingen Stole, Borde eller Senge, og ingen Binduer. Hjet finder sin Vej ind ad Døren eller ind ad smaa, aabne Huller i Muren. De fattiges eneste Bohave er en Sivmaatte, hvorpaa de sidde og ligge, og hvorpaa de sove, og paa den byde de deres Gæst at tage Plads. De rige have dog ofte Gulvet i „Fremmedværelset“ belagt med Tæpper; men alle sidde og ligge de paa Gulvet, og kun hvor europæisk Forfinelse har sat sit Mærke, findes en Stol, som dog kun bydes til en meget højtstaende Gæst. I Madras derimod, der i mangt og meget danner en Modsetning til Landet, finder man Bærelser overlæsede med alt Slags gammelt, europæisk Strammel, lange Spejle, Sofaer, Statoller, ja selv Klaver, saa Huset ligner en Marskandiserbod. Men om Dagligstuen er tom eller overlæsjet, har mindre at betyde, da det er et Sted, hvor Hinduerne saa godt som aldrig opholde sig med Undtagelse af den Tid,

de sove. Mændene (i hvert Hus findes gerne 5—6 Familier) sidde eller ligge, naar de da ikke ere i Marken, sædvanlig i den lille Veranda foran Huset, og Kvinderne have deres Dagsgerning i den indre Gaard, der ved høje Mure og indadgaaende Galvtage er fuldstændig skilt fra Omverdenen. Her inde stødes og affalles Risikornet i en stor Stenmorter, efter at det er kogt og siden tørret i Solen, og her males Mel paa en lille Haandkværn, medens et Par andre Kvinder ere i Færd med Madlavningen. Hindukvinderne kende ikke til siddende husligt Arbejde. Her under Galvtaget nyder man ogsaa sine Maaltider; thi da det at spise med dertil hørende Vaskning af Hænder og Mund ikke hører til de mest renlige Handlinger, vil man ikke tilsmudsje sin Dagligstue dermed. Først spise Mændene, saa Kvinder og Børn. I et særeget lille Afslukke findes en eller flere store Kornkammer af brændt Ler, hvor Forraad af Korn til Familiens Underhold opbevares fra Høst til Høst. Overfluddet sælges til nærmeste Havnestad, og Pengene sættes enten i ædle Smykker eller opbevares i en Urne paa et hemmeligt Sted i Jorden, som oftest inde i Dagligstuen under Gulvet.

Familieforholdet er patriarkalsk. Familiens Overhoved styrer Huset, afflutter Handeler og bilægger al Tvist. Han tiltales altid med „De“, og alle ere ham underdanige. Naar han dør, gaar hans Stilling i Arv til den ældste Søn eller, hvis han ingen Sønner har, til den ældste Broder. Har han en dngtig Kone, er hun den ledende og styrende Mand inden Døre. Døtrene giftes ud af Huset ved 15-Aars Alderen og faa en Medgift, der bestemmes ved Overenskomst mellem Fader og Svigerfader, et Emne, der behandles med den største

Skarpsindighed og med den mest udsøgte diplomatiske Snedighed fra begge Sider. Denne Handel — andet er det i Grunden ikke — efterlader ofte et spændt Forhold mellem beslagtede Familier. Bliver Datteren ikke gift eller i det mindste forlovet i denne Alder, bliver hun det sædvanligvis aldrig, noget, der betragtes som usømmeligt for en Kvinde og en Vanære for hendes Familie. Sønnerne blive i Hjemmene, naar de gifte sig, og drive i Forening Avlingen eller Forretningen. Flerkoneri er tilladt, men i Reglen tager hver Mand kun én Hustru. Der er for Resten ogsaa Eksempler paa, at flere Brødre tage en Hustru i Fællesskab, men det er kun i en sær egen Kaste. Dør en af Brødrene og efterlader en Enke, bliver denne, saavidt Manden har luftet sine Dine, ligefrem overfalden og plyndret for alle sine Smykker, selv Tali (d: Ugtestabstegnet, et lille Guldbillede, som hun bærer i en Snor om Halsen) bliver berøvet hende. Man sender Bud efter Barberen og lader hendes Haar — hendes allerkæreste Prydelse — afraage, og man forbyder hende at sminke sig eller at farve sine Kinder, Arme og Ben. Hun er nu alles Skovist og bliver hundset fra Krog til Krog, og man under hende næppe Føden. Hun maa bære Skylden for sin Mand's Død og bliver betragtet som en Skændsel for Huset, og virkelig bliver hun mangen Gang til en Skændsel, idet hun, berøvet enhver Væresfølelse, hengiver sig til et lastefuldt Liv.

„Enter maa ikke gifte sig.“ Engelsk Lov forbyder det imidlertid ikke, og saavidt mig bekendt har Manu, hvis omfattende Lovbog dog nærmest maa kaldes en „Familieret“, heller ikke noget Forbud derimod; men Sagen forbyder sig selv under de forhaandenværende For-

hold. Lad os tage en indfødt lige ud af det brede Lag af Folket, og han vil paa Spørgsmaalet: maa en Enke gifte sig? svare omtrent saaledes: „Lad hende bare gifte sig; — ingen saa det hellere end hendes Slægt og Forsørgere. Men hvor er Frieren? Hvor er den indfødte, ung eller gammel, der vil ægte et saadant raget, skamfændet Fruentimmer, uden Medgift og uden Smykker? Og fandtes en saadan Kar, hvad vilde han saa ikke kunne vente sig af Haan, Skam og Skændsel fra Slægt og Venner!“

Enkernes Stilling er beklagelsesværdig, men heldigvis begynde dog enkelte af de indfødte selv at faa Øjnene op derfor, takket være Bestens Dannelse og Oplysning, der navnlig i Hovedstæderne affætter uudslættelige Spor. En Bevægelse iblandt de unge, skoledannede, frisindede Hinduer, „det unge Indien“, er vakt imod den brutale Maade, hvorpaa Enkerne behandles, og ved Tale og Skrift arbejdes der for at stemme de forskellige Samfundsklasser til Gunst for deres Giftermaal. Dette er naturligvis intet let Arbejde blandt et saa konservativt Folk som Hinduerne, der i et og alt hænger ved de gamle, nedarvede Vaner, og efter al Sandsynlighed vil der hengaa en uoverstuelig Tid, inden Hinduerne kommer til at se paa denne Sag med samme Øjne som Europæerne. Det er en human Bevægelse, en Bevægelse, som alle kristne Missionsbestræbelser i Indien kunne og bør støtte. Enkelte Enker have allerede indgaaet Ægteskab.

Bed Siden heraf gaar en anden Bevægelse, som gaar ud paa at samle navnlig de yngre Enker — man træffer ragede Smaaenker paa 5—6 Aar — i Pensionater eller Stiftelser for der at undervise dem og oplære

dem i en eller anden nyttig Syssel, hvorved de kunne underholde sig selv. En saadan Anstalt har allerede i mange Aar været i Virksomhed i Bombay. I Spidsen for den staar en indfødt Kvinde, Pandita Ramabai, Bramin af Fødsel, men nu Kristen. Hun har efter en højere Skoledannelse i Indien besøgt England og Amerika, og hun virker nu blandt sit Folk ved at rejse om og holde Foredrag. Hun taler med lige Lethed Engelsk, Sanskrit og Mahrati, og ved sin store Beltalenhed samler hun store Skarer selv af Braminerne om sig. Som Eksempel paa hendes Tongefærdighed skal her meddeles efter »The Patriot« Slutningen af en Tale, hun holdt i Byen Mangalore, efter at hun med levende Farver havde skildret, hvor villige engelske og amerikanske Damer vare til at støtте hendes Sag:

„Det er et mærkeligt Karaktertræk hos mit eget Folk, at medens de paa et Bink af en Vicekonge og et Nik af en Guvernør ere rede til at ofre Hundreder, ja Tusinder, og medens de søge at overgaa hverandre, naar det gælder Udgifter til Bryllupper, Begravelser og Rets-sager, saa har ingen, absolut ingen, en hjælpende Haand at række den, der ikke vil gøre Stads af fyrstelige Personligheder, ikke vil gøre Bal for kongelige Højheder, men — — som vil frelse 600,000 af Indiens Døtre fra et Liv i Elendighed, Uvidenhed og maasse i Skam.“

Den første og eneste Missionsvirksomhed, som vi mødte paa vor 6 Døgn's lange Rejse igennem en Del Landsbyer og en folkerig Egn, stødte vi paa her i Chingleput. Her havde den stotfste Frikirke begyndt en lille Virksomhed, der dog hovedsagelig indskrænkede sig til en større „Rastestole“ : en Skole for hedenste Børn af de

bedre Kaster. En indfødt, ordineret Mand var ansat som Forstander for Skolen, og med en Stab af indfødte Lærere, blandt hvilke nogle vare Hedninger, skulde han efter denne Kirkes Missionspraxis berede Jordbunden og bane Vej for Kristendommen. Saadanne Skoler have i Reglen ingen Banstælgighed ved at samle Elever, da Undervisningen for det meste meddeles gratis; men Religionsundervisningen — for saa vidt den ikke helt udelades, som Tilfældet er i de af Regeringen oprettede Skoler — maa gives i en passende afdæmpet Form, for ikke at vække Anstød. De indfødte ere kloge nok til at indse, at en god engelsk Skoledannelse — selv om de tro Børnene lige lykkelige uden den — er Vejen til Embeder og Bestillinger under Regeringen. Men hvorvidt saadanne Skoler naa deres Hovedøjemed, nemlig at drage Børnene og med dem Forældrene nærmere hen imod Kristendommen, er et andet Spørgsmaal. Hvad der virkes og udrettes i det stille og skjulte, kunne vi ikke dømme om, men at dømme efter det ydre Resultat, synes saadanne Skoler med deres uklare Standpunkt og reserverede Kristenbekendelse hyderst sjældent at faa Held til at lægge Sandheden saaledes frem for deres Disciple, at de virkelig gribes deraf og ombytte Troen paa Afguderne med Troen paa Verdens Frelser.

XIII.

Aakermem! Aakermem! (3: Kræmmer, Kræmmer; lavet af det engelske Ord hawket) lød det ind til os, da vi sad ved Frokostbordet efter endt Morgentur, og en lille Enspænder-Dksebefordring, belæsset med et Par store Kister

fyldte med Kramvarer, førte op for Døren. Uden at man oppebiede vor Tilstedekomst, bleve begge Kisterne halede op i Verandaen og Varerne udkrammede omkring paa Gulvet til behageligt Eftersyn og udbudte til Salg: finere Stoffer til Selskabsdragter, Alpaka, Mousselin, Sirts og hvide Varer i mange Variationer til lette Sommerhabitter, Snørliv, Soffer, Skrivepapir, Toilet-rekvisitter, Sodapulver etc. — alt beregnet paa og afsæstet efter hvide Landboeres Tarv og Trang. Det meste var overgemt og falmet. Handelen gik imidlertid trevent, da Makermem beregnede sig temmelig høje Procenter, og vi paa vor Side havde Hovedstaden i nær Udsigt.

Medens dette stod paa, havde et Menneſte med et zigeuneragtigt Udſeende ſat ſig rolig ned i den anden Ende af Verandaen ventende paa, at Kræmmeren ſkulde lukke ſine Kister. Han kom nu frem og fortalte meget indſmigrende, at Vandet i Floden ſanf ganſte mageløſt, og med Overfarten gik det langt over Forventning, ſom om han vidſte, at den Sag ſærlig intereſſerede os. Vi genkendte i ham den ſoveude Gøgler, ſom vi Dagen før havde ſet paa den anden Side Floden. Vi vare enſøldige nok til at lade hans Hiſtorier intereſſere os, og ſkønt vi ønſkede ham med ſamt hans Slanger og Tryllepoſe paa ſamme Sted, hvor vi førſt havde ſet ham, eller endnu længere bort, var det dog trods Bønner og Truſler umuligt at blive ham kvit.

„Nalla Bambu (rare Slange), Sami!“ ſagde han, idet han aabnede Kurven og med Haanden drog en ſtor kraftig Brilleſlange frem. „Nalla Bambu,“ gentog han og viktede den 3, 4 Gange rundt om ſin Hals, kysjede og kærtegnede den. Slangen hvæſte og oppilede Gabet.

Med en Bînd lattede han Gifftænderne for at vise os, at den virkelig var bidedygtig. Man beskylder dem nemlig for, at de brække Gifftænderne ud. Da han holdt den med et fast Greb lige over Rakkén, kunde den ikke komme til at bide ham, skønt den øjensynlig anstrængte sig derfor. Efter endnu en Del Præstationer kastede han den hen imod Kurven, og en to tre laa den sammenrullet oppe i den, som vidste den, at der havde den et Fristed.

Manden kiggede i sin Tryllepose og fandt en gammel tør Rød af en Mangofrugt. Den maatte der kunde blive noget af. Han lagde den forsigtig ned i en Urtepotte, dækkede den med Jord, vædede den med en Vædske og bredte et Klæde over. Nogle Minutter efter slog han Klædet tilside, og hvad saa man? En dejlig, frisk, grøn, 4 Tommer høj Mangoplante. Giffet ved dette Kunststykke bevares som en stor Hemmelighed, og ingen faar at vide, hvordan det gaar til.

Han kiggede igen i Posen.

„Nej stop! Vi ville ikke se mere. Vi have set det altsammen før.“

„Kun en Ting til, Sami,“ sagde han og trak en lang, smal Dolk frem, der formodentlig ikke var meget skarp. Han satte sig ned paa Hug, bøjede Hovedet godt tilbage, aabnede Munden og lod med samme Lethed, som man stikker en Sabel i Steden, Dolken glide igennem sit Svælg ned i Måven lige til Hæftet.

Heldigvis blev Forestillingen her afbrudt ved, at vor altid brave Rok kom ilende fra Byen og med straalende Ansigt meddelte os, at han havde fundet en „Hestebandy“.

„En Hestebandy?“

„Ja, saadan en lille Fjedervogn trukken af en Hest,

ligesom de bruge i Madras, og som, hvis vi kunde faa Blads i den — vel at mærke —, paa nogle faa Timer kunde bringe os til Hovedstaden.“

Det var en Overraskelse. Chingleput var altsaa, hvor gammeldags den end tog sig ud, ikke uberørt af Vestens Civilisation. Han fik Ordre til ikke at lade den gode Lejlighed slippe sig af Hænde, men straks at leje Bognen og bringe den til os.

En halv Time efter rullede den omtalte Hestebandh, der nærmest lignede et Fluefak med et Par Hjul under, ind paa Bladsen foran Herberget. Ruffen, en lang, tynd, meget mørk ung Knøs med et Par sorte, stikkende Øjne, var virkelig i Liberi, idet han havde anlagt sig en gammel Militærfrakke og Knæbentklæder. Af Mangel paa Turban havde han om sin Haartop bundet et tærnet Tørklæde, hvilket dog lod den lange, sorte Haarpist have frit Spille- rum ned ad Ryggen. Et Smæld med Pistolen lod formode, at han var en øvet Hestekusk. Om Hesten selv ville vi ikke tale; et vel formet Skelet indenfor den slappe Hud tillkendegav, at alt var, som det skulde være.

At pakke ind og pakke ud hører Rejselivet til. Heldigvis havde vi ikke stort mere Tøj end det, vi gik og stod i. Nogle Smaating bleve forstøjeede oven paa Bognen, Madkassen underneben, og selv krøb vi med noget Besvær ind i Fluefaket ad den paa Bagsiden værende Dør; hermed var det lille Rum saa opfyldt, at næppe en Draabe Vand kunde løbe ned ved Siden af os. Vor lille Pige maatte ligge tværs over vore Ben. Ruffen fik et Hjørne at anbringe sig paa ved Siden af Ruffen. Denne satte ved Hjælp af nogle skarpe tamulste Udraab

og nogle Piffeslag Liv i det gamle Dyr, saa at det for-
melig stejlede.

Med glade og taknemmelige Hjerter sagde vi Chingle-
put Farvel. Hvor var ikke alt gaaet over Forventning,
og egentlig uden at vi selv havde bidraget noget dertil!

*

*

Med en Række høje Træer paa hver Side gik det i
rask Trav ud ad den brede makadamiserede Chaussé.
Det var dog noget andet at køre med Hest end med
Dkser. Kun op og ned ad de værste Bakker fik Hesten
Lov at gaa i Skridt, og de første fire Mil tilbagelagde vi
paa mindre end fire Timer. Astenen var overordentlig
dejlig, og skønt vi sad indflemte og næppe kunde dreje
en Fod eller røre en Haand, var Stemningen dog ret
god ved Tanken om, at det nu med raske Skridt bar
mod Enden. Ved Siden af en Landsby gjorde vi et
kort Ophold, og Hesten fik et Foder Kollu, som den
unægtelig havde fortjent. Jeg benyttede Opholdet til at
skjude den lille Byrde, der laa paa mine Knæ og var
bleven tung som en Blyklump, over paa min Hustrus
Skød og krøb baglænds ud af Fluefabet for at rette
Benene en Gang. Mens Hesten paa europæisk Vis
gumlede sin Kollu af Muleposen, kom vor uniformerede
Kufft næsten grædefærdig om bag Bognen til os, det var
som sædvanlig den Hyre, der var alt for „podatu“ (for lille).
Et Par rosende Ord om hans flinke Hest og et Løfte om
Drikkepenge oplivede som en Solstraale hans mørke Afsyn,
og dermed var den Sag ude af Verden.

Egnen om Madras er tør, sandet og opfyldt med

Klippehøje og just ikke kendt for sin Frugtbarhed. Efter endnu at have kørt et Stykke kom vi forbi den 120 Fod høje Bakke, der bærer Apostelen Thomas's Navn, „St. Thomas Bjærg“. Et gammelt Sagn vil vide, at denne Apostel hviler her efter at have forkyndt Evangeliet for Indierne. Sagn har Indien mere end nok af, men de ere som Regel saa udsmykkede med Digt og Anekdoter, at den Begivenhed, de stulde pege tilbage paa, er ganske bleven borte. Staar man imidlertid som her overfor et Sagn, der synes at danne en Undtagelse fra denne Regel og at have i det mindste et Glimt af historisk Baggrund, er man næsten pligtig at standse og undersøge Sagen. I det tredie og fjerde Aarhundrede af vor Tidsregning var det den almindelige Mening indenfor Kirken, at Thomas var rejst til Indien, og at han der led Martyrdoden. Kirkefaderen Hieronymus figer et Sted, hvor han taler om Guds Allestedsnærværelse i sit guddommelige Ord: „Han var med St. Thomas i Indien, med Peder i Rom og med Paulus i Syhricum.“ Et Par andre af Datidens Skribenter (Hippolytus og Doratheus) omtale ligeledes Thomas i Indien; den første figer, at han prædikede i Calamine, en Stad i Indien, og den anden figer, at han døde i Calamina i Indien og blev begravet der.

Endvidere ved man, at Evangeliet meget tidlig er blevet bragt der til Landet. „Sikkert er det,“ figer Provst Bahl, „at Pantænus i det andet Aarhundrede prædikede Evangeliet i Indien,“ og paa Kirkemødet i Nikæa, Aar 325, skal en af de tilstedeværende Biskopper have understrevet sig: „Johannes, Biskop i Indien.“ Naar hertil saa endnu føjes, at der lige fra den kristne Kirkes

allerældste Tid har eksisteret Menigheder i Indien, der til Minde om deres Stifter have kaldt sig og endnu den Dag i Dag kalde sig St. Thomaskristne, saa kan man næsten ikke blive fri for at tro, at det gamle Sagn dog har nogen Ret, naar det her paapeger denne Indiens Apostels Gravhøj. Nogen By af Navnet Calamine eller Calamina kender jeg ikke, men Kali (Sivas Hustru) er en almindelig Forstavelse baade til By- og Menneftenavne.

Tidligere boede der Thomaskristne her paa Egnen, og i Middeldalderen bleve de, i Følge Provst Bahl, besøgte af katholske Missionærer. Nu ere de sporløst forsvundne fra Stedet, og Grunden dertil turde maaske være at finde oppe paa Toppen af selve Thomas-Bjærgtet i Form af en katholsk Kirke. Forklaringen hertil er denne:

Da Vasco de Gama i Slutningen af det femtende Aarhundrede havde opdaget Søvejen til Indien, traf han paa Malabarhyften Thomaskristne, der ikke stode under de indiske Raja'er, men havde deres egne Fyrster og deres egen Regering. Jesuitiske Missionærer, som vare med ham, tog straks fat paa at omvende disse kristne til den katholske Tro, hvad der forekom dem et lettere Arbejde end at vinde Hedningerne, og Kirker bleve byggede. Jesuitterne vare ikke længe om at naa Koromandelhyften (Østhyften), og Kirken blev bygget her paa Bjærgtet under Kongen af Portugals Bestyttelse og indviet „til Ære for den velsignede Jomfru“ 1547.

De gamle Thomaskristne, der stod i Forbindelse med den skriftede Kirke i Antiokien, hvorfra de fik deres Biskopper, udfoldede imidlertid en sej Modstand. De vilde ikke bøje sig for den katholske Helgendyrkelse, ikke anerkende Paven som deres aandelige Overhoved, og fremfor

alt ikke omblytte deres skriftede Literatur og Liturgi med den latinske. Jesuitterne paa deres Side forsmaaede ikke noget Middel for med Bold og List at naa deres Maal, og man tuede tilfidsst til Inkvifitionen. Skikkelige kristne, der altid havde levet deres eget Liv og styret deres egne Sager, saa godt de forstode, bleve anklagede som Kættere og dømt til Baalet. Man fængslede deres Præster og opbrændte deres kære skriftede Skrifter for deres Dine. Jesuitterne sang Te Deum, mens de forfulgte kristne græd. Man drev dem sammen i Flokke, tildels ved de indiske Raja'ers Hjælp og tvang dem under Trusel af Baal og Band til at antage den katholske Lære; paa et eneste saadant Møde (Synode, som det kaldtes) 1599 bleve ikke mindre end 150 Præster tvungne til at afspørge deres Tro og antage den romerske. Man regner, at omtrent Halvdelen gif over til den romerske Kirke. Resten forlod deres Hjem ved Kysten og søgte længere ind i Landet, hvor de nedsatte sig i Bjærgene i Kongeriget Travankur.

Hermed ender dog ikke deres Historie. I Begyndelsen af dette Aarhundrede bleve de igen opdagede, denne Gang af protestantiske Missionærer, og siden da har den engelske kirkelige Mission taget sig broderlig af dem og søgt at puste mere Liv i deres døde Kirkeformer. De staa endnu i Forbindelse med den skriftede Kirke og saa deres Biskopper, som i Reglen ere indfødt, ordinerede af Patriarken i Antiochien eller Mardin; paa Grund heraf kaldes de som oftest „skriftede Kristne“. Ellers ligne de i et og alt deres Stammefrænder Hinduerne og holde som disse paa Kasteinddelingen.

En Strid mellem dem selv indbyrdes, fremkaldt ved, at et Parti, med en Biskop i Spidsen, vilde indføre Re-

former, et andet Parti, ogsaa med en Biskop i Spidsen, vilde blive ved det gamle, blev ført med saadan Bitterhed fra begge Sider, at Patriarken i Antiokien følte sig foranlediget til at aflægge dem et flere Maaneders Besøg i 1875. Patriarken, der gjorde sig mindre fordelagtig bekendt ved et langt Hyrdebrev, han sendte omkring til Menighederne, og i hvilket han særlig fremhævede Maria-tilbedelsen, fik imidlertid ikke Stridighederne udjævnede, og disse bleve først bilagte for de engelske Domstole.

*

*

*

For halvandet Hundrede Aar siden, d. 9. Februar 1759, kæmpede her ved Foden af St. Thomas Bjærg to europæiske Hære mod hinanden støttede af deres indfødte allierede. Det var Franskmændene og Englænderne, der her stod Ansigt til Ansigt, og Kampen gjaldt ikke alene Herredømmet over det nærliggende stærke Fort St. George, men Herredømmet over Indien. De franske maatte trække sig tilbage og overlade Fortet og Balpladsen til de engelske, der fra nu af vandt Sejr efter Sejr og erobrede det ene Ransomraade efter det andet.

Alt her omkring var den Gang jævnet med Jorden, og Eggen lignede et Hedestrøg uden Beboere. Nu er der i Lø af St. Thomas Bjærg vokset en hel Stad frem, der for 40 Aar siden talte 20,000 Indbyggere, deri indbefattet en Afdeling engelsk-indiske Tropper (Sepoys), der ere kantonnerede her. Her bo en Del Europæere i smukke Bungalow'er eller toetages Villaer, der ere opførte i en let, pyntelig, sydlandsk Stil med flade Tage og Søjlegange rundt om. Til hver Villa slutter sig

gerne en indhegnet, større, styggefuld Have (the compound) med nydelige Gange, Blainer og »cricketground«. Foruden den portugisiske Kirke paa selve Bjerget, op til hvilken der fører en Trappe udhugget i Klippens Side, findes her endnu en katholsk og to protestantiske Kirker, et Hospital for Europæere og et for indfødte, et Bibliothek, et Bogtrykkeri, flere Skoler, Messehuse, Sports-huse etc. foruden en Del større Bygninger og Barakker, som henhøre til Garnisonsvæsenet, samt flere Mindestøtter og Mindetafler over Mænd, der ere faldne eller have udmærket sig i de engelsk-indiske Krige.

Vi fortsatte vor Vej gennem St. Thomas By, sædvanlig kaldt »The Mount«, hvor endnu en og anden Sepoy i blaa Frakke og med de bare Ben i de store Militærsko slentrede søvnigt hen ad Vejen — ikke just dannende nogen meget krigerisk Figur.

»The Mount« ligger 8 engl. Mil syd for Madras. Vi havde altfaa endnu 2 Mil — 2 danske Mil — til Maalet. 6 Mil havde vi tilbagelagt paa godt og vel 6 Timer, saa hidtil havde der ikke været noget at klage paa vor magre Skimmel. Men nu begyndte den at slingre ud og ind i Skaglerne og at knipse i Knæerne, umiskendelige Tegn paa, at den var træt. Bissen maatte stadig bruges for at holde den i Løb. Vi burde have haft Medlidenhed med det stakkels Dyr, men vi kunde næsten ikke andet end tænke paa vore egne Lidelser og saa længes efter Enden. Vi sad som i en Skruestikke. Hovedet kunde vi ikke rette uden at støde mod Bognens Tag, og Benene kunde vi hverken rette eller strække. Det værkede i alle Lemmer. Min stakkels Hustru, som ikke var vel, vaandede sig i Smerte. Aldrig havde hun

i sit Liv gennemgaaet en saadan Tortur. Vor lille Pige, der, som før bemærket, havde faaet Righoste, var urolig — Lejet paa vore Knæ passede hende ikke — og hostede i et væk hele Natten. Hvile var ikke at faa. Bognen vippede op og ned, og sank Hovedet nu og da mat ind mod Træværket, der omgav os, fik vi et saadant Drefigen, at vi nok skulde huske det en Tid. Heden i det snævre Rum var utaalelig, og et tilstrækkeligt stort Kar med Drikkevand havde vi ikke faaet Plads til. Situationen var ikke misundelsesværdig, og jeg lever den næsten om igen ved her at optegne den paa Papiret. Men — maaske den saa ogsaa dermed er glemt.

Efter at vi endnu havde kørt et Par Timer, begyndte endelig Lyfene fra Hovedstaden at skinne os imøde, og oven over dem alle straaede ude ved Fort St. George det høje, kraftige Blinkfyrt, det samme, der nogle Aar tidligere havde tilkøst os de første Lysstraaler fra Indiens Kyst, da vi, kommende fra Danmark, kastede Anker paa Madras' Red. Snart begyndte ogsaa de store af Evropæere beboede Villaer, der danne en Stor-cirkel uden om selve Byen, at dukke frem. Ad den smukke »Mount Road«, den hvide Stads Hovedgade, førte vi ind i Byen, og endelig vare vi i Madras. Kysten syntes godt kendt med Hovedstadens Krinkelkroge, ad nogle Siksakveje gik det videre til det tykke Missionshus, hvor vi ankom ved 4-Tiden, og hvor et hjærteligt „Guten Morgen, liebe Freunde!“ lød os saa hjemligt imøde, som kunde vi være havnede paa dansk Grund. Vi havde nær aldrig faaet vore Legemer frænge de ud af den snævre Befordring, og det smertede i alle Ledemod, da vi endelig

naaede Jordeu og skulde til at bevæge os frit paa dens Overflade.

Ikke uden en vis Urefrygt traadte vi over Tærskelen til det Hus, til hvilket Mindet om min Hustru og mit første Møde i Indien knyttede sig, hvor Myrtekransen blev flettet af kærlige Hænder, og hvor vort Bryllup stod i Overværelse af en lille Kreds af danske og tyske Benner. De samme kære gamle tyske Missionsfolk, Hr. og Fru Kremmer, som den Gang modtog os Danske med saa megen Kærlighed i det fremmede Land og gjorde alt saa hyggeligt for os, selv paa en Tid — kort efter den slesvigiske Krig —, hvor der herskede et mindre godt Forhold imellem de to Nationer, vi tilhørte, bød os nu atter velkommen i deres gæstfri Hus og laante os Herberge for nogen Tid. Den brave Husmoder skaffede os den Søvn og Hvile, vi foreløbigt trængte til, og under hendes kyndige Pleje glemte vi snart Rejsens Savn og Besværligheder.

Nogle Dage efter vor egen Ankomst kom ogsaa vore Folk, vort Tøj og de graa Oksar, alt i bedste Velgaaende.

Madras.

I de paafølgende tre Uger boede vi i Madras. Den er en af Østens Storbyer og skulder det engelske Fort St. George sin Tilblivelse. Det var i Aaret 1639, at det engelsk-ostindiske Kompagni første Gang kastede sit Øje paa dette Sted, uvist af hvilken Grund, efter som her hverken fandtes Fjord eller Vig, og Landstigningen var yderst vanskelig. Oceanet ruller sine mæg-

tige Bølger op ad den flade Strand og danner derved en Brænding, der er saa voldsom, at det endog til Tider er umuligt at styre en Baad igennem den. Her fandtes den Gang et ubetydeligt Fiskerleje (Kupum) ved Siden af et lille Aaløb, der var og endnu sædvanlig er stoppet af Sand, opfyldt fra Havet. Af en indfødt Nabob (Fyrste) erhvervede Kompagniet sig Tilladelse til at anlægge et Handelsfaktori paa Kysten, og i det Dokument, Fyrsten underskrev (dateret 1. Marts 1640), betingede han sig, at Stedet skulde kaldes efter hans Fader Sinnepatnum, et Navn, der har holdt sig og vundet Borgerret i selve Landet.

Englænderne anlagde deres Faktori, byggede Bungalow'er, Magasiner og Provianthuse og omgav hele Anlægget med Volde og Bastioner. En lille Besætning paa 100 Mand skulde beskytte det imod Overfald fra de indfødte; andre Fjender kendte man den Gang ikke. En Mr. Day, der forestod Arbejdet, kaldte Fortet St. George uden at tage Hensyn til den indfødte Fyrstes Ønske. De indfødte døbte det „den hvide By“ eller „Whitetown“.

Tiltrukne dels ved Arbejdet, som Byggeriet ydede, dels ved Handelen med de hvide fremmede samlede der sig snart fra nær og fjern en Del indfødte, der af Englænderne fik Lov til at nedsætte sig paa deres Territorium, og en By udelukkende beboet af „sorte“ voksede snart frem ved Siden af Fortet. Denne blev til Forstel fra den hvide By kaldt „den sorte By“ eller „Blacktown“. Disse to Njbygger danne saaledes den bestedne Begyndelse til den nuværende store Stad Sinnepatnum eller, som den med et rigtignok meningsløst Navn kaldes, Madras (Tonen paa sidste Stavelse).

Fortet, hvilket næppe nogen nu om Stunder vilde falde paa at kalde den hvide By, er i Tidernes Løb atter og atter blevet udbedret og forstærket, og det danner nu en Fæstning af første Rang. Det er, siger en engelsk Skribent, »reckoned the finest (det fortrinligste) in India«. Den hvide Befolkning var ikke længer indenfor dets Volde. De gamle Bungalow'er og Barelagere ere omdannede til Statsarkiver, Retslokaler, Kaserner o. s. v. Her samles under Guvernørens Forsæde Medlemmerne af Senatet for at udarbejde og vedtage Præsidentens Lov, og her ligger i Garnison Kernen af den engelske Hær i Sydindien: et Regiment Infanteri og to Kompagnier Artilleri, engelske Tropper. Uden om Fortet, hvis østlige Side beskylles af Havet, er en aaben fri Plads, Glaciet.

Vel et Tusind Alen nord for Fortet ligger Blacktown paa et saa lavt Terræn, at man har maattet be-
 stytte en Del af Byen mod Havets Oversvømmelser ved stærke Diger. Byen danner en næsten rektangulær Fir-
 kant, og fra Syd til Nord løber der igennem den tre brede Hovedgader eller Beje — de ere nemlig ikke bro-
 lagte —, der dele Byen i fire næsten lige store Dele. Husene langs disse Beje ere i Reglen godt byggede, tegl-
 hængte eller med flade Tage, nogle af dem ere to Etager høje med Balkoner, enkelte i Villaform. Her findes en Del større Butikker, og her bo udelukkende bedrestillede indfødte: Købmænd, Grossister, Fabrikanter o. s. v. Ved den østligste af disse Beje (Pophams Broadway) ses nu den danske Missionskirke, opført af vore danske Missio-
 nærer i Madras og indviet den 18. Decbr. 1892.

En Del mindre Gader og Smøger gennemføre Byen paa langs og paa tværs. Disse ere snævre og

kvalme, ofte snabsede og med en lang lav, sammenkædet Husrække paa hver Side. Her bor en Del mindre handlende, og da Forretningen udelukkende drives paa Gaden eller i aabne Basarer, er her ofte et saadant Hurlumhej og en saadan Trængsel af Købere og Sælgere, af Bogne, Last- og Trækdyr, at det er umuligt for en ikke indfødt at trænge sig igennem.

Midt i Blacktown findes en stor Torveplads (the market), og vil man have et Indtryk af Ostens Forretningsliv i større Stil, maa man aflægge denne et Besøg, helst i den tidlige Morgenstund, — op ad Dagen bliver Heden, Stanken og Uddunstningerne fra Mennesker, Dyr og Varer utaalelige. Tilførselen fra nær og fjern, fra Land og Sø er overvældende, ligesaa Omsetningen. Afdelingen Kød, Fisk, Høns, Kapuner, Gæs og Vender kan godt baade hvad Kvantitet og Kvalitet angaar taale en Sammenligning med Varerne paa de største europæiske Torve; og komme vi til Afdelingen Frugt, Grøntsager og Krydderier, overgaar den i Righoldighed de drifstigste Forventninger. I store Bunker paa den aabne Plads ligge halve Skibsladninger af Meloner, Pommeranser, Mangoer, Ananas, Pisanger, Gujava, Kokosnødder, Jams, Chillies, Betel, Windruer etc. etc.

Alt hvad Indien ejer af Folk, Kaster og Tungemaal er her repræsenteret, og Mænd og Kvinder i deres nationale brogede Dragter færdes travlt og ugenert omkring imellem hverandre; kun Islams Døtre gaa halvt eller helt tilfløede. Og skulde vi holde et lille Mandtal over de forskellige Typer, saa er her først Landets egne Børn: ærværdige, med hellig Afse indgnedne Braminer, handels-geskæftige Sudraer og arbejdende eller arbejdsøgende

Variaer. Af fremmede ses her Armeniere, Persere, Kinnesere, Japanesere, Malayer, Negre, „sorte Jøder“ og flere andre. En Mellemting imellem indfødte og fremmede danne Musfelmændene og Eastindierne (de sidste et blandet Afkom af hvide Fædre og brune Mødre), hvilke, uagtet Indien er deres naturlige Fædreland, betragte sig selv som ikke indfødte. Eastindierne, der i Farve variere fra det næsten hvide til det næsten sorte, stille gerne i fort Frakke og stive Flipper (for Damernes Vedkommende med Parasol og en „sort“ Tjener i Hælene) eller, og det er det almindeligste, i en lurvet, halvt indfødt, halv evropæisk Dragt og med de bare Ben i et Par bundløse Sko, og dog tale selv disse om England som deres »home« (Hjem). Evropæerne gaa ikke selv paa Torvet.

En Del fremmede Sprog surrer uafsladelig en om Drene. De almindeligste ere Tamulsk og Telugu; Muhamedanerne tale Hindustansk. Røbmændene, ofte uformelige, korpulente Skikkelser, sidde nonchalant med korslagte Ben paa en lille Maatte foran deres Barer, tilsyneladende hensunkne i andre Tanker, men standser en forbigaaende foran deres Lager, vaagner straks Forretningsaanden hos dem, Barerne fremstilles i det fordelagtigste Lys, Indkøbs- og Udsalgspriis — den sidste altid den laveste — stilles op imod hinanden i Haab om god Forretning. Gør Kunden Tegn til at gaa, sænkes Priisen yderligere. Der pruttes og tinges i det uendelige, og endelig afsluttes Handelen.

Rigdommen og Fattigdommen synes her at have sat hinanden Stævne. Omkring imellem de fyldte Boder bevæger sig en Skare skeletagtige, nøgne eller til Dels nøgne, udhungrede Tiggere, en mangler Ben, en anden

Arme, en er blind og en anden døv, og nogle ere spedakste. Ved hver Bod standse de og bede om Almisje. Et Sted modtage de en Smule Ris, et andet en lille Frugt eller et Døg, et Par Koriander, en Smule Salt eller lignende. Er deres Banførhed saa stor, at de ikke kunne gaa omkring, ligge de paa et Hjørne, ofte som en uformelig Masse, og skrige ynkelig til de forbigaaende. Mange af disse Stakler har Naturen ganske vist behandlet stiftmoderligt, men om mange af dem gælder det ogsaa, at de selv ere Skyld i deres forkrøblede Tilstand, idet de ved Selvpinsel og Tortur have stamstændet sig selv. Grunden hertil kan være enten religiøs Fanatisme eller pekuniære Hensyn eller begge Dele i Forening. Man ofrer, hedder det, Sami sine Djne, og dette sker ved at lægge sig ned paa Ryggen og stirre imod Solen fra den staar op til den gaar ned; man ofrer ham sin Tunge, simpelthen ved at lade Tungen skære af. Man gennemborer sit Legeme med Spyd og Kroge, brænder sig med gloende Jærn osv., alt sammen for at stille den fortørnede Sami tilfreds. Saa-danne Fanatikere blive, og det vide de, af alle betragtede som Helgener, og ve den Røbmand, der vover at aflaa deres Bøn eller rettere deres Fordring om en lille Almisje. Over hans Hoved vil der blive udstødt en Forbandelse, der hos et saa overtroist Folk upaatvivlelig vil ruinere ham og hans hele Forretning.

Da Blacktown er en forholdsvis ny By, har den slet ingen Fortidslevninger fra den Tid, da Hindusfolkene baade i Henseende til Bygningskunst og Billedhuggerkunst stod paa et højere Trin end nu. For et Par Tusind Aar siden forstod de anderledes end nu om Stunder baade at tilदानe og sammensøje de store Granitblokke,

hvoraf deres gamle Templer ere byggede. Næsten i hver større Landsby findes en eller flere af disse gamle massive, med høje Taarne forsynede Pagoder, hvor hver eneste Flade er smykket med et Utal af Gudeskikkelser, fint udmejslede i den haarde Granit. Søjler og Piller have Form af fritstaaende drabelige Heste, Løver eller Elefanter, der, staaende paa Bagbenene, bære Husets Oberdel paa deres Hoveder; de ere kunstnerisk formede og udførte med Opofrelse af megen Tid i det samme haarde Materiale. Det var ikke saa meget det skønne, de gamle Hinduer lagde Vind paa, som det gigantiske og det fantastiske. Kunsten har i lange Tider været i Forsald, og Genieter uddød, og det højeste, man finder i nyere Byer, er lidt aandløs, fortrøblet Kopiering af de gamle drastiske Former. Her i Blacktown findes vel en Del smaa Gudehuse, men hverken de eller de Billeder, de eje, ere Dmtale værd. Det samme gælder nogle muhamedanske Moskeer, der ofte kun bestaa af et Par Minareter, forbundne med en 6 à 8 Fod høj Mur. Ensformigheden i de lange, lave Husrækker brydes af et Par ret anselige katholske og nogle protestantiske Kirker, og naar vi saa endnu nævne nogle kristne Skoler, nogle Mhyler og et Par anden eller tredie Klasse Hoteller, ere vi færdige med den sorte By.

Imellem Blacktown og Havet ligger en smal Strimmel Land, »the beach«, en nydet Promenade for de højere Samfundsklasser, baade hvide og brune, der her sædvanlig i smukke Ekvipager nyde den kølige Aften og indaaende den friske Havluft. Mod Indlandssiden begrænses den af en Række høje Bygninger, nemlig Told- og Posthuset, Marine Board, en Bank, et Hotel og flere anselige Handelshuse.

Inden vi fjærne os for langt fra Blacktown, skulle vi med et Par Ord omtale endnu en Handelsplads, der nærmest slutter sig til denne Bydel. Det er den saakaldte „Evening Bazar“, der ligger udenfor Byen i Retning af Fortet. Her paa Eftermiddagen forlægges Handelen fra Torvet og fra Boderne i de snævre Gader her ud i det frie under aaben Himmel. Pladsen hører ikke til de fashionable, og den besøges ikke af den finere Verden (»the upper-ten«). Raceforstællen mellem de hvide, brune og blandede ligesom Standsforstællen imellem de forskellige Raster indbyrdes gør sig i det hele meget stærkt gældende i Madras. Handelsmændene her sprede deres Varer ud paa Jorden — ny og gamle Sager imellem hverandre —, sætte sig selv med forslagte Ben ved Siden, og naar Tusmørket begynder at brede sig, strømme Købere til, og en livlig Forretning begynder. Af de tusinde forskelligartede Ting, som her ligge strøede ud paa Jorden ventende paa Usthavere, skulle vi, for at give et Begreb om det Sammensurium af Varer, her findes, nævne nogle enkelte: Røkken-, Spise- og Toiletgenstande, Klædningsstykke, Sko, Støvler, Parisier-Hatte, Kurve, Maatter, Bister, Ure, Cigarer, danske Tændstikker, Værktøj, Skrivetøj, Stokke, Dolke, Stridsøkser, Hanesporer, kinesiske Væster, Vegetøj, Konkylie, Aber, Bapegøjer og andre Fuglearter, Limonader, Afguder i alle Variationer, Bøger i alle Jordens Tungemaal (de fleste skal være stjaalne fra Herstaber af tyvagtigt Lyende) og — falske Penge! Man maa altid passe godt paa sine Lommer, da her ogsaa findes Tyvknægte.

Man gaar næppe bort fra Usten-Basaren uden at have tilforhandlet sig en eller anden lille Sjældenhed,

men maaste heller ikke uden at have vundet en eller anden lille, om end noget dyrekøbt Erfaring, som senere i Livet — det trøster man sig i alt Fald med — kan komme en til Gode.

Den øvrige Del — eller rettere de øvrige Dele — af den udstrakte Stad ligger meget spredt. Hele Territoriet Madras udgør omtrent to Kvadratmil og indelut­ter en halv Snes større og mindre Hindubyer; og spredte omkring over dette store Terræn, i og omkring de indfødtes Byer i en Bue uden om Fortet og Blacktown, bo Evropæerne. Hift og her ligge store aabne Plads­er, dyrkede og udyrkede Marker, Kokushaver og Bananhaver afvekslende med snævre Landsbyer og store Villaer. Det hele kaldes under ét Madras og danner, uagtet sin Spredthed, en sammenhængende By. Hver af de forskellige Bydele har faaet Navn efter den Landsby, hvorom den slutter sig, og disse Bydeles eller Distrikters „malabariske“ Navne er det nødvendigt at kende for at finde Rede i den temmelig vidtløftige Stad; de ere, idet vi begynde fra Nord: Rohapuram, Perambur, Bepery, Porsawaukum, Chindrapettah, Egmore, Triplikan, Rahapettah og et Par andre.

Europæernes store, luftige, med nedrullede Solstærme (Blinders) og flade Tage forsynede Bungalow'er — ved hvilke det skønne ofte har maattet vige Pladsen for det bekvemme — ligge som Regel begravede dybt inde i en Have med store, stedsgrønne Træer, saa de kun kunne ses som Fugleperspektiv. Meningen med Trævæksten er dels at skygge, dels at stærme for det fra de ubrolagte Beje indsygende Støv. Eastindierne, en talrig Klasse, der altid maa tages med i Beregning, naar Talen er

om Madras, bo i Hindubyerne imellem de indfødte og dele Kaaer med disse. Kun faa af dem ere faa heldigt stillede, at de have deres egen lille Bungalow og Compound.

Slotte og Pragtbygninger ejer Madras ikke. Den eneste Bygning, der bærer Navn af Palads, er den sidste regerende Nabobs i maurisk Stil opførte Residens (Chepauk palace), hvor denne Fyrste, efter at Englænderne havde stilt ham ved sit Rige, tilbragte sine sidste Leveaar. Der findes adskillige ret kønne Kirker, et Universitet, et Observatorium, et Museum, flere Hospitaler og en Del kristne Undervisnings- og Opdragelsesanstalter. Den mest imponerende Bygning er den store Central-Jærnbane-station, der ligger omtrent midt i Byen. Af offentlige Anlæg fortjener at nævnes: Peoples Park med en levende zoologisk Samling, Napiers Park og Horticultural Garden.

Et Par mindre Vandløb fra Landets Indre bugter sig ned igennem Byen og nødvendiggør flere Broforbindelser imellem de forskellige Bydele. Intet af dem naar dog Havet, idet de begge optages af gravede Kanaler, der som Handelsveje forbinde Byen med andre Handelspladser mod Nord og Syd. De bidrage til at give Byen et livligere og friskere Fysiognomi.

Gaderne ere almindelige Beje som oftest uden Fortove, og deres Tal ere Legio. De ere i Reglen i god Stand, belagte med Skærver og rød Kieseljord, der, naar Vinden farer hen over dem, afgiver en tyk, rød Støvsky, som jeres ind i de tilstødende Haver og Huse, hvorved Træer, Buske og Blade og ikke mindst de hvide Gardiner faa et offeragtigt Udseende. Dette ulidelige røde Støv, der har

gjort Madras bekendt viden om, er en stadig Uergrelse for alle Madrasere: om Morgenen stiller man i fine pæne, rene, lyse Tøjer, ligesom de ere komne fra Dohy (Bastemanden), men inden Kl. 10 Fornmiddag er man lige saa rød som Tagstenene paa Husene, og hele Habitten maa absolut igen tilbage til Dohy.

Befordringsmidlerne ere Tramways (Sporvogne, der ere aabne til alle Sider), Droster, Dytka'er (som den, i hvilken vi holdt vort Indtog) og smaa trehjulede Bushbandy'er. De sidste ligne vore Kullestole; de styres af den kørende selv og skydes frem, som oftest i raft Trav, af en eller to indfødte, der svøbende og pustende løbe bag efter Vognen. Hesten er i Byerne som Oksen paa Landet det almindelige Træk- og Ridedyr, ihvorvel Oksen og Bøfler ogsaa benyttes. To Jærnbanelinier, Vestbanen og Sydbanen, skære Byen, og begge staa i direkte Forbindelse med det store ny Havneanlæg. Dette maa vi ofre en lille Dmtale.

For nogle Aar siden ejede Madras ingen Havn. Ankomne Skibe kastede Anker ude paa Reden, en halv Mil fra Land, og Løsningen og Ladningen skete ude paa det urolige Hav ved Hjælp af store Baade, der med Fare for Liv og Gods roedes af en 15 à 20 indfødte igennem den oprørte Brænding, hvor Baadene kastedes omkring som Tændstikæsker. Et Havneanlæg blev paa-begyndt. Store Beton- og Granitblokke bleve nedførte og stablede ovenpaa hverandre. Oceanet brød sig imod dem og væltede dem adskillige Gange over Ende. Folk ryftede paa Hovedet, men man lod sig imidlertid ikke forknytte, og tilsidst trodsede Menneskenes Smille de voldsomme Naturkræfter. Dæmningen hævede sig lidt efter

lidt over de skummende Bølgetoppe. Skibene kunne nu sejle ind i smult Bandede og losse og lade ved Havnemolen, og dette har saa meget mere Betydning for Byen Madras, som denne er den eneste sikre Havneplads paa hele Sydindiens Østkyst.

Byens Befolkning deler sig, som allerede antydet, i Henseende til Farve i tre forskellige Klasser eller Racer: den hvide, den blandede og den brune, og disse tre Folk staa lige saa fjærnt fra hinanden og ere lige saa skarpt adskilte som Rasterne blandt Hindufolket. De gifte sig ikke indbyrdes, de spise ikke sammen, og de pleje ikke Omgang med hinanden. Herfra findes ganske vist Undtagelser, men kun saa Undtagelser. De hvide, af hvilke de allerfleste ere Englændere, indtage den øverste Stilling og beklæde de højeste Embeder som Overretsdommere, Officerer, Læger, Professore, Præster, Overingeniører etc. Enkelte ere Grosfister og Handlende. Det er i det hele taget Folk med Dannelse. De ere ikke fødte i Landet og betragte ikke Indien som deres Fædreland, men kun som deres midlertidige Eksil eller Opholdssted. Deres Børn sendes til England for at opdrages, og selv følge de bag efter, saa snart deres Tjenestetid er udløbet, eller naar de have samlet sig en saadan Formue, at de kunne tilbringe en sorgfri Alderdom i Hjemmet. Noget fattig hvid Befolkning findes ikke i Indien. De lavest stillede ere de engelskfødte, hvervede Soldater, der sædvanlig ere Familiefædre; men ogsaa de sendes hjem, naar deres Tjenestetid er til Ende.

Den blandede Befolkning deler sig i pekuniær Henseende i to Grupper. Den ene Halvdel slaar sig ret godt igennem som Forretningsmænd og Handlende. Mange

have Ansættelse i Regeringens Tjeneste som Skrivere, Regnskabsførere, Bestyrere osv. og ere i det hele »well off«. Børnene jendes til Byens bedste Skoler eller undertiden »home«, d. v. s. til England, for at undervises. De optræde stundom med en Flothed og Elegance, som synes at staa i omvendt Forhold til deres Indtægter, og for øvrigt er der næppe mange iblandt dem, der eje Formue. Den øvrige Halvdel er fattig, ofte endog yderst fattig, og tilbringer et Liv i Savn, Usjelhed og Dovenskab. Bytleshyge hos Kvinderne og Driftsældighed hos Mændene ere deres Skødesynder. At Børneopdragelsen og Børneundervisningen hos disse staaar paa svage Fødder, er atter og atter bleven paavist i de lokale Blade, uden at dog Samfundet eller Øvrigheden gør noget væsentligt for at raade Bod derpaa.

Den brune Race, »the blacks«, som de spottende kaldes af deres hvide Herskere, er, man ser det paa alle Omraader, Landets naturlige Børn. Det mest ejendommelige hos dem er den Trang, der ved Omgangen med Evropæerne er vaagnet hos dem efter at komme i Besiddelse af europæisk Dannelselse og efter at tilegne sig de Kundskaber, som Vestens Folkslag i saa rigt Maal har lagt for deres Dør. Universitetet og Byens seks andre Kollegier besøges flittig af unge indspøjte studerende, hvorfra adskillige aarlig drage til England for at fuldende deres Studier. Mere end 7000 Børn — Piger saavel som Drengene — besøge daglig enten Regeringens eller de forskellige Missioners Skoler. Kristendommen synes ikke her i Hovedstaden at vinde Fremgang i samme Forhold som Undervisningen, og skønt der arbejdes af ikke mindre end 16 eller 17 forskellige protestantiske Missionselskaber,

faa findes her dog næppe over 5000 protestantiske, indfødte kristne.

Vi sluttede vort Ophold i Madras med at bringe vor lille Søn, — hvis forestaaende Fødsel havde været Bevæggrunden til Rejsen, — hen til Daaben i vor kære tyske Værts Kirke den 31. December 1870.

DIS-Danmark

1 3 0 0 0 1